

**SALAS NOVADA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2019. – 2025. GADAM
UN
SALAS NOVADA
TERITORIJAS PLĀNOJUMA**

**STRATĒĢISKĀS IETEKMES UZ VIDI
NOVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS**

Pasūtītājs: Salas novada dome

Izstrādātājs: SIA Baltkonsults

Baltkonsults

Rīga, 2019.gada aprīlis

Saisinājums	Nosaukums
AP	Attīstības programma
AS	Akciju sabiedrība
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	LR Centrālā statistikas pārvalde
D	dienvidi
DA	dienvidaustrumi
DR	dienvidrietumi
DUS	degvielas uzpildes stacija
EK	Eiropas Komisija
EUR	Eiro
GRS	Gāzes regulēšanas stacija
ha	hektārs
IK	Individuālais komersants
km	kilometrs
km ²	kvadrātkilometrs
ĶSP	Ķīmiskais skābekļa patēriņš
LAD	Lauku atbalsta dienests
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamās zemes
LR	Latvijas Republika
LVC	VAS "Latvijas Valsts ceļi"
LVGMC	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
LVM	Latvijas Valsts meži
MK	Ministru Kabinets
m ²	kvadrātmeters
m ³	kubikmeters
NACE	Ekonomiskās darbības veidu klasifikators
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiska organizācija
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PRPP	Plūdu riska pārvaldības plāns
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
R	rietumi
RVP	Reģionālā vides pārvalde
s	sekunde
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TAI	Teritorijas attīstības indekss
TEN-T	Vienotais Eiropas transporta tīkls
TIC	Tūrisma informācijas centrs
TP	Teritorijas plānojums
ŪAS	Ūdens attīrīšanas stacija

Saīsinājums	Nosaukums
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
vjl	virs jūras līmeņa
VSIA	Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VVD	Valsts vides dienests
VZD	Valsts zemes dienests
Z	ziemeļi
ZA	ziemeļaustrumi
ZPR	Zemgales plānošanas reģions
ZR	ziemeļrietumi
ZS	Zemnieku saimniecība

SATURS

Saturs	4
1. Ievads.....	7
1.1 Vides pārskata projekta sagatavošana	7
1.2 Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas nepieciešamība	9
1.3 Sabiedrības līdzdalība	10
2. Plānošanas dokumentu saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	10
3. Salas novada teritorijas plānojuma satura īss izklāsts.....	11
3.1 “Salas pagasta teritorijas plānojuma 2007.-2019.gadam” un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam” īstenošanas izvērtējums.	13
3.1.1 Būvniecība	13
3.1.2 Lokālplānojumi	13
3.1.3 Detālplānojumi	14
3.1.4 Vides ietekmju izvērtējums	14
3.2 Funkcionālās zonas un to izmantošana	14
3.3 Apdzīvojuma struktūras attīstība.....	15
3.4 Teritorijas plānotā izmantošana (funkcionālais zonējums)	16
3.4.1 Savrupmāju apbūves teritorijas.....	18
3.4.2 Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas	18
3.4.3 Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas	18
3.4.4 Publiskās apbūves teritorijas	19
3.4.5 Jauktas centra apbūves teritorijas.....	19
3.4.6 Rūpnieciskās apbūves teritorija (R; R1; R2).....	19
3.4.7 Transporta infrastruktūras teritorija	19
3.4.8 Tehniskās infrastruktūras teritorija	20
3.4.9 Dabas un apstādījumu teritorija.....	20
3.4.10 Mežu teritorija	20
3.4.11 Lauksaimniecības teritorija.....	20
3.4.12 Ūdeņu teritorija	20
3.4.13 Teritorijas ar īpašiem noteikumiem	21
3.5 Detālplānojumu teritorijas.....	21
3.6 Kultūras pieminekļu aizsardzība	21
3.7 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	21

3.8	Dabas pieminekļu teritorijas	21
3.9	Salas novada telpiskā attīstība	21
3.9.1	Nulles scenārijs	21
3.9.2	Teritorijas plānojuma alternatīvie scenāriji	22
4.	Attīstības programmas risinājumi	22
5.	Esošā vides stāvokļa apraksts	25
5.1	Īss vispārīgs raksturojums	25
5.2	Teritorijas izmantošana	29
5.3	Teritorijas apdzīvojums un uzņēmējdarbība	29
5.4	Transporta infrastruktūra	31
5.5	Objekti un teritorijas, kas rada ietekmes uz vides kvalitāti	33
5.5.1	Intensīva lauksaimnieciskā ražošana	33
5.5.2	Ražošana (izsniegtas B kategorijas atļaujas)	36
5.5.3	Lauksaimnieciskā teritorijas izmantošana	37
5.5.4	Mežsaimnieciskā izmantošana	37
5.6	Sadzīves notekūdeņu savākšana un attīrīšana	38
5.7	Gaisa kvalitāte	40
5.8	Atkritumu apsaimniekošana	41
5.9	Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	42
5.10	Zemes dzīļu resursi un to izmantošana	43
5.10.1	Pazemes ūdeņu izmantošana	43
5.10.2	Derīgo izrakteņu krājumi un to izmantošana	46
6.	Situācijas raksturojums vides aizsardzībai būtiskās teritorijās	49
6.1	Virszemes ūdensobjekti	49
6.1.1	Virszemes ūdensteces	49
6.1.2	Virszemes ūdenstilpes	50
6.1.3	Applūstošas teritorijas	51
6.1.4	Virszemes ūdeņu kvalitāte	52
6.2	Dabas aizsardzība	57
6.2.1	Dabas liegums „Rožu purvs”	57
6.2.2	Dabas liegums „Gargrodes purvs”	57
6.2.3	Dabas liegums „Melnais purvs”	58
6.2.4	Dabas liegums „Slapjo salu purvs”	58

6.3	Kultūrvēsturiskais mantojums	60
7.	Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokumenti netiktu īstenoti.....	61
8.	Ar plānošanas dokumentu saistītas vides problēmas	63
9.	Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, Teritorijas plānojuma atbilstība starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem.....	65
10.	Teritorijas plānojuma īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.....	68
10.1	Atbilstība normatīvo aktu prasībām.....	68
10.2	Tiešo ietekmju vispārīgs raksturojums.....	68
10.2.1	Apbūve.....	68
10.2.2	Derīgo izrakteņu ieguve.....	69
10.2.3	Mežsaimnieciskā un lauksaimnieciskā izmantošana	70
10.3	Netiešās ietekmes	70
10.4	Īslaicīgas, vidēji ilgās un ilglaicīgas ietekmes.....	70
10.5	Pozitīvās un negatīvās ietekmes	71
10.6	Teritorijas plānojuma īstenošanas un citu darbību savstarpējās un kopīgās ietekmes	72
10.6.1	Tiešās ietekmes.....	73
10.6.2	Netiešās ietekmes.....	73
10.6.3	Īslaicīgās vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes	73
10.6.4	Pastāvīgās ietekmes.....	73
10.7	Risinājumi ietekmes uz vidi samazināšanai.....	73
10.8	Alternatīvu pamatojums	75
10.9	Iespējamie kompensēšanas mehānismi, ja tādi nosakāmi saskaņā ar Likumu „Par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām”	76
10.10	Iespējamās pārrobežu ietekmes	77
11.	Monitorings	77
11.1	Salas novada teritorijas plānojuma īstenošanas monitorings	77
11.2	Salas novada Attīstības programmas 2012-2018.gadam monitorings	78
11.3	Attīstības programmas 2019-2025 monitorings	79

1. IEVADS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra (SIVN) Salas novada plānošanas dokumentiem – Salas novada teritorijas plānojumam un Salas novada attīstības programmai 2019. – 2025. gadam tiek veikta, lai izvērtētu Salas novada teritorijas turpmākās attīstības plānošanā pieņemto lēmumu atbilstību ilgtspējīgas attīstības interesēm, ievērojot ekonomiskos, vides, dabas aizsardzības un sociālos aspektus.

Nepieciešamība veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu vietējā līmeņa plānošanas dokumentiem - Salas novada teritorijas plānojumam un Salas novada attīstības programmai 2019. – 2025. gadam noteikta ar Vides pārraudzības valsts biroja 2018.gada 29.marta lēmumu Nr. 4-02/13 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Salas novada teritorijas plānojums un Salas novada attīstības programma 2019. – 2025. gadam (turpmāk kopā saukti arī – Plānošanas dokumenti) nosaka vietējā līmeņa plānošanas stratēģiju novada teritorijas attīstībai un ir vieni no pašvaldības rīcībā esošajiem instrumentiem, kas veicina ilgtspējīgu visa novada sociāli ekonomisko attīstību. SIVN Vides pārskats identificē un izvērtē Plānošanas dokumentu īstenošanas laikā iespējamās tiešās un netiešās pārmaiņas vides kvalitātē, kas pozitīvi vai negatīvi ietekmē vai var ietekmēt cilvēka veselību un drošību, sociāli ekonomiskās attīstības procesu, teritorijas dabas resursus, kultūras vērtības.

Izvērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskata projektā un Vides pārskatā (turpmāk tekstā katrs atsevišķi saukti arī - Vides pārskats), kas apraksta un izvērtē teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi kopumā, ievērojot Plānošanas dokumentu mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.

1.1 VIDES PĀRSKATA PROJEKTA SAGATAVOŠANA

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī - SIVN) veikšanas nepieciešamību un kārtību nosaka Latvijas Republikas 1998.gada 13.novembra likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Vides pārskats satur informāciju par Plānošanas dokumentu risinājumiem, esošo vides stāvokli, objektiem un teritorijām, kas rada ietekmes uz vides stāvokli, situācijas raksturojumu vides aizsardzībai būtiskās teritorijās, pārskatu par izmaiņām, ja Plānošanas dokumenti netiktu īstenoti, ar plānošanas dokumentiem saistītās vides problēmas, pārskatu par starptautiskiem un nacionāliem vides aizsardzības mērķiem un ietekmju būtiskuma novērtējumu, kā arī ietekmju mazināšanas pasākumus, ja tādi būtu piemērojami.

Vides pārskata sagatavošanā tika izmantota informācija no valsts un pašvaldību institūcijām, kuras izsniegušas nosacījumus teritorijas plānojuma izstrādei, Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC), Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālās vides pārvaldes, Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes un citu, dažādu institūciju internetvietnēs pieejamā informācija un bijušā Jēkabpils rajona, kura

administratīvajā sastāvā atradās Salas novads, teritorijas plānojuma vides pārskatā sniegtā informācija, “Salas pagasta teritorijas plānojuma 2007.-2019.gadam” un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam” sniegtā informācija. Vienlaicīgi Vides pārskata projekta izstrādes laikā tika:

- izskatīti teritorijas plānojuma izstrādei izsniegtie nosacījumi, lai iegūtu vispusīgu informāciju par esošo situāciju un noskaidrotu visas iespējamās vides problēmas, kam jāpievērš uzmanība;
- izskatīts Salas novada Attīstības programmas 2012.-2018.gadam vides pārskats;
- izskatīts 2015.gadā izstrādātais Salas novada Attīstības programmas 2012.-2018.gadam īstenošanas monitoringa ziņojums;
- apkopota un sagatavota informācija par Salas novada teritoriju un tā vides stāvokli 2018.gadā atbilstoši pieejamai informācijai.

Vides pārskata projektā iekļauta informācija par Salas novada teritorijas plānojuma (turpmāk arī – teritorijas plānojums) risinājumiem, atbilstoši 1.redakcijas sējumos „Paskaidrojuma raksts”, „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” rakstveida un grafiskajā daļā sniegtajai informācijai par teritorijas pašreizējo un turpmāko izmantošanu un Salas novada attīstības programmas 2019. – 2025.gadam (turpmāk arī - Attīstības programma) rakstveida daļā sniegtā informācija.

Vides pārskatā ir iekļauta informācija, kuru iespējams nodrošināt, ņemot vērā:

1. pašvaldības rīcībā esošo informāciju;
2. publiskajās datu bāzēs esošo informāciju;
3. pašreizējo zināšanu līmeni un novērtēšanas metodes;
4. to, ka Salas novada TP ir vietējā plānošanas līmeņa dokuments;
5. to, kas Salas novada AP ir vietējā plānošanas līmeņa dokuments;
6. Plānošanas dokumentu izstrādes pakāpi un tajos ietverto informāciju;
7. detalizācijas pakāpi, līdz kādai ir lietderīgi vērtēt ietekmi uz vidi attiecīgajā plānošanas stadijā, lai novērstu novērtējuma dublēšanos.

Vides pārskatā tiek sniegts informatīvs ziņojums par:

- Vides pārskata sagatavošanas procedūru un tajā iesaistītajām institūcijām;
- plānotajiem pasākumiem, kas nodrošinās sabiedrības līdzdalību Vides pārskata sagatavošanā;
- plānošanas dokumentu saistību ar citiem plānošanas dokumentiem, tā mērķiem un galvenajiem risinājumiem apdzīvojuma struktūras attīstībai un teritorijas plānotajai un atļautajai izmantošanai,
- esošā vides stāvokļa aprakstu: teritorijas raksturojumu, piesārņojuma pārvaldību un ietekmēm, fizikāli ģeogrāfisko raksturojumu, dabas resursiem un to izmantošanu;
- situācijas raksturojumu vides aizsardzībai būtiskās teritorijās: virszemes ūdensobjektos, applūstošās teritorijās, upju sateces baseinos, īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, dabas pieminekļos, mikroliegumos, kultūras pieminekļu teritorijās;

- iespējamo izmaiņu, ja teritorijas plānojums netiktu īstenots, raksturojums;
- vides problēmām, kas saistītas ar plānošanas dokumenta īstenošanu.

Vides pārskatā sniegta informācija par teritorijas plānojuma atbilstību nacionālajiem un starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem. Pēc informatīvā apkopojuma izvērtētas teritorijas plānojuma īstenošanas rezultātā sagaidāmās ietekmes, apzināti un izvērtēti iespējamie risinājumi, lai novērstu vai samazinātu Teritorijas plānojuma īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un iespējamo ietekmi samazinošie kompensējošie pasākumi, kas būtu nosakāmi saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”. Atbilstoši prognozējamām teritorijas plānojuma ietekmēm, tiek paredzēti pasākumi monitoringa nodrošināšanai teritorijas plānojuma realizācijas laikā.

1.2 STRATĒGISKĀ IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMA VEIKŠANAS NEPIECIEŠAMĪBA

Salas novada teritorijas plānojuma izstrāde tika uzsākta ar Salas novada domes 2017.gada 28.decembra lēmumu Nr. 354 (prot. Nr.16, 17.) “Par Salas novada teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu”. Kā norādīts plānošanas dokumentā - Teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” un Ministru kabineta 13.04.2013. noteikumiem Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” Salas novada teritorijas plānojums (turpmāk - Salas novada TP) nosaka vietējā līmeņa plānošanas stratēģiju Salas novada fizisko attīstības resursu izmantošanai, teritoriju izmantošanai un apbūvei, un ir viens no pašvaldības rīcībā esošajiem instrumentiem, kas veicina ilgtspējīgu visa novada sociāli ekonomisko attīstību. SIVN identificē un izvērtē Salas novada TP īstenošanas laikā iespējamās tiešās un netiešās izmaiņas vides kvalitātē, kas pozitīvi vai negatīvi ietekmē vai var ietekmēt cilvēka veselību un drošību, sociāli ekonomiskās attīstības procesu, teritorijas dabas resursus un kultūras vērtības. Ņemot vērā, ka Salas novada attīstības programmas 2012. – 2018. gadam darbības termiņš beidzas 2018.gadā, paralēli teritorijas plānojuma izstrādes procesam tika uzsākta arī attīstības programmas izstrāde.

Salas novada Attīstības programmas 2019.-2025.gadam izstrāde uzsākta ar 2018. gada 22.februāra lēmumu Nr.59 (prot. Nr.4, 15.) “Par Salas novada attīstības programmas izstrādi”, Salas novada Attīstības programma 2019.-2025.gadam (turpmāk- Salas novada AP) tiek izstrādāta ar mērķi aktualizēt un, ja nepieciešams, papildināt spēkā esošās attīstības programmas šā brīža situācijas raksturojumu. Attīstības programmā paredzēts izvērtēt, precizēt vai saglabāt spēkā esošās attīstības programmas Stratēģiskās daļas uzstādījumus (ekonomiskā specializācija, vīzija, stratēģiskie mērķi, uzdevumi u.c.) atbilstoši Attīstības stratēģijai, kā arī sagatavot Rīcības un Investīciju plānus.

Izvērtējuma rezultāti apkopoti Vides pārskata projektā un Vides pārskatā.

1.3 SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

Vides pārskats (projekts) tika nodots sabiedriskajai apspriešanai vienlaicīgi ar plānošanas dokumentu 1.redakciju laikā no 15.10.2018. līdz 12.11.2018. Sabiedriskās apspriešanas laikā notika trīs sabiedriskās apspriešanas sanāksmes : 06.11.2018. Biržu tautas namā, 07.11.2018. Salas kultūras namā un 08.11.2018. Sēlpils kultūras namā, kurās kopā piedalījās 46 interesenti. Vides pārskata projekts tika publicēts internetvietnē <https://www.salasnovads.lv/lv/attistiba/teritorijas-planojumi/> , kur jebkuram interesentam bija iespējams iepazīties ar tajā publicēto informāciju.

Laikā no 15.10.2018. līdz 12.11.2018 Sabiedriskās apspriešanas laikā pārskata projekts tika iesniegts izskatīšanai šādām institūcijām:

- Valsts Vides dienesta Daugavpils reģionālajai vides pārvaldei;
- Valsts Meža dienestam;
- VAS „Latvijas valsts meži”
- Veselības inspekcijas Latgales kontroles nodaļai;
- Dabas aizsardzības pārvaldei.

Vienlaicīgi ar Plānošanas dokumentu 1.redakciju un Vides pārskata projektu iepazīnās visas institūcijas, kurām tika izsūtīts pieprasījums sniegt atzinumu par plānošanas dokumentu 1.redakciju.

Plānošanas dokumentu 1.redakcijas Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemts 1 fiziskas personas rakstveida iesniegums - ierosinājums teritorijas plānojuma pilnveidošanai. Netika saņemti rakstveida ierosinājumi Vides pārskata projekta pilnveidošanai.

Vides pārskats ir papildināts pēc sabiedriskās apspriešanas, ņemot vērā Salas novada pašvaldības domes pieņemto lēmumu par pilnveidojumiem Plānošanas dokumentu 1.redakcijā un Vides pārskata projektā un 2.redakcijas sagatavošanu atbilstoši sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto rakstveida atzinumu un ierosinājumu izvērtējumam, tai skaitā no institūcijām saņemtajos atzinumos norādītais.

2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Salas novada teritorijas plānojums un Attīstības programma ir izstrādāti, ņemot vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030, Nacionālo attīstības plānu¹, Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem - “Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 - 2030”², “Attīstības programma 2016-2030.gadam”.

¹ <https://www.zemgale.lv/attistibas-planosana/planosanas-dokumenti/category/33-nacionala-limena-planosanas-dokumenti>

² <https://www.zemgale.lv/attistibas-planosana/planosanas-dokumenti/category/34-zpr-ilgtspejigas-attistibas-strategija-2015-2030>

Salas novada attīstības programma 2019. – 2025. gadam izstrādāta, pamatojoties uz likumu par “Par pašvaldībām”, 2014. gada 14. oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, Vides aizsardzības un reģionālā attīstības ministrijas (VARAM) dokumentiem “Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (03.12.2014.) un “Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām” (07.10.2014.). Izstrādājot Attīstības programmu, ir ņemta vērā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija [2030.gadam](#), Nacionālais attīstības plāns un Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti - “Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 - 2030”³, “Attīstības programma 2016-2030.gadam”.

Salas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam ir galvenais pašvaldības attīstības politikas un ilgtermiņa plānošanas dokuments. Stratēģija definē Salas novada ilgtermiņa attīstības vīziju, stratēģisko mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Tās pamatnostādnes atspoguļo un precizē Salas novada attīstības programma un teritorijas plānojums.

3. SALAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA SATURA ĪSS IZKLĀSTS

Salas novada TP ir izstrādāts 12 gadus ilgam periodam kā vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Izstrādātājs - Salas novada pašvaldība.

Salas novada teritorijas plānojums nosaka prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, ko detalizēti parāda teritorijas plānojuma sastāvā esošie dokumenti - funkcionālais zonējums, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citus teritorijas izmantošanas nosacījumus.

Salas novada teritorijas plānojums sastāv no 4 daļām: „Paskaidrojuma raksta”, „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem”, “Grafiskās daļas” un “Pārskata par teritorijas plānojuma izstrādi”.

Atbilstoši teritorijas plānojumā norādītajai informācijai, teritorijas plānojums izstrādāts ar mērķi paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot novada teritoriju un tās resursus, mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstot ekonomiku, izmantojot novada teritorijas attīstībai esošo potenciālu un nosakot tā izmantošanai nepieciešamas prasības un ierobežojumus, radot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei, radot priekšnoteikumus vides kvalitātes nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai, veicinot pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmas funkcionēšanu, saglabājot dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, ka arī paaugstinot kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

Teritorijas plānojumā norādīti šādi teritorijas plānojuma izstrādes uzdevumi:

2.1. Teritorijas plānojumu izstrādāt atbilstoši novada attīstības mērķiem un telpiskas attīstības perspektīvai, radot efektīvu novada plānošanas instrumentu Salas novada ilgtermiņa attīstības politikas īstenošanai;

³ <https://www.zemgale.lv/attistibas-planosana/planosanas-dokumenti/category/34-zpr-ilgtspejigas-attistibas-strategija-2015-2030>

2.2. Telpiski precizēt stratēģijā ietverto telpiskas attīstības perspektīvu - telpiskas struktūras elementus, kas norāda funkcionālo telpu teritoriālo piesaisti;

2.3. Pārskatīt un izvērtēt Salas novada teritorijas plānojuma 2007. - 2019.gadam un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.- 2020.gadam risinājumus un to atbilstību spēkā esošajiem tiesību aktiem, tai skaitā MK Nr.240 noteikumu prasībām. Ievērot plānošanas nepārtrauktības un pēctecības principu, risinājumus, kuru pamatojums nav mainījies, integrēt jaunajā teritorijas plānojumā;

2.4. Precizēt ciemu robežas, ka arī izvērtēt esošo ciemu robežu izmaiņu nepieciešamību;

2.5. Pārskatīt un izvērtēt pašvaldībai piederošo teritoriju perspektīvo izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanai. Norādīt teritorijas, kas nepieciešamas pašvaldības funkciju realizēšanai;

2.6. Pārskatīt un precizēt pašvaldības kompetencē esošas apgrūtinātās teritorijas, to aizsargjoslas atbilstoši Aizsargjoslu likumam;

2.7. Noteikt vidi degradējošos objektus un prasības to uzturēšanai un sakārtošanai;

2.8. Plānot vienotu un savstarpēji saistītu transporta sistēmu, attēlot esošo un plānoto ielu un ceļu tīklu, noteikt ielu un ceļu kategorijas un galvenās prasības to tehniskajiem parametriem, precizēt un attēlot ainaviskos ceļu posmus.

Salas novada TP daļās sniegta šāda informācija:

1. "Paskaidrojuma rakstā" ietilpst "Salas pagasta teritorijas plānojuma 2007.- 2019.gadam" un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam" īstenošanas izvērtējums, Salas novada TP risinājumu apraksts un to atbilstības Salas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai izvērtējums.
2. „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk arī – TIAN), kas kopā ar Grafisko daļu tiek pieņemts kā pašvaldības saistošie noteikumi, nosaka prasības zemes (teritorijas) izmantošanā un apbūvē attiecīgajam funkcionālajam zonējumam visa novada administratīvajā teritorijā, kuras ir obligātas un saistošas visiem nekustamo īpašumu (zeme, ēkas, būves) īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem.
3. Grafiskā daļa ir novada kartes, kur attēlots teritorijas funkcionālais zonējums, aizsargjoslas un dažādi infrastruktūras objekti un teritorijas.
4. Pārskatā par teritorijas plānojuma izstrādi ir apkopoti visi ar teritorijas plānojumu saistīti dokumenti un materiāli.

Salas novada teritorijas plānojuma Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka Salas novada teritorijas plānojuma koncepcija ir:

- 1) Apdzīvoto vietu platību samazināšana atbilstoši esošajai un perspektīvajai izmantošanai;
- 2) Dzīvojamās apbūves koncentrēšana ciemos;
- 3) Plašākas izmantošanas iespējas mežsaimniecības un lauksaimniecības teritorijām;
- 4) Augstvērtīgas lauksaimniecības zemes izmantošana tikai lauksaimniecībai;
- 5) Esošajām un perspektīvajām ražošanas teritorijām atbilstošas izmantošanas noteikšana;

- 6) Daugavas krasta ainavas saglabāšana, ierobežojot derīgo izrakteņu ieguvu;
- 7) Apbūves veidošanas novēršana riska teritorijās (plūdu riska teritorijās).

Līdz ar to „Paskaidrojuma rakstā” sniegtā informācija sniedz priekšstatu par plānojuma koncepcijas īstenošanai nepieciešamajiem priekšnosacījumiem. „Paskaidrojuma rakstā” netiek apkopota informācija par vidi un tās stāvokli raksturojošiem indikatoriem.

Paskaidrojuma rakstā tiek sniegta šāda informācija:

- 1) Salas un Sēlpils pagastu teritorijas plānojumu īstenošanas izvērtējums attiecībā uz būvniecību, izstrādāto plānošanas dokumentu – lokālplānojumu un detālplānojumu - īstenošanu, un tajos noteikto funkcionālo zonu atbilstības izvērtējums, ņemot vērā 30.04.2013. Ministru kabineta noteikumos Nr.240 „Vispārīgie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk- MK 240) norādītās funkcionālās zonas, kas jāizmanto pie jauna teritorijas plānojuma izstrādes.
- 2) Salas novada teritorijas plānojuma risinājumus attiecībā uz teritorijas plānojuma koncepciju, atbilstību ilgtspējīgas attīstības stratēģijai, risinājumus lokālplānojumam, risinājumus detālplānojumam, risinājumus apdzīvoto vietu robežām, transporta plānu, plūdu riska teritorijām, funkcionālo zonējumu un to izmantošanu.

3.1 “SALAS PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2007.-2019.GADAM” UN SĒLPILS PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMA 2008.-2020.GADAM” ĪSTENOŠANAS IZVĒRTĒJUMS.

3.1.1 Būvniecība

Paskaidrojuma rakstā tiek konstatēts, ka laikā no 2013.līdz 2017.gadam Salas novadā ir izsniegtas 83 būvatļaujas, ekspluatācijā pieņemti 47 objekti. Tiek atzīmēts, ka vairākums būvatļauju izsniegts dzīvojamo māju būvniecībai, tam seko ražošanas apbūves un tehniskās apbūves vajadzībām izsniegto būvatļauju skaits.

Bez dzīvojamās apbūves būvniecības būvatļaujas ir izsniegtas, lai īstenotu : atkritumu izgāztuvju “Ielejas”, “Gustiņu- Rāceņi” un “Plaušu kalns” rekultivāciju, pārbūvētu Salas aizsargdambi un Vēžu poldera aizsargdambii, no jaunu izbūvētas: koģenerācijas stacija Salā, bioloģiskās attīrīšanas iekārtas pie Gargrodes purva, kā arī citu objektu būvniecību. Būtiski atzīmēt, ka ekspluatācijā pieņemtie ražošanas objekti vairākumā saistīti ar lauksaimniecisko ražošanu.

3.1.2 Lokālplānojumi

Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka līdz 2017.gadam Salas novadā ir izstrādāti 2 lokālplānojumi. Viens no tiem tika plānots rekreācijas un sporta kompleksa izbūvei 13 ha platībā “Klovānu silā”, projekta attīstītājs- Salas novada pašvaldība. Projekts nav realizēts.

Otrs lokālplānojums tika plānots ražošanas apbūves attīstībai Ošānos ar mērķi izbūvēt bitumenta emulsijas ražošanas kompleksu. Projekta attīstītājs – privātais investors. Projekts ir realizēts.

3.1.3 Detālplānojumi

Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka ir izstrādāts viens detālplānojums, kas paredzēja savrupmāju apbūves attīstību. Detālplānojums nav realizēts.

3.1.4 Vides ietekmju izvērtējums

Iepriekšējā plānošanas perioda plānošanas dokumentiem “Salas pagasta teritorijas plānojums 2007.-2019.gadam” un “Sēlpils pagasta teritorijas plānojums 2008.-2020.gadam” tika veiktas stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras un izstrādāti vides pārskati. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu laikā netika konstatētas tik būtiskas ietekmes uz vidi, kuru pārvaldībai nepieciešami atsevišķi pasākumi.

3.2 FUNKCIONĀLĀS ZONAS UN TO IZMANTOŠANA

Paskaidrojuma rakstā tiek konstatēts, ka, atbilstoši MK 240 noteiktajam, funkcionālais zonējums tiks noteikts 12 zonām. Tiek sniegts izvērtējums pašreiz spēkā esošajos Salas un Sēlpils pagastu teritoriju plānojumos noteiktajam funkcionālajam zonējumam un sniegta informācija par katras funkcionālās zonas pašreizējo izmantojumu.

Paskaidrojuma rakstā tiek konstatēts, ka:

- savrupmāju apbūves teritorijas ir noteiktas visos ciemos un vasarnīcu ciematā „Dolomīts”;
- pašreiz plānojumos noteikto savrupmāju apbūves teritoriju liela daļa ir neapbūvētas;
- mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas noteiktas atbilstoši pašreiz noteiktajam izmantojumam;
- daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas nepastāv;
- publiskās apbūves teritorijas noteiktas atbilstoši pašreiz noteiktam izmantojumam, kā arī ir noteiktas atsevišķām neapbūvētām teritorijām;
- jauktas centra apbūves teritorijas tiek noteiktas atbilstoši pašreiz noteiktam izmantojumam un arī neapbūvētas un pašreiz SIA “Jēkabpils autobusu parks” izmantotai teritorijai pie Jēkabpils pilsētas robežas 20 ha lielā platībā, gar valsts reģionālā autoceļa P75 pie Ošāniem 50 ha lielā platībā, Biržos valsts reģionālā autoceļa P75 malā 20 ha platībā.
- rūpniecības apbūves teritorijas noteiktas atbilstoši pašreiz noteiktajam izmantojumam, tai skaitā lauksaimnieciskās pārstrādes, pārtikas ražošanas, kokapstrādes ražotnes uzņēmumi Salas ciemā, asfaltbetona ražošanas komplekss “Ievlejas” pie Jēkabpils robežas, lauksaimnieciskās ražošanas (cūku audzēšanas kompleksi) uzņēmumiem novada teritorijā, derīgo izrakteņu ieguvei Gargrodes purvā (kūdra), SIA “Jēkabpils dolomīts” pie Biržiem (dolomīts).
- transporta infrastruktūras teritorijas tiek noteiktas pagastos esošajai transporta infrastruktūrai - autoceļiem, ielām, dzelzceļam un tā nodalījuma joslai.
- tehniskās apbūves teritorijas ir noteiktas ar inženiertehnisko infrastruktūru un objektiem saistītai teritorijas izmantošanai kā ūdenstorņiem, attīrīšanas iekārtām, pretplūdu aizsargdambim gar Susēju u.c.

-dabas un apstādījumu teritorijas ir noteiktas salīdzinoši nelielās platībās, galvenokārt ciemu teritorijās, kā arī Zvejnieklīča estrādei.

-mežu teritorija noteikta aptuveni pusei novada teritorijas, kur atrodas meži. Mežu teritorijā 18% aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kā arī mikroliegumi un kultūrvēsturisko pieminekļu teritorijas. Mežu teritorijā atrodas derīgo izrakšu ieguves teritorijas, kuros iepriekšējā plānošanas periodā netika uzsākta derīgo izrakšu ieguve.

-lauksaimniecības teritorija ir noteikta ar lauksaimniecību saistītai zemes izmantošanai, no kurām daļa atrodas 10% plūdu riska teritorijā, un arī teritorijām, kursa tiek izmantotas kā piemājas dārzi un mazdārziņi. Lauksaimniecības teritorijā atrodas kultūrvēsturisko pieminekļu teritorijas.

-ūdeņu teritorijas ir noteiktas teritorijām, ko aizņem virszemes ūdensteces un ūdenstilpes.

Paskaidrojuma raksts neapkopo informāciju par jautājumiem, kas saistīti ar vidi.

Izvērtējot iepriekšējā plānošanas perioda teritorijas plānojumu risinājumus, tie tiek integrēti ar Salas novada teritorijas plānojuma izstrādes laikā konstatētajām attīstības prioritātēm un pieprasījumu teritoriju attīstībai.

Salas novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts, pamatojoties uz pēctecības principu, kas integrē iepriekšējo plānošanas periodu plānošanas dokumentu risinājumus.

3.3 APDZĪVOJUMA STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA

Salas novada TP norādīts, ka tiek paredzēts noteikt 9 apdzīvotu vietu robežas. Salas novada TP nenosaka apdzīvoto vietu tipus, lielumus un tajos saņemamo pakalpojumu pieejamību, infrastruktūras nodrošinājumu.

Salas novada TP paredz šādus risinājumus apdzīvoto vietu robežām:

1. grafiski tiek noteiktas Salas, Biržu, Ošānu, Sēlpils, Sēlijas, Dolomīta, Gravānu, Indrānu un Putnukalnu ciemu robežas;
2. tiek likvidēta Līkumu ciema kā apdzīvotas vietas statuss.
3. apdzīvotas vietas statuss "ciems" no jauna tiek noteikts šādām apbūvētām teritorijām, kas pašreiz ir vasarnīcu ciemati: Dolomītam, Gravāniem, Indrāniem un Putnukalniem.
4. Sēlpils, Ošānu, Biržu, Sēlijas ciemu robežas tiek izmainītas, samazinot katras apdzīvotās vietas platību ar mērķi samazināt blīvas apbūves teritorijas, kas iepriekš tika plānotas galvenokārt kā dzīvojamās apbūves teritorijas un tika noteiktas iepriekšējā perioda plānošanas dokumentos- Salas novada teritorijas plānojuma 2007. - 2019. gadam un Sēlpils pagasta teritorijas plānojuma 2008.- 2020.gadam risinājumus;
5. Salas ciema kopplatība tiek samazināta par 0.56km²;
6. Ošānu ciema kopplatība tiek samazināta par 0.778 km²;
7. Biržu ciema kopplatība tiek samazināta par 0.37 km²;

8. Sēlijas ciema kopplatība tiek samazināta par 0.07 km²;

9. Sēlpils ciema kopplatības samazinājums nav norādīts.

Jāatzīmē, ka Salas novada teritorijas plānojums tiek izstrādāts, pamatojoties uz pēctecības principu, kas integrē iepriekšējo plānošanas periodu plānošanas dokumentu risinājumus, tāpēc no jauna izveidotās ciemu teritorijas tiek paredzētas vietās, kur jau pastāv esoša apbūve- ciemi un vasarnīcu ciemati.

3.4 TERITORIJAS PLĀNOTĀ IZMANTOŠANA (FUNKCIONĀLAIS ZONĒJUMS)

Salas novada TP paredz saglabāt esošo Salas novada telpisko struktūru, kurā aptuveni 40% dominē mežu masīvi, 53 % veido atvērtu, blīvi neapbūvētu telpu un salīdzinoši mazas teritorijas aizņems blīvas apbūves teritorijas. Tiek saglabātas mitrāju – purvu un virszemes ūdeņu teritorijas. Atvērtā, blīvi neapbūvētā telpa galvenokārt tiks izmantota lauksaimniecības vajadzībām, kuras daļa ir viensētu apbūve. Tiek noteiktas teritorijas, kurās iespējama ražošanas objektu izbūve un derīgo izrakteņu ieguve.

Salas novada TP grafiskajā daļā tiek noteiktas teritorijas, kuras aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kultūras pieminekļi, aizsargjoslas.

Spēkā esošie lokālpilānojumi ar Salas novada TP stāšanās spēkā brīdi tiek atcelti, to risinājumus daļēji iestrādājot teritorijas plānojumā. Detālpilānojuma risinājumi tiek integrēti teritorijas plānojumā.

Teritorijas plānojuma risinājumi paredz noteikt deviņas apdzīvotas vietas :

- Salas pagastā tiek saglabāti Salas, Biržu un Ošānu ciemi un četriem vasarnīcu ciematiem, kuriem pašreiz nav noteikts apdzīvotas vietas statuss, tiek noteikti ciema statuss: Dolomīts, Gravāni, Indrāni un Putnukalni. Vasarnīcu ciematos pašreiz ir izveidots ceļu tīkls, ir nodrošinājums ar elektrību, ūdeni, kas veido pamatu apdzīvotas vietas attīstībai. Apdzīvotās vietas statusa piešķiršana ļaus pašvaldībai ilgtermiņā attīstīt apdzīvotās vietas funkcionēšanai nepieciešamo infrastruktūru.
- Sēlpils pagastā tiek saglabāti Sēlpils un Sēlijas ciemi.

Līkumu ciema statuss netiek saglabāts. Tā kā Līkumi pašreiz funkcionē kā sociālās aprūpes centru apkalpojoša apbūve, nav paredzams, ka šeit varētu attīstīties dzīvojamā apbūve vai piedāvāti alternatīvi pakalpojumi.

Tiek veiktas būtiskas izmaiņas ciemu robežās un līdz ar to - kopējā platībā, kas var tikt apbūvēta. Salas ciema teritorija tiek samazināta par 0,56 km², un tā teritorija aizņem 1,76 km². Tiek samazinātas teritorijas, kas iepriekš tika plānotas savrupmāju dzīvojamās apbūves attīstībai un iekļauta teritorijā, kurā atrodas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Ošānu ciema teritorija tiek samazināta par 0,87 km² un tā teritorija aizņem 0,092 km². Biržu ciema robežas tiek samazinātas par 0,37 km² un tā teritorija aizņem 1 km². Sēlijas ciema platība tiek samazināta par 7 ha un tā teritorija aizņem 0,62 km². Sēlpils ciema robeža tiek samazināta un tā teritorija aizņem 0,34 km².

Salas novada TP paredz, ka, atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 13.aprīļa noteikumu Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi" prasībām, visā Salas novada teritorijā tiek noteiktas 12 funkcionālās zonas:

- Savrupmāju apbūves teritorija (DZS);
- Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzM);
- Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD);
- Jaukta centra apbūves teritorija (JC);
- Publiskās apbūves teritorijas (P);
- Rūpniecības apbūves teritorija (R);
- Transporta infrastruktūras teritorija (TR);
- Tehniskā apbūves teritorija (TA);
- Dabas un apstādījumu teritorija (DA);
- Mežu teritorija (M);
- Lauksaimniecības teritorija (L);
- Ūdeņu teritorija (Ū).

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka prasības visas teritorijas izmantošanai, vispārīgas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei katrā funkcionālajā zonā, prasības teritorijās ar īpašiem noteikumiem, teritorijas plānojuma īstenošanas kārtību.

TIAN nosaka, ka visā teritorijā atļautā izmantošana ir inženierkomunikāciju tīklu un objektu izbūve, esošas transporta infrastruktūras būvju pārbūve, teritorijas inženiertehniskā sagatavošana, erozijas risku ierobežošana, labiekārtojuma elementu izvietošana, vides pieejamības objektu izbūve un mākslīga ūdensobjekta ierīkošanai, ja tā virsmas laukums vienas zemes vienības robežās nepārsniedz 0,1 ha un 40 % no zemes vienības platības.

TIAN nosaka, ka visā teritorijā aizliegtā izmantošana ir:

- rūpniecības vai amatniecības iestāžu, kas atstāj būtisku ietekmi un var apgrūtināt/apdraudēt sabiedrisko drošību un cilvēku veselību;
- patvaļīgi izvietotas pārvietojamas ēkas/ būves;
- neizmantotu dažādu lielpasākumu atkritumu uzglabāšana, ja vien tā nav īpaši šim nolūkam aprīkota vieta;
- neattīrītu notekūdeņu iepludināšana virszemes ūdensobjektos vai gruntī.

TIAN nosaka vispārīgas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei - kā transporta tīkla plānošanai, ielu un ceļu iedalījumam ciemos, ielu iedalījumam, ielu sarkanajām līnijām, redzamības nodrošinājumam krustojumos, prasības transportlīdzekļu novietnēm, prasības inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu ierīkošanai, elektrodrošības prasības, prasības ūdensapgādei, kanalizācijai, lietusūdeņu savākšanai un novadīšanai, gāzes apgādei,

meliorācijai, ģeodēziskā tīkla punktiem, prasības sakaru tīkliem, prasības apbūvei, teritorijas labiekārtojumam.

TIAN tiek norādītas prasības vides risku samazināšanai - norādīts, ka grafiskās daļas kartēs noteiktas virszemes ūdensobjektu applūstošās teritorijas ar applūduma varbūtību 10%, tiek noteikts, ka tās precizējamās būvprojektos, detālplānojumos un lokālplānojumos. Tiek paredzēts, ka piesārņotā vietā pirms būvniecības jāveic izpēte, ja nepieciešams - sanācija vai rekultivācija, monitorings. Dzīvojamā apbūve nav izvietojama tuvāk par 50m no piesārņotām vietām.

Tiek noteiktas prasības zemes vienību sadalīšanai, apvienošanai un robežu pārkārtošanai, derīgo izrakteņu iegūšanai. Tiek noteikts, ka vispārīgās prasības īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dabas liegumiem nosaka regulējošie normatīvie akti. Tiek noteiktas prasības kultūras pieminekļu aizsardzībai, vides pieejamības nodrošināšanai.

Salas novada TP neparedz noteikt jaunas apbūves teritorijas, kurām izstrādājams detālplānojums.

3.4.1 Savrupmāju apbūves teritorijas

Savrupmāju apbūves teritorijas (DzS) tiek noteiktas Salas, Sēlijas, Sēlpils, Biržu un Ošānu ciemos, saglabājot gandrīz nemainīgu esošo apbūves struktūru un paredz, ka zemes vienībā atļauts būvēt ne vairāk kā 2 dzīvojamās mājas ar maksimālo apbūves augstumu līdz 12 metriem.

Savrupmāju apbūves teritorijas apakšzona (DzS1) tiek noteikta dārzkopības un/ vai vasarnīcu ciematos Indrāni, Putnukalni, Dolomīts un paredz, ka zemes vienībā atļauts būvēt ne vairāk kā 1 dzīvojamo māju ar maksimālo apbūves augstumu līdz 10 metriem. Grafiskajā daļā noteikts, ka Indrānos, Putnukalnos un Dolomītā noteiktas tikai savrupmāju apbūves teritorijas. Plānotās apbūves teritorijas ciemos Indrāni, Putnukalni un Dolomīts daļēji atrodas Daugavas upei piegulošā teritorijā, uz kuru attiecas aprobežojumi, kas izriet no atrašanās Daugavas 500 m aizsargjoslā un applūstošās teritorijās ar 10% varbūtību.

3.4.2 Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas

Mazstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas tiek noteiktas Salas, Sēlijas, Sēlpils, Biržu un Ošānu, Līkumu, Gravānu ciemos, Indrānu apdzīvotā vietā un teritorijā pie Daugavas stacijas un paredz, ka zemes vienībās iespējama savrupmāju, rindu māju un daudzdzīvokļu ēku apbūve, kā arī biroju, tirdzniecības un pakalpojumu, tūrisma, atpūtas, kultūras, sporta, veselības aizsardzības ēku apbūve līdz 15 m augstumā.

3.4.3 Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorijas

Dzīvojamās apbūves teritorijas netiek noteiktas.

3.4.4 Publiskās apbūves teritorijas

Publiskās apbūves teritorijas tiek noteiktas teritorijai ap Zvejnieklīča estrādi, Sēlijas, Sēlpils, Līkumu, Salas, Biržu ciemos, teritorijā uz austrumiem no Biržu ciema starp autoceļiem S25 un S23 un paredz, ka zemes vienībās iespējama biroju, tirdzniecības un pakalpojumu, tūrisma, atpūtas, kultūras, sporta, izglītības, veselības aizsardzības, sociālās aprūpes, dzīvnieku aprūpes, reliģisko organizāciju ēku apbūve līdz 15 m augstumā.

3.4.5 Jauktas centra apbūves teritorijas

Jauktas centra apbūves teritorijas tiek noteiktas Sēlijas, Salas, Ošānu, Biržu, Sēlpils ciemos un Indrānu apdzīvotā vietā un paredz, ka zemes vienībās iespējama savrupmāju, rindu māju, daudzdzīvokļu, biroju, tirdzniecības un pakalpojumu, tūrisma, atpūtas, kultūras, sporta, izglītības, veselības aizsardzības, sociālās aprūpes, dzīvnieku aprūpes, reliģisko organizāciju ēku apbūve līdz 15 m augstumā.

3.4.6 Rūpnieciskās apbūves teritorija (R; R1; R2)

Rūpnieciskās apbūves teritorija R tiek noteikta Salas, Gravānu, Biržu, Ošānu ciemos un teritorijās ārpus apdzīvotām vietām, kur atrodas strādājoši uzņēmumi - SIA "Jēkabpils autobusu parks", SIA "Sēlijas mežs", lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi Kaļķos, Miķelānos (Salas pagasts) un Stiebrīnos (Sēlpils pagasts) un paredz, ka zemes vienībās iespējama vieglās rūpniecības, smagās rūpniecības, un pirmapstrādes uzņēmumu, lauksaimnieciskās ražošanas, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu, noliktavu, energoapgādes uzņēmumu apbūve, kā arī inženiertehniskā un transporta lineārās infrastruktūras un transporta apkalpojošās infrastruktūras apbūve līdz 15 m augstumā.

Rūpnieciskās apbūves teritorija R1 tiek noteikta Salas, Sēlijas un Biržu ciemos un paredz, ka zemes vienībās iespējama vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve, noliktavu, energoapgādes uzņēmumu apbūve, kā arī inženiertehniskā un transporta lineārās infrastruktūra līdz 15 m augstumā.

Rūpnieciskās apbūves teritorija R2 tiek noteikta uz dienvidaustrumiem un uz rietumiem no Biržu ciema dolomīta atradņu teritorijās, Gargrodes purvā kūdras atradnes teritorijā un paredz, ka zemes vienībās ir iespējama derīgo izrakteņu ieguve, kā arī transporta lineārās infrastruktūras izbūve.

3.4.7 Transporta infrastruktūras teritorija

Transporta infrastruktūras teritorija tiek noteikta visā novada teritorijā autoceļiem, ielām, inženiertehniskās infrastruktūras objektu darbībai un attīstībai un paredz, ka zemes vienības tiek izmantotas inženiertehniskās un transporta lineārās infrastruktūras vajadzībām.

3.4.8 Tehniskās infrastruktūras teritorija

Tehniskās apbūves teritorija tiek noteikta rekultivētajām izgāztuvēm “Plaušu kalns” un “Alejas”, dzelzceļa sliežu ceļu “Jelgava- Krustpils” nodalījuma joslai, autoceļu nodalījuma joslām visā pagasta teritorijā un paredz, ka zemes vienības tiek izmantotas atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu, noliktavu, energoapgādes uzņēmumu apbūvei līdz 8 m augstumam, inženiertehniskās un transporta lineārās infrastruktūras vajadzībām.

3.4.9 Dabas un apstādījumu teritorija

Dabas un apstādījumu teritorija tiek noteiktas atsevišķās vietās, galvenokārt ciemos, un paredz, ka zemes vienības tiek izmantotas rekreācijas, sporta, tūrisma, kultūrvides vajadzībām. Uz šīm zemes vienībām atļauts izbūvēt tirdzniecības vai pakalpojumu objektus, tūrisma un atpūtas iestādes, sporta ēkas un būves ne vairāk kā 8 m augstumā.

Dabas un apstādījumu teritorija DA1 tiek noteikta teritorijās, kur notiek apbedīšana. Atļautais būvju augstums - 8metri.

3.4.10 Mežu teritorija

Mežu teritorija tiek noteikta visā novada teritorijā un paredz, ka zemes vienības tiek izmantotas mežsaimniecībai, kā mežs īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kā labiekārtota un nelabiekārtota publiskā ārtelpa, kā arī viensētu apbūvei, tūrisma un atpūtas iestāžu apbūvei, derīgo izrakteņu ieguvei. Maksimālais apbūves augstums - 12 metri.

3.4.11 Lauksaimniecības teritorija

Lauksaimniecības teritorija tiek noteikta visā novada teritorijā un paredz, ka zemes vienības tiek izmantotas lauksaimniecības vajadzībām, lauksaimnieciskās ražošanu uzņēmumu apbūvei, viensētu apbūvei, ūdens telpas publiskai izmantošanai.

Vienlaicīgi teritorijā iespējama vasarnīcu apbūve, dārza māju apbūve, tirdzniecības un/ vai pakalpojumu objektu apbūve, tūrisma un atpūtas iestāžu apbūve, kultūras, sporta, veselības aizsardzības, sociālās aprūpes, dzīvnieku aprūpes iestāžu ēkas un būves, reliģisko organizāciju ēku apbūve, vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve, derīgo izrakteņu ieguve, atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu, transporta apkalpojošās infrastruktūras, noliktavu, energoapgādes uzņēmumu apbūve, mežsaimnieciska, inženiertehniskās un transporta lineārās infrastruktūras izmantošanai. Maksimālais apbūves augstums - līdz 12 metriem.

3.4.12 Ūdeņu teritorija

Ūdeņu teritorija tiek noteikta kā visu virszemes ūdensobjektu aizņemtā teritorija un to plānots izmantot saimnieciskai darbībai, transportam, rekreācijai un vides aizsardzībai. Paredzēts, ka ūdeņu teritoriju iespējams izmantot inženiertehniskajai infrastruktūrai, transporta lineārai infrastruktūrai, transporta apkalpojošai infrastruktūrai, energoapgādes uzņēmumu apbūvei, ūdenssaimnieciskai izmantošanai, ūdens telpas publiskai izmantošanai,

kā arī dzīvojamai apbūvei uz ūdens un derīgo izrakteņu ieguvei. Apbūves parametri, tai skaitā apbūves augstums, netiek noteikts.

3.4.13 Teritorijas ar īpašiem noteikumiem

Netiek noteiktas kopējo interešu teritorijas, vietējas nozīmes kultūrvēsturiskā un dabas teritorija, ainaviski vērtīga teritorija, nacionālas un vietējas nozīmes infrastruktūras attīstības, degradētas teritorijas.

Tiek noteikta vietējas nozīmes lauksaimniecības teritorija (TIN 6) – attiecas uz zemēm, kuru augsnes vērtība ir no 50 līdz 55 ballēm un TIAN paredz, ka šādā teritorijā ir atļauta tikai lauksaimnieciskā izmantošana un ar to saistīta apbūve - viensēta, saimniecības ēkas, lauksaimnieciskajai ražošanai nepieciešamās ēkas un būves, inženiertehniskās būves.

3.5 DETĀLPLĀNOJUMU TERITORIJAS

Netiek noteiktas teritorijas, kurām izstrādājams detālplānojums.

3.6 KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDŽĪBA

Grafiski tiek attēlotas visu nekustamo kultūras pieminekļu atrašanās vietas un ap tiem tiek noteikta aizsargjosla 500 m rādiusā.

3.7 ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

Grafiski tiek attēlotas četru īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežas - dabas liegumiem "Rožu purvs", "Gargrodes purvs", "Melnais purvs" un "Slapjo salu purvs".

3.8 DABAS PIEMINEKĻU TERITORIJAS

Grafiski tiek attēlotas dabas pieminekļu- aizsargājamo koku - atrašanās vietas, atbilstoši Salas novada TP 2.redakcijas izstrādes laikā Dabas aizsardzības pārvaldes sniegtajai informācijai.

3.9 SALAS NOVADA TELPISKĀ ATTĪSTĪBA

Vides pārskata izstrāde norisinājās vienlaicīgi ar teritorijas plānojuma izstrādi, līdz ar to teritorijas plānojuma izstrādes rezultāti ir iekļauti šajā pārskatā. Par sākotnējiem rezultātiem, kas indikatīvi formulēja iespējamās vides problēmas, kas rastos atsevišķu teritorijas plānojuma risinājumu realizācijas laikā, tika informēti teritorijas plānojuma izstrādātāji, tādējādi nodrošinot, ka teritorijas plānojuma scenāriji tika pietiekami detalizēti analizēti no vides un sociāliem faktoriem. Vides un sociālie faktori tika izvērtēti, nosakot konkrētus teritorijas plānojuma risinājumus- jaunu objektu vai teritoriju izvietojumu.

3.9.1 Nulles scenārijs

Nulles scenārijs jeb saglabāt spēkā esošo plānošanas dokumentu risinājumus nav reāla alternatīva, ņemot vērā Salas novada rīcībā esošos resursus un sociāli ekonomiskās problēmas. Salas novada telpiskā attīstība nav iespējama, ja teritorijas plānojuma risinājumi nepiemērojas mainīgajam uzņēmējdarbības pieprasījumam noteikta veida teritoriju- kā

ražošanas vai jaukta centra- attīstībai, ņemot vērā tautsaimniecības nozaru attīstības tendences.

3.9.2 Teritorijas plānojuma alternatīvie scenāriji

Salas novada teritorijas plānojuma risinājumu izvēlē liela nozīme ir pēctecības principam, vienlaicīgi paredzot iespējas diversificēt dažāda veida teritorijas izmantošanas veidus, kas ir ļoti būtiski, lai piemērotos tādu nozaru kā lauksaimniecība, mežsaimniecība, derīgo izrakteņu ieguve – mainīgajām attīstības tendencēm. Teritorijas plānojums, ņemot vērā novada teritorijā esošos resursus un tā izstrādes laikā apzinātos viedokļus attiecībā uz teritorijas izmantošanu, paredz vienu alternatīvo scenāriju.

4. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS RISINĀJUMI

Salas novada attīstības programma 2019. – 2025. gadam izstrādāta, pamatojoties uz likumu par “Par pašvaldībām”, 2014. gada 14. oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) dokumentiem “Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (03.12.2014.) un “Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām” (07.10.2014.).

Salas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam ir galvenais pašvaldības attīstības politikas un ilgtermiņa plānošanas dokuments. Stratēģija definē Salas novada ilgtermiņa attīstības vīziju, stratēģisko mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu. Tās pamatnostādnes atspoguļo un detalizē Salas novada attīstības programma un teritorijas plānojums.

Izstrādājot Attīstības programmu, ir ņemta vērā Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam, Nacionālais attīstības plāns, kā arī Zemgales plānošanas reģiona spēkā esošie teritorijas attīstības plānošanas dokumenti. Attīstības programma sastāv no trijiem sējumiem:

1. Esošās situācijas raksturojums un analīze;
2. Stratēģiskā daļa;
3. Rīcības un investīciju plāns.

Sējums “Esošās situācijas raksturojums un analīze” satur Salas novada resursu apkopojumu, to perspektīvās izmantošanas iespēju analīzi, vajadzības. Norādīts, ka Attīstības programmu papildina iedzīvotāju viedokļi.

Sējumā “Stratēģiskā daļa” norādītā informācija pamatota ar esošās situācijas izpētes rezultātiem un secinājumiem, tādējādi, norādot novada specializāciju un definējot vīziju, vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzienus un paveicamos uzdevumus. Sējuma nobeigumu veido Rīcības un Investīciju plāni, kas parāda konkrētus paveicamos darbus un nepieciešamo finansējumu.

Attīstības programmā, vērtējot Salas novada specializāciju, tiek norādīts, ka Salas novads ir viens no Zemgales reģiona teritoriāli mazākajiem novadiem, tam ir izdevīgs ģeogrāfiskais izvietojums un laba infrastruktūra, kas tiek attīstīta. Novads ir bagāts ar dabas resursiem. Vienlaikus tiek norādīts, ka novadā būtu jāattīsta infrastruktūra, jārada izdevīgi nosacījumi jaunu uzņēmumu piesaistīšanai un jāturpina attīstīt lauksaimniecību un mežsaimniecību. Tradicionālās lauksaimniecības nozares ir cūkkopība, piena un gaļas lopkopība, arī graudkopība. Vienlaikus tiek atzīmēts, ka novadam ir priekšrocības ekoloģiski tīras lauksaimnieciskās produkcijas ražošanā, radošā tūrisma un aktīvās atpūtas attīstībai.

Attīstības vīziju veido trīs komponentes - AV1 “Izglītots un veselīgs novada iedzīvotājs”, AV2 “Kvalitatīva infrastruktūra, kas nodrošina konkurētspējīgu un videi draudzīgu ražošanu un pakalpojumu klāstu” un AV3 “Unikāls kultūrvēsturiskais mantojums, dabas vērtības un bagāta kultūras dzīve”.

Attīstības programmas Stratēģiskā daļa nosaka trīs stratēģiskos mērķus attīstības vīzijas sasniegšanai:

- SM1 Veselīgs dzīvesveids, kvalitatīva izglītība, veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi;
- SM2 Veiksmīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbība ar attīstītu infrastruktūru;
- SM3 Ekoloģiski tīra vide ar bagātām kultūras vērtībām.

Stratēģisko mērķu sasniegšanai tiek noteiktas šādas vidēja termiņa prioritātes:

VTP1. Izglītības, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu attīstība, kas kā attīstības rādītājus norāda iedzīvotāju skaitu, dabīgā pieauguma rādītāju, reģistrēto bezdarbnieku skaitu, sociālā dienesta darbinieku skaitu, audžu ģimeņu un viesģimeņu skaitu, izglītojamo skaitu pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs, ārstu skaitu, policistu skaitu, pašvaldības budžeta ienākumus un izdevumus.

VTP2. Uzņēmējdarbības un infrastruktūras attīstība, kas kā attīstības rādītājus norāda reģistrēto uzņēmumu skaitu, uzņēmumus ar lielāko apgrozījumu līdz 142 287 EUR, likvidēto uzņēmumu skaitu gadā, bērnu spēļu laukumu skaitu, pārbūvēto/ uzlaboto pašvaldības ceļu kopgarumu, uzlaboto pašvaldības ielu kopgarumu, pārbūvēto notekūdeņu attīrīšanas iekārtu skaitu, pārbūvēto/ izbūvēto kanalizācijas un ūdensvada vadu garumu, nosiltināto ēku skaitu, naktsmītņu skaitu, kempingu un telšu vietu skaitu, sabiedriskās ēdināšanas iestāžu skaitu.

VTP3. Vides kvalitātes un kultūras attīstība, kas kā attīstības rādītājus norāda atkritumu izgāztuves, atkritumu kompostēšanas vietas, kultūras pasākumu skaitu, kultūras norišu apmeklētāju skaitu.

Nemot vērā Salas novada Attīstības programmas 2011-2018 rezultātīvo rādītāju izvērtējumu, tiek noteikti konkrēti Attīstības programmas 2019-2025 rezultatīvie rādītāji, kas apkopoti 1.tabulā.

1. Tabula. Salas novada Attīstības programmas 2019-2025 rezultatīvie rādītāji.

Rezultatīvais rādītājs	Attīstības programmā 2019-2025 noteiktā tendence	Iepriekšējā periodā plānots
VTP1 Izglītības, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu attīstība		
Iedzīvotāju skaits	Bez pieauguma	pieaugums 2% apmērā
Dabīgais pieaugums	Negatīvs vai nulle	Iepriekš -12
Reģistrēto bezdarbnieku skaits	Samazinājums	200
Sociālā dienesta darbinieku skaits	3	3
Sociālā parūpē esošo bērnu skaits	0	Netika prognozēts
Audžuģimeņu un viesģimeņu skaits	Pieaugums	Netika prognozēts
Izglītojamo skaits pirmsskolas izglītības iestādē	5- 10 % pieaugums	14 % pieaugums
Izglītojamo skaits vispārējās izglītības iestādēs	Stabils	Stabils
Ārstu skaits	3	3
Policistu skaits	2	2
Pašvaldības budžeta ienākumi	Pieaugums	Pieaugums
Pašvaldības budžeta izdevumi	Pieaugums	Pieaugums
VTP2 Uzņēmējdarbības un infrastruktūras attīstība		
Reģistrēto uzņēmumu skaits	Pieaugums līdz 164	Prognozēts pieaugums līdz 180
Uzņēmumi ar apgrozījumu līdz 142287 EUR	Pieaugums līdz 20	Prognozēts pieaugums līdz 19
Likvidēto uzņēmumu skaits gadā	10	Prognozēts 1-2
Sporta būvju skaits	Pieaugums līdz 8	Pieaugums līdz 7
Bērnu spēļu laukumu skaits	Pieaugums līdz 9	Prognozēts pieaugums no līdz 7
Pārbūvēto/ uzlaboto pašvaldības ceļu kopgarums	20 km	60 km
Uzlaboto pašvaldības ielu kopgarums	2 km	18 km
Pārbūvēto notekūdeņu attīrīšanas iekārtu skaits	2	3
Pārbūvēto/ izbūvēto kanalizācijas vadu garums	500 m	7000 m
Pārbūvēto/ izbūvēto ūdensvadu garums	0	600 m
Nosiltināto ēku skaits	5	5

1. Tabula. Salas novada Attīstības programmas 2019-2025 rezultatīvie rādītāji.

Rezultatīvais rādītājs	Attīstības programmā 2019-2025 noteiktā tendence	Iepriekšējā periodā plānots
Naktsmītņu skaits	3	5-7
Kempingi	1	1
Vietas, kur izvietot teltis	2	6-8
Sabiedriskās ēdināšanas iestādes	2	6-8
VTP3 Vides kvalitātes un kultūras attīstība		
Atkritumu izgāztuves	0	Samazinājums par 3
Atkritumu kompostēšanas vietas	Pieaugums par 3	Pieaugums par 3
Kultūras pasākumu skaits	Pieaugums	Pieaugums
Kultūras norišu apmeklētāju skaits	Pieaugums	Pieaugums

Attīstības programmas īstenošanu nodrošina Salas novada domes Attīstības nodaļa, iesaistot pašvaldības struktūrvienības un iestādes.

Attīstības programmas Rīcības un investīciju plānos, kuri sagatavoti plānošanas periodam no 2019.gada līdz 2025.gadam, detalizēti tiek norādīti projekti un aktivitātes, kas tiek īstenoti, lai sasniegtu VTP1, VTP2 un VTP3 norādītos attīstības rādītājus, un šim nolūkam piesaistāmie finanšu resursi.

Kā norādīts Attīstības programmā, Attīstības programmas izstrādē tika ievērots pēctecības princips, tāpēc alternatīvi risinājumi netika izstrādāti.

5. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS

Salas novads atrodas Latvijas rietumdaļā, Sēlijā, kas pēc administratīvā iedalījuma ietilpst Zemgales plānošanas reģionā. Salas novads robežojas ar sešām pašvaldībām - Pļaviņu, Krustpils, Jēkabpils, Viesītes un Jaunjelgavas novadiem un Jēkabpils pilsētu. Salas novada teritorija aizņem 31 724,3 ha. 2018.gada sākumā Salas novadā dzīvoja 3764 iedzīvotāji. Iedzīvotāju blīvums- 11 iedzīvotāji/km².

Novada administratīvais centrs atrodas Salas ciemā, no kura attālums līdz Jēkabpils pilsētai ir 8 km, līdz Rīgai —125 km.

5.1 ĪSS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

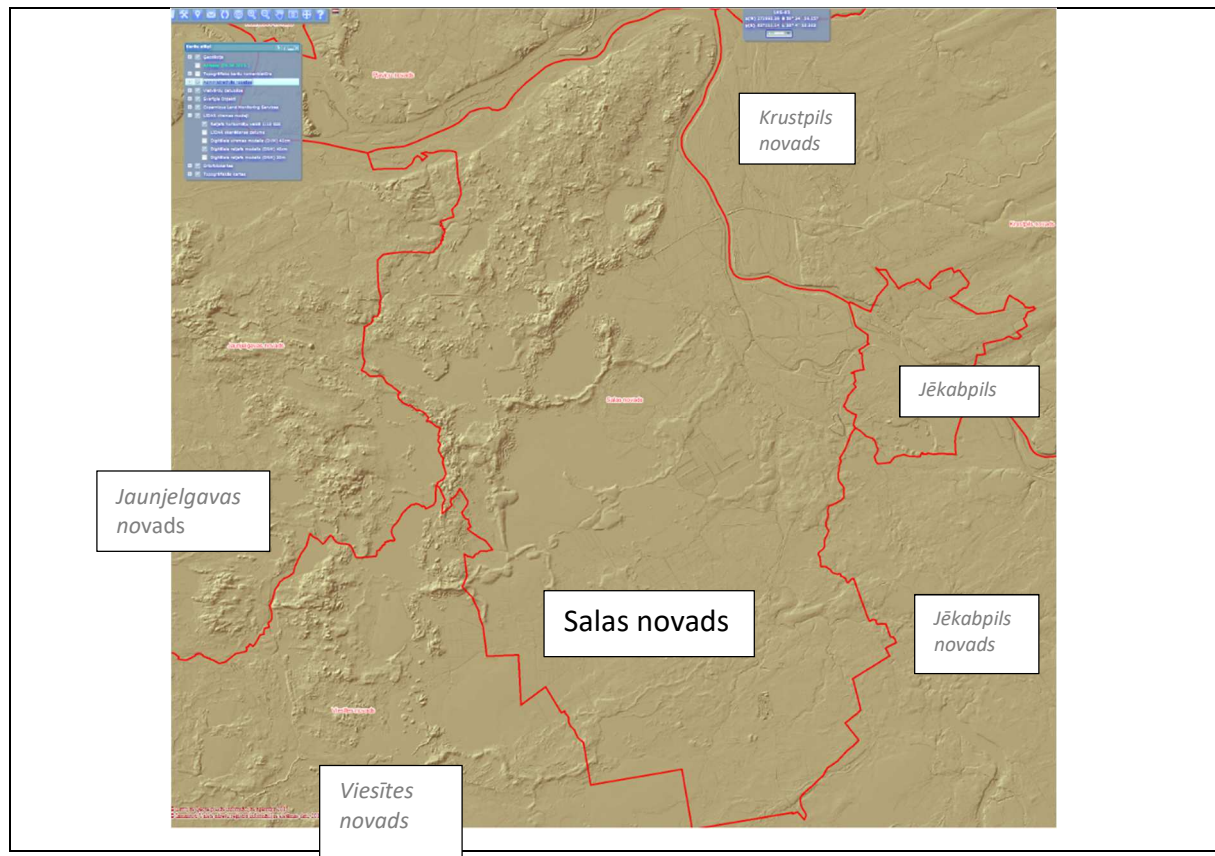
Salas novads atrodas Austrumlatvijas zemienes Aknīstes nolaidenumā un Sēlijas paugurvalņa ziemeļaustrumu daļā.

Salas pagasts atrodas Austrumlatvijas zemienes Aknīstes nolaidenuma Z malā. Reljefu veido lēzeni paugurains līdzenums bez izteiktām zemes virsas reljefa formām. Reljefa augstums Sakas salā pie Līgotnēm 80,7m virs jūras līmeņa, pie Ošāniem 96,8 m vjl. Augstākā vieta – pie Zaķu Audzēm ir 116,1 m vjl.

Sēlpils pagasts atrodas gan Sēlijas paugurvalnī, gan Austrumlatvijas zemienes Aknīstes nolaidenumā. Sēlijas paugurvalnim, kas kā ģeoloģiska struktūra veidojies starp divām lielām ledus plūsmām, ir liela reljefa formu daudzveidība - pauguri, pauguru virknes, paugurmasīvi un ieplakas starp paugurmasīviem. Sēlpils pagasta teritorijai raksturīga reljefa forma ir paugurmasīvi - vairākus kilometrus gari un plati pacēlumi ar paugurainu vai viegli viļņotu virsu, orientēti ziemeļaustrumu – dienvidrietumu virzienā. Sēlpils paugurmasīvs ir viens no ievērojamākajiem, tā garums ir ~7 km, platums- 4 km. Tajā atrodas Sēlpils pagasta augstākā virsotne - Taborkalns – 157,8 m vjl. un Ķēniņkalna, Bitānkalna, Ķežu kalna, Priekšankalna un Grants kalna paugurmasīvi. Starp paugurmasīviem atrodas ledāja izspieduma ieplakas, to garums saniedz 3-4 km, platums 2 km.

Atrašanās divos atšķirīgos divos dabas rajonos lielā mērā nosaka arī Salas novada teritorijas telpisko struktūru - atvērtās telpas raksturīgas teritorijas austrumu daļai uz dienvidiem no Jēkabpils pilsētas, mozikveida ainavas – ziemeļrietumu daļai. Plašas teritorijas aizņem meži un purvi, kas izvietojas galvenokārt novada teritorijas rietumu un vidusdaļā. Lauksaimniecībā izmantojamas teritorijas atrodas novada dienvidaustrumu un ziemeļu daļā.

1. *Salas pagasta digitālais virsas modelis (©Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra. www.lgja.lv skatīts 2018.gada jūnijā)*

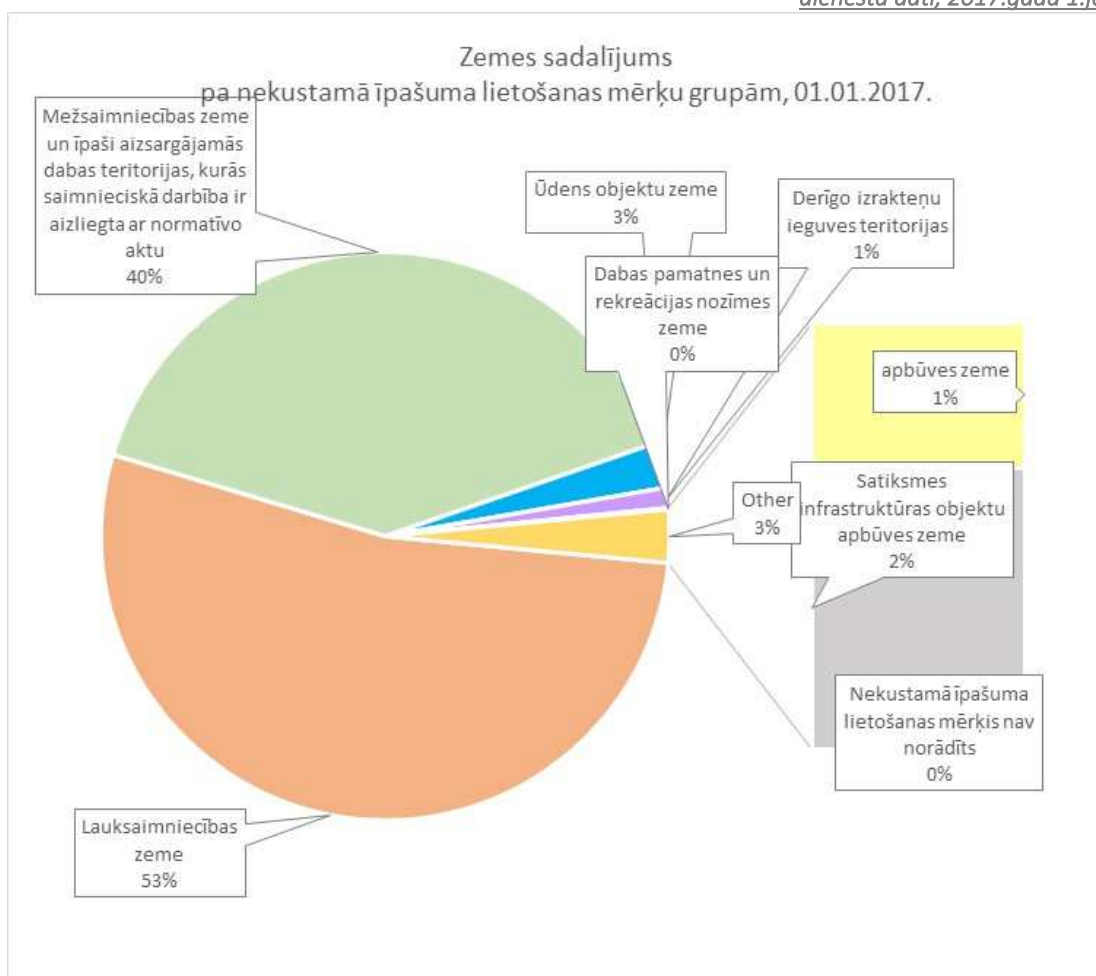
2. Attēls. Salas novada teritorija. (©Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra. www.lgia.lv skatīts 2018.gada jūnijā)

5.2 TERITORIJAS IZMANTOŠANA

No kopējas Salas novada teritorijas - 31 724,3 ha⁴ - lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 53 % jeb 16 855,5 ha, mežsaimniecības zeme – 40 % jeb 12 714,33 ha. Ūdens objektu zeme aizņem aptuveni 3% jeb 809,5 ha; derīgo izrakteņu ieguves teritorijas - 1% jeb 363,5 ha. Apbūves teritorijas, ko veido dzīvojamā, komercdarbības objektu, sabiedriskas nozīmes objektu, ražošanas objektu apbūves zeme aizņem 322,7 ha jeb aptuveni 1%, satiksmes infrastruktūras un inženiertehniskās infrastruktūras objektu apbūves zeme aizņem 629,4 ha jeb 2 % no novada kopplatības.

3. attēls. Salas novada zemju sadalījums pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām (Valsts Zemes dienesta dati, 2017.gada 1.janvārī)

Salas novadā atrodas 4 īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - dabas liegumi "Rožu purvs", "Gargrodes purvs", "Melnais purvs" un "Slapjo salu purvs".

5.3 TERITORIJAS APDZĪVOJUMS UN UZŅĒMĒJDARBĪBA

Salas novada apdzīvojumu raksturo novadā dzīvojošo iedzīvotāju izvietojums un skaits, novada teritorijā esošās apdzīvotās vietas gan novadā, gan blakus novados esošie pakalpojumu saņemšanas centri, savstarpējās saiknes starp apdzīvotajām vietām un darbavietas, ko nodrošina uzņēmējdarbības attīstība.

⁴ Valsts zemes dienesta dati, 01.01.2017. www.vzd.lv

2010.gadā Salas novadā dzīvoja 4352 iedzīvotāji. Atbilstoši iepriekšējā plānošanas perioda plānošanas dokumentos norādītajam, 3311 iedzīvotājs dzīvoja Salas pagastā, 1041 - Sēlpils pagastā. Septiņās apdzīvotās vietās – Salas, Ošānu, Biržu, Gravānu, Sēlijas, Sēlpils un Līkumu ciemos kopā dzīvoja aptuveni 68 % iedzīvotāju, no kuriem 1677 iedzīvotāji jeb 39% no visa kopējā iedzīvotāju skaita dzīvo Salas ciemā.

2018.gada sākumā Salas novadā dzīvoja 3764 iedzīvotāji. Salas ciemā dzīvoja 1484 iedzīvotāji, Biržu ciemā 570 iedzīvotāji, Ošānos - 171 iedzīvotājs, Gravānos - 57 iedzīvotāji, Sēlijas ciemā - 156 iedzīvotāji. Nav pieejam informācija, vai vasarnīcu ciematos ir pastāvīgi iedzīvotāji.

Salas ciems ir novada administratīvais centrs. Salas ciemā atrodas novada pašvaldība, tās pārvaldes un infrastruktūras iestādes, kur var saņemt kultūras, izglītības, tai skaitā pirmsskolas izglītības un vidējās izglītības, un sociālos pakalpojumus. Salas ciems ir pievilcīga dzīvesvieta. Ciemā ir pieejami ikdienā iedzīvotājiem nepieciešamie tirdzniecības, stacionārās veselības aprūpes, aptiekas, pasta pakalpojumi.

Vienlaicīgi Salas ciems nodrošina plaša spektra darbavietas - gan pašvaldības iestādēs un uzņēmumos, gan privātajā sektorā.

Ir nodrošināta regulāra un bieža sabiedriskā transporta satiksme no Salas ciema uz Jēkabpils pilsētu. Ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija, daļā teritorijas – centralizēta siltumapgāde.

Biržu ciemā ir iespējams saņemt pašvaldības administrācijas sniegtos pakalpojumus, kultūras un izglītības pakalpojumus, stacionārās veselības aprūpes pakalpojumus, tirdzniecības pakalpojumus. Biržos atrodas pamatskola un internātpamatskola. Ir nodrošināta sabiedriskā transporta satiksme ar Jēkabpils pilsētu. Ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija.

Sēlijas ciemā ir iespējams saņemt pašvaldības administrācijas sniegtos pakalpojumus, kultūras, pasta, aptiekas, tirdzniecības un stacionārās veselības aprūpes pakalpojumus. Ir nodrošināta sabiedriskā transporta satiksme ar Jēkabpils pilsētu, Aizkraukli, Rīgu, iespējams nokļūt arī Bauskā. Ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija.

Līkumu ciemā atrodas ģimenes atbalsta centrs “Saulstari” un dzīvojamā apbūve. Ir nodrošināta sabiedriskā transporta satiksme ar Jēkabpils pilsētu. Ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija.

Sēlpils, Ošānu ciemi pilda galvenokārt mājokļa funkciju. Atrodas ražošanas teritorijas. Ir nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija.

Gravānos atrodas ražošanas uzņēmumi un mazstāvu dzīvojamā apbūve. Nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija.

Indrānos, Dolomītā un Putnukalnos (Salas pagastā) atrodas vasarnīcu/ vasaras māju apbūve. Teritorijā ir izveidota parcelācija, pie kurām piekļūšana nodrošināta pa ceļu tīklu, ir nodrošinājums ar elektrību un ūdeni, izveidotas lokālas notekūdeņu savākšanas akas. Nav nodrošināta centralizēta ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde.

Daugavas stacijā un pie Indrāniem (Sēlpils pagastā) atrodas mazstāvu apbūve.

Viensētas ir izvietotas galvenokārt teritorijas ziemeļu daļā, neapbūvētajās teritorijās, kas tiek izmantotas galvenokārt lauksaimnieciskai darbībai. Viensētām ir būtiska nozīme novada apdzīvoto vietu tīklā – tās nodrošina lauku teritoriju vienmērīgu apdzīvotību. Viensētas funkcionē vai nu kā dzīves vieta vai kā dzīves vieta un darba vieta (noteicošā ir lauksaimnieciskā ražošana) vienlaicīgi. Atsevišķos gadījumos viensētās atrodas arī tūrisma pakalpojumi. Atsevišķu viensētu iedzīvotāju skaits sarucis līdz kritiskam minimumam – 1-2 cilvēkiem.

Salas novada TP nosaka teritorijas izmantošanas veidus, kas nodrošina ilgtspējīgas apdzīvojuma struktūras pastāvēšanu.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina ilgtspējīgas apdzīvojuma struktūras pastāvēšanu.

Uznēmējdarbība.

Salas novadā 2018.gada sākumā ir reģistrēti 164 uzņēmumi un 139 zemnieku saimniecības. Novada ekonomiski aktīvo uzņēmumu profilējošās uzņēmējdarbības nozares ir lauksaimniecība – augkopība, lopkopība un citi saistītie darbības virzieni. Vienlaicīgi svarīgas uzņēmējdarbības nozares ir kokapstrāde (5 uzņēmumi), derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde (2 uzņēmumi). Salas novada uzņēmējdarbības vidi veido arī pārstrādes rūpniecība – Salā atrodas maizes ceptuve (SIA "Dona"), dārzeņu audzēšana segtās platībās (SIA "Rītausma") notiek Salas ciema austrumu daļā.

Lielākie Sēlpils pagasta lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi ir Sēlpils piensaimnieku kooperatīvs, SIA "Sēļi", zemnieku saimniecības "Kalna Babrāni", Vizbulji", "Strēlnieki", "Zemgaļi" (graudkopība), kooperatīvā sabiedrība "Taborkalns" (lopkopība). Zemnieku saimniecība "Boļāni" nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību.

Salas novada dienvidu daļā, netālu no Biržu ciema atrodas cūku nobarošanas komplekss "Miķelāni", Sēlpils pagastā – netālu no Sēlijas ciema atrodas cūku nobarošanas komplekss "Stiebrīni".

Informācija par uzņēmējdarbībai izsniegtajām piesārņojošās darbības atļaujām sniegta 5.5.nodaļā.

Salas novada teritorijas plānojums, atbilstoši teritorijas plānojuma izstrādes laikā saņemtajiem priekšlikumiem, paredz iespējas jaunu teritoriju attīstībai uzņēmējdarbības veicināšanai.

Salas novada TP nosaka teritorijas izmantošanas veidus, kas nodrošina uzņēmējdarbības attīstību.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina uzņēmējdarbības attīstību.

5.4 TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Salas novada transporta infrastruktūru veido autoceļu tīkls un dzelzceļa sliežu ceļi, dabas gāzes transporta cauruļvadi.

Dzelzceļa sliežu celi šķērso Sēlpils pagasta ziemeļdaļu, dzelzceļa līnija “Jelgava - Krustpils” nodrošina kravu pārvadājumus uz un no Latvijas rietumdaļas.

Autoceļu tīkls sastāv no valsts reģionālajiem un vietējiem autoceļiem, pašvaldību, mežu un uzņēmumu, māju ceļiem.

Salas novada kopējais autoceļu blīvums 2017.gadā bija 0,84 km/ km², tai skaitā:

- Reģionālo valsts autoceļu blīvums – 0,13 km/ km²;
- Valsts autoceļu ar grunts segumu blīvums - 0,16 km/ km²;
- ar asfaltbetona segumu blīvums - 0,13 km/ km²;
- Vietējo autoceļu tīkla blīvums- 0,17 km/ km².

Novadu šķērso trīs valsts reģionālo autoceļu posmi

- P 72 Ilūkste - Bebrene - Birži;
- P75 Jēkabpils - Nereta (Lietuvas robeža);
- P76 Aizkraukle – Jēkabpils;

un 9 valsts vietējo autoceļu posmi:

- V14 777 Ceļinieki - Pļavnieki;
- V14 786 Pievedceļš karjeram “Birži”;
- V14 803 Sala - Zilkalne;
- V14 804 Sala - Pūteļi;
- V14 805 Sankaļi – Bibāni - Gravāni;
- V14 812 Straumēni – Bibāni;
- V14 813 Stūrāni - Puļpāni;
- V14 815 Sēlija – Sēlpils - Ošāni;
- V14 816 Sēlija - Vizbuļi.

Pašvaldības autoceli ir ar grunts vai grants segumu un nodrošina satiksmi visā novada teritorijā.

Satiksmes intensitātes monitorings tiek veikts uz valsts reģionālajiem autoceļiem un tā ietvaros vidējā diennakts intensitāte tiek mērīta uz šādiem valsts reģionālajiem autoceļiem:

- P 72 Ilūkste – Bebrene - Birži – līdz 3000 automašīnām diennaktī;
- P75 Jēkabpils - Nereta (Lietuvas robeža) – līdz 2000 automašīnām diennaktī;
- P76 Aizkraukle – Jēkabpils – līdz 600 automašīnām diennaktī.

Uz valsts reģionālajiem autoceļiem un valsts vietējiem autoceļiem posmos, kas šķērso Salas novadu, satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte 2017.gadā bija vidēji ne vairāk kā 2000 automašīnu diennaktī.

Vidēja spiediena dabas gāzes caurulvads nodrošina dabas gāzes apgādi Jēkabpils pilsētai piegulošās teritorijās, tai skaitā apgādā ar dabas gāzi Salas un Ošānu ciemus.

Salas novada TP nosaka teritorijas izmantošanas veidus, kas nodrošina transporta infrastruktūras attīstību.

Ja teritorijas plānojums un Attīstības programma netiktu īstenoti, tas varētu ietekmēt turpmāko transporta infrastruktūras attīstību šādos aspektos:

- netiktu noteikti perspektīvā izbūvējamie autoceļu posmi;
- nebūtu radīti labvēlīgi apstākļi autoceļu infrastruktūras attīstībai un investīciju piesaistei;
- netiktu noteiktas transporta infrastruktūras aizsargjoslas;
- nebūtu nodrošināta iespēju sabiedrībai iegūt informāciju par īpašumu turpmāko izmantošanu.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina uzlabojumus transporta infrastruktūrā.

5.5 OBJEKTI UN TERITORIJAS, KAS RADA IETEKMES UZ VIDES KVALITĀTI

Jebkurā teritorijā esošie saimnieciskās darbības objekti savas darbības laikā ietekmē dažādus vides kvalitātes aspektus. Vides kvalitāti attiecībā uz sabiedrības veselību, augsnes un gruntsūdeņu un ūdens resursu kvalitāti potenciāli var ietekmēt dažādi faktori, kas rodas saimnieciskās darbības objektu un to teritorijas izmantošanas laikā. Sabiedrības veselību var ietekmēt izmaiņas gaisa kvalitātē, trokšņu līmeņos, vibrācijas un smakas, transporta infrastruktūras izmantošana. Augsnes, gruntsūdeņu un ūdens resursu kvalitāti var ietekmēt dažādas saimnieciskās darbības, kas saistītas ar zemes izmantošanu un apbūvi.

Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālā vides pārvalde, atbilstoši likumam „Par piesārņojumu”, darbībām, kas ietekmē vides kvalitāti, izsniedz A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas. Salas novadā A kategorijas atļaujas ir saņēmuši divi lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumi. B kategorijas atļaujas ir saņēmuši 14 uzņēmumi. Noteicošā ir pazemes ūdeņu izmantošana un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbība, četras atļaujas ir izsniegtas saistībā ar ražošanu.

5.5.1 Intensīva lauksaimnieciskā ražošana

Lielāko lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu darbība tiek pārvaldīta, Daugavpils reģionālajai vides pārvaldei to darbībai izsniedzot A un B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas atbilstoši likumos „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un „Par piesārņojumu” uz to pamata izdotajos MK noteikumos norādītajos gadījumos ar mērķi nodrošināt visa veida emisiju vidē – gaisā, virszemes ūdeņos, augsnē - uzraudzību.

Salas novadā, atbilstoši Daugavpils RVP izsniegtai A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujai, darbojas divi cūku audzēšanas kompleksi.

Cūku audzēšanas kompleksā “Stiebrīņi” Sēlpils pagastā (Daugavpils RVP izsniegta A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr.DA10IA0002) notiek šādas darbības:

1. cūku audzēšana (7404 dzīvnieku);
2. graudu pārstrādes cehs ar jaudu līdz 10t/ diennaktī (darbojas līdz 2017.gadam);
3. katlu māja ar kopējo jaudu 0,525 MW (kurināmais - malka);
4. pazemes ūdeņu ieguve ar kopējo apjomu 50,0 m³/ diennaktī, 18 250,0 m³/ gadā;
5. kautuve.

Dzīvnieku audzēšana notiek 5 ēkās, kas atjaunotas līdz 2017.gadam, izveidojot jaunas barošanas un dzeršanas sistēmas, ventilāciju un izbūvējot mēslu vākšanas sistēmas. Barība tiek uzglabāta rezervuāros ar 3t un 7t ietilpību, padēvi dzīvnieku barošanai nodrošina automatizētas sistēmas. Kompleksa teritorijā atrodas 5997 m³ liela mēslu krātuve, kas paredzēta šķidro mēslu savākšanai un uzglabāšanai. Ir nodrošināta šķidro mēslu homogenizācija. 2015.gadā izveidota kautuve, no kuras ražošanas atkritumu savāc SIA "Baltic trade". Šķidros mēslus ik pēc 7-8 mēnešiem izved un iestrādā lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, ņemot vērā nepiemērotus laika apstākļus, brīvdienas, normatīvo aktu prasības. Līgums noslēgts ar 1 uzņēmumu.

Tuvākā dzīvojamā māja atrodas 300 m attālumā.

Atļaujā norādīts, ka Salas novada pašvaldība ir apliecinājusi, ka kompleksa darbība nav pretrunā ar Salas novada saistošajiem noteikumiem.

Cūku audzēšanas kompleksā "Mikēlāni" Salas pagastā (Daugavpils RVP izsniegta A kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr.DA13IA0002 (turpmāk – Atļauja)) notiek šādas darbības:

1. cūku audzēšana (30 000 dzīvnieku);
2. dzelzsbetona konstrukciju ražotne;
3. katlu māja ar kopējo jaudu 4,4 MW (kurināmais šķelda, skaidas);
4. sadzīves notekūdeņu lokālās attīrīšanas iekārtas . Kopējais novadīto notekūdeņu daudzums - 71,7 m³/ diennaktī;
5. pazemes ūdeņu ieguve (2 urbumi - katrs 174,5 m³/ diennaktī).

Dzīvnieku audzēšana notiek 8 ēkās, kas sadalītas korpusos, pakāpeniski tiek veikti rekonstrukcijas darbi. 2013.gadā izbūvētas jaunas šķidro mēslu krātuves ar kopējo tilpumu 24 240 m³. Barība tiek uzglabāta 31 rezervuārā, to kopējā ietilpība 376 tonnas, lopbarība tiek uzglabāta arī noliktavā. 7 korpusos ierīkotas automātiskās barošanas līnijas. Šķidrie mēsli tiek izvesti ar speciālu aprīkojumu, līgumi ir noslēgti ar 11 zemnieku saimniecībām par šķidro mēslu izvešanu lauku mēslošanai. Atļaujā norādīts, ka kompleksā ir jūtamas smakas, kas rodas gan no dzīvnieku turēšanas vietām, gan no šķidro kūtsmēslu krātuvēm. Saskaņā ar gaisa piesārņojuma (piesārņojošās vielas Amonjaks, sērūdeņradis, PM10 un PM2,5 daļiņas, oglekļa oksīds, sēra oksīds, slāpekļa dioksīds) modelēšanas rezultātiem, kompleksa "Mikēlāni" piegulošajā teritorijā, tai skaitā faktiskā smakas emisija pie tuvākajām dzīvojamām mājām netiek pārsniegta. Vienlaikus Atļaujā tiek norādīts, ka ieteicams veikt smaku monitoringu. Atļaujas C sadaļā tiek izvirzīti nosacījumi smaku monitoringam kompleksa teritorijā.

Tuvākā dzīvojamā māja atrodas 60 m attālumā.

Atļaujā norādīts, ka Salas novada pašvaldība ir apliecinājusi, ka kompleksa darbība nav pretrunā ar Salas novada saistošajiem noteikumiem.

2. Tabula. Pārskats par uzņēmumiem, kuru darbībai izsniegtas A kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas (Valsts vides dienesta ⁵ dati internetvietnē www.vvd.gov.lv , skatīts 2018.gada jūlijā)				
Atļaujas Nr.	Uzņēmums/ iekārtas	Darbība	Objekts	Nosacījumi
DA15VL0049 DA13IA0002	SIA "Miķelāni" Salas pag. "Miķelāni"	Ferma intensīvai cūku audzēšanai Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas darbība ar jaudu >20m ³ dnn Sadedzināšanas iekārtas	Cūku audzēšanas komplekss	Nosacījumi uzņēmuma darbībai, tai skaitā resursu izmantošanai, gaisa aizsardzībai, notekūdeņu novadīšanai, troksnim, atkritumiem
DA10IA0002	SIA "Sēļi", Sēlpils pag. "Stiebrīņi"	Ferma intensīvai cūku audzēšanai Sadedzināšanas iekārtas Lopkautuve	Cūku audzēšanas komplekss	Nosacījumi uzņēmuma darbībai, tai skaitā resursu izmantošanai, gaisa aizsardzībai, notekūdeņu novadīšanai, troksnim, atkritumiem

Nosacījumus jaunu vai esošo intensīvās lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu izveidošanai vai paplašināšanai nosaka likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un tam pakārtotie MK noteikumi.

Salas novada TP identificē esošās lauksaimnieciskās ražošanas teritorijas un paredz nosacījumus jaunu, ar lauksaimniecību un lauksaimniecisko ražošanu saistītu teritoriju attīstībai, tādējādi nodrošinot arī intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas un ar to saistītās infrastruktūras attīstību. Salas novada TP neparedz noteikt īpašus nosacījumus jau strādājošiem lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumiem, tai skaitā attiecībā uz vides kvalitātes prasībām.

Salas novada AP neparedz pasākumus, kas attiecas uz intensīvu lauksaimniecisko ražošanu. Tiek paredzēts veikt gaisa kvalitātes pētījumus (izpēti) Biržu ciemā.

⁵ http://www.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/a-un-b-atlaujas/?company_name=&pollution_category=A&pollution_id=&org_id=6&perm_date_from=&perm_date_to=&valid_date_from=&valid_date_to=&s=1

5.5.2 Ražošana (izsniegtas B kategorijas atļaujas)

Lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas uzņēmumam SIA „Rītausma” izsniegta B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja Nr. DA10 IB 0012⁶. SIA „Rītausma” darbības profils ir dārzeņu audzēšana segtajās platībās un produkcijas realizācija. Kompleksa kopējā teritorija aizņem 9,4 ha, tajā skaitā zemstikla platības – 5,6 ha. Kompleksa teritorijā atrodas 3 siltumnīcas, 2 ūdens ņemšanas urbumi un katlu māja. Kopējais saražotās produkcijas apjoms - līdz 821 099 kg tomātu, līdz 620 680 kg gurķu un līdz 85 898kg salātu gadā. Atļaujā norādīts, ka kompleksa darbībai tiek izmantoti minerālmēsli, kas tiek īslaicīgi uzglabāti noliktavā. Kompleksa ražošanas procesiem siltumapgādi nodrošina maksimālo jaudu 18,5 MW, kurināmais – dabas gāze. Ražošanas vajadzībā ūdens tiek ņemts no divām pazemes ūdensņemšanas vietām ar kopējo patēriņu 109 500 m³ gadā:

- urbums LVĢMC DB Nr. 13423, urbuma dziļums 46 m, debits 3 l/s, ģeoloģiskais indekss - D3pl. Identifikācijas numurs P800526, kopējais ūdens patēriņš 54 750 m³/ gadā;
- urbums LVĢMC DB 13422, urbuma dziļums 40 m, debits 3 l/ s, ģeoloģiskais indekss D3pl. Identifikācijas numurs P800527, kopējais ūdens patēriņš 54 750 m³/ gadā.

SIA „Rītausma” siltumnīcu komplekss atrodas Salas novadā pie autoceļa Sankaļi- Gravāni, 30 -50 m attālumā atrodas individuālās dzīvojamās mājas.

Izvērtējot iespējamās ietekmes uz gaisa kvalitāti, atļaujā tiek norādīts, ka netiek pārsniegti normatīvajos aktos noteiktie robežlielumi. Smakas netiek radītas. Trokšņa emisijas ir nenozīmīgas. Sadzīves notekūdeņi tiek savākti nosēdakā ar kopējo ietilpību 27 m³, tiek izvesti. Ražošanas un sadzīves atkritumi tiek nodoti SIA „Jēkabpils pakalpojumi”, izņemot otrreiz pārstrādājamas atkritumus, kas tiek nodoti AS „Latvijas Zaļais punkts”.

SIA „Ošukalns” asfalta ražošanas rūpnīcas darbībai ir izsniegta B kategorijas piesārņojošās darbības atļauja DA16 IB 0005. SIA „Ošukalns” darbības profils ir asfalta ražošana ar iekārtu, kas tiek ekspluatēta ceļu būves sezonas laikā, no aprīļa līdz decembrim. Prognozējamais viena gada laikā saražojamais asfalta daudzums ir 50 000 tonnas. Asfalta ražošanā tiek izmantoti minerālie materiāli, kas īslaicīgi tiek uzglabāti atklātās krautnēs (0.3ha) uzņēmuma teritorijā. Bitumens tiek uzglabāts divos 70 m³ rezervuāros, zem kuriem ierīkots cietais segums. Tāpat uzņēmuma teritorijā tiek uzglabāts nofrēzētais asfalts (līdz 20 000tonnām). Asfalta ražošanai nepieciešamās izejvielas tiek transportētas ar mehāniskām iekārtām, apstrādātas un izmantotas ražošanas procesā - slēgtās iekārtās, kas ir automatizētas. Ražošanas procesa laikā radušos putekļu uztveršanai tiek lietoti filtri. Laboratorijā tiek veikti mērījumi saražotās produkcijas kvalitātes noteikšanai. Katlu māja ar siltuma jaudu 30 KW nodrošina rūpnīcas ēku un laboratorijas darbam nepieciešamo siltumu, kurināmais – dabas gāze. Asfalta rūpnīca atrodas īpašumā „levlejas”, bijušās dolomīta šķembu ražotnes „Dolomīts” teritorijā. Tuvākā dzīvojamās apbūves teritorija atrodas 320 m attālumā, teritorija tieši robežojas ar mežu, lauksaimniecības teritorijām.

⁶ http://www.vpzb.gov.lv/lv/piesarnojums/a-b-atlajas?ur=R%C4%ABtausma+SIA&id_ur=293&search_ur_submit=Mekl%C4%93t+p%C4%93c+uz%C5%86%C4%93muma (interneta resurss skatīts 2018.gada augustā)

Urbums LVĢMC DB 12832 atrodas nekustamā īpašumā "Ievlejas", urbuma dziļums 35 m, ģeoloģiskais indekss D3pl-slp ūdens horizonts. Plānotais ūdens ieguves patēriņš 1,5 m³/ dnn. Ūdens tiek izmantots sadzīves vajadzībām un laboratorijas darba nodrošināšana. Notekūdeņi tiek savākti nosēdakās un izvesti.

Atļaujā norādīts, ka stacionāro piesārņojuma avotu emisiju limitu projektā norādīts, ka netiek pārsniegti normatīvajos aktos noteiktie robežlielumi oglekļa oksīdam, slāpekļa oksīdiem, daļiņām PM_{2,5} un PM₁₀. Nav konstatētas iespējamās smakas. Norādīts, ka troksnis iekārtu tiešā tuvumā var sasniegt 80 db. Bīstamie atkritumi tiek nodoti apsaimniekošanai specializētam uzņēmumam. Sadzīves atkritumi tiek nodoti apsaimniekošanai SIA „Jēkabpils pakalpojumi”.

Nosacījumus attiecībā uz vides prasību ievērošanu jaunu vai esošo ražošanas uzņēmumu izveidošanai vai paplašināšanai nosaka likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un tam pakārtotie MK noteikumi.

Salas novada TP identificē esošās ražošanas teritorijas un paredz nosacījumus jaunu, ar ražošanu saistītu teritoriju attīstībai. Salas novada TP neparedz noteikt īpašus nosacījumus jau strādājošiem ražošanas uzņēmumiem, tai skaitā attiecībā uz vides kvalitātes prasībām.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina esošo ražošanu.

5.5.3 Lauksaimnieciskā teritorijas izmantošana

Salas novadā profilējošā lauksaimniecības nozare ir graudkopība, 10 no 14 lielākajām zemnieku saimniecībām nodarbojas ar graudkopību. Piena lopkopība ir profilējošā nozare 3 zemnieku saimniecībās, 2 nodarbojas piena lopkopību un graudkopību.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes ir meliorētas 6716 ha kopplatībā.

Salas novada TP identificē esošās lauksaimnieciskās teritorijas un paredz nosacījumus jaunu, ar lauksaimniecību un lauksaimniecisko ražošanu saistītu teritoriju attīstībai, tādējādi nodrošinot arī intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas un ar to saistītās infrastruktūras attīstību.

Salas novada TP neparedz noteikt īpašus nosacījumu jau strādājošiem lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumiem, tai skaitā attiecībā uz vides kvalitātes prasībām.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina lauksaimniecību.

5.5.4 Mežsaimnieciskā izmantošana

Salas novada mežu teritorijās dominējošās koku sugas ir priede, bērzs, apse, baltalksnis. Visos mežos, izņemot aizsargjoslu ap Jēkabpils pilsētu un īpaši aizsargājamās teritorijās, notiek mežistrāde.

Novadā darbojas kokapstrādes uzņēmumi, kas nodarbojas ar galdniecības izstrādājumu ražošanu, granulu ražošanu, būvizstrādājumu ražošanu.

Salas novada TP identificē esošās mežsaimniecības teritorijas un paredz nosacījumus to izmantošanai, tai skaitā iespējas iegūt derīgos izraktenus atradņu teritorijās.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina mežsaimniecību.

5.6 SADZĪVES NOTEKŪDEŅU SAVĀKŠANA UN ATTĪRĪŠANA

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas ir izsniegtas Biržu, Salas, Ošānu, Sēlijas, Līkumu ciemos esošo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un ūdenssaimniecības sistēmu darbībai.

Biržu ciema sadzīves notekūdeņu attīrīšanai izmanto NAI ar projektēto jaudu $70 \text{ m}^3/\text{dnn}$ (NAI identifikācijas Nr.A800204). NAI strādā bioloģiskā režīmā. Ar sūkņu palīdzību notekūdeņus periodiski pārsūknē uz attīrīšanas iekārtām. No spiediena dzēšanas akas notekūdeņi paštecē nonāk pirmās pakāpes nostādināšanas dīķī ar tilpumu 140 m^3 , kas ir vienāds ar divu dienu maksimālo notekūdeņu pieteci. Tālāk otrās pakāpes nostādināšanas dīķī ūdeņi nostāvas piecas diennaktis. Mehāniski nostādinātais notekūdens ieplūst izveidotajā biodīķī, kur tas tiek attīrīts ar baktēriju un mikroorganismu palīdzību. Daļēji bioloģiski attīrītie notekūdeņi paštecē ieplūst mākslīgajā mitrājā ar vaļēju ūdeni, kur turpinās to bioloģiskā attīrīšana ar baktēriju un mikroorganismu palīdzību. Mākslīgais mitrājs ierīkots esošajā biodīķī. Dīķa dibenā ir iestādīti niedru stādi (*Australis Pragmates*), 5 stādi uz m^2 . Mitrāja otrā galā ierīkota izplūde. Izplūde izveidota grants apbērumā, kas novērš peldošo ūdensaugu iznešanu no mitrāja ar vaļēju ūdeni. Ūdens slāņa biezums mitrājā ir $0,05 - 0,5 \text{ m}$. Pirms notekūdeņu ievadišanas Podvāzes upē, notekūdeņi izplūst caur grants filtru un atkārtoti tiek nostādināti bijušās hlorētavas kontaktbaseinos. Notekūdeņu daudzums – $70 \text{ m}^3/\text{dnn}$ un $25550 \text{ m}^3/\text{gadā}$. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Podvāzes upē. Notekūdeņu izplūdes vietas identifikācijas Nr.N800068. NAI darbības procesā rodas atkritumi – dūņas (atkritumu klase 190805). Dūņu daudzums gadā sastāda 3 t. Dūņas tiek izvestas uz zemnieku saimniecības „Vecgustiņi” zemi ar kadastra numuru Nr. 56860010101 ar platību 18,4 ha, saskaņā ar līgumu. Atkritumus no režģa tīrīšanas (atkritumu klase 190801) savāc konteinerā, un tos izved uz sadzīves atkritumu poligonu saskaņā ar līgumu. Daudzums – $0,1 \text{ t/a}$. No Biržu internātskolas ēdnīcas notekūdeņi tiek attīrīti tauku uztvērējā (jauda $1,5 \text{ l/s}$).

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr. DA11 IB 0028, izvērtējot veiktos notekūdeņu testēšanas rezultātus, secināts, ka Biržu ciema bioloģisko NAI (cilvēku ekvivalents 215) attīrīto sadzīves notekūdeņu piesārņojošo vielu koncentrācija nepārsniedz LR MK 22.01.2002. noteikumu Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” 5. pielikuma 1. un 2. tabulās noteiktās robežvērtības.

Salas ciema sadzīves notekūdeņu attīrīšanai izmanto NAI ar projektēto jaudu $250 \text{ m}^3/\text{dnn}$ (NAI identifikācijas Nr. A800201). Pēcattīrīšanai izmanto divus bioloģiskos nostādinātājdīķus ar 200 m^3 un 180 m^3 tilpumu, rezervē ir divi - 200 m^3 un 180 m^3 - bioloģiskie dīķi. Kopējais notekūdeņu daudzums – $250 \text{ m}^3/\text{diennaktī}$. Centralizētajai kanalizācijas sistēmai ir pieslēgtas daudzdzīvokļu mājas, individuālās dzīvojamās mājas, novada administrācijas ēka,

vidusskola, veikali, sporta zāle, pirmsskolas izglītības iestāde, ambulance, aptieka, katlu māja. Kopā pakalpojumu izmanto 1940 iedzīvotāji.

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr. DA 14 IB 0005 norādīts, ka NAI tehnoloģiskā shēma uzlabota – uzbūvēta kombinēta priekšattīrīšanas iekārta, dūņu atūdeņotājs-sablīvētājs, aerācijas tvertnes. Smiltis un atkritumus no kombinētās priekšattīrīšanas iekārtas savāca atsevišķi, smiltis izvedot uz esošu smilšu lauku, bet atkritumus nododot SIA “Jēkabpils pakalpojumi”. Notekūdeņu dūņas tiek uzglabātas NAI teritorijā speciāli aprīkotā vietā līdz tās izmantojamas apzaļumošanas darbos. Ir nodrošināta arī naftas produktu savākšana no lietus notekūdeņiem. NAI darbības rezultātā attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Sakas upē. Notekūdeņu izplūdes vietas Nr. N80066. Izvērtējot veiktos notekūdeņu testēšanas rezultātus, secināts, ka Salas ciema NAI attīrīto sadzīves notekūdeņu piesārņojošo vielu koncentrācija nepārsniedz LR MK 22.01.2002. noteikumu Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” 5. pielikuma 1. un 2. tabulās noteiktās robežvērtības.

Ošānu ciema sadzīves notekūdeņu attīrīšanu nodrošina bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar projektēto jaudu 100 m³/ dnn. NAI identifikācijas Nr. A800202. NAI ir mainīta tehnoloģiskā shēma un tās pašreiz darbojas mehāniskā attīrīšanas režīmā ar jaudu 35 m³/ dnn. Pēcattīrīšanai izmanto 2 280 m³ un 250 m³ tilpuma bioloģiskos dīķus. Notekūdeņu daudzums - 35 m³/ dnn. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Ziemeļsusējā. Notekūdeņu izplūdes vietas identifikācijas Nr. N800067. Attīrīšanas procesā radušās dūņas tiek savāktas un aizvestas.

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr. DA 11IB 0030 tiek secināts, ka 2010.gadā veiktie testēšanas rezultāti parāda, ka piesārņojošo vielu koncentrācijas notekūdeņos pārsniedz BSP5 un ĶSP limitējošo koncentrāciju un neatbilst MK 22.01.2002. noteikumu Nr. 34 “Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” noteiktos robežlielumus un var ietekmēt Ziemeļsusēju, kura, atbilstoši MK 12.13.2002. noteikumos Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” ir noteikta kā karpveidīgo zivju ūdeņi.

Sēlijas ciema sadzīves notekūdeņu attīrīšanu nodrošina kompleksās bioloģiskās kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ar projektēto jaudu 200m³ diennaktī. NAI identifikācijas kods N800073. NAI tehnoloģiskā shēma paredz, ka centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas, kas apkalpo Sēlpils kultūras namu, pagasta pārvaldi, bibliotēku, pastu, doktorātu un 30 dzīvojamās mājas, 3 daudzīvokļu mājas, novada ūdeņus pieņemšanas kamerā, tad sūkņu stacijā, no kurienes tos pārsūknē uz spiediena dzēšanas aku, pēc tam - uz aerācijas notekūdeņu attīrīšanas bloku, tad tos pēcattīrīšanai novada divos bioloģiskajos dīķos. Notekūdeņu daudzums ir 40 m³ diennaktī. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti notekgrāvī. NAI darbības rezultātā radušās dūņas tiek savāktas un izmantotas lauksaimniecības zemju mēslošanai.

15 Sēlijas ciema individuālo dzīvojamo māju notekūdeņi tiek savākti no savācējbedrēm un tad ievadīti centralizētajā sistēmā. Uz Sēlijas ciema NAI izved arī notekūdeņus no Sēlpils pamatskolas un Sēlpils pagasta dzīvojamo māju savācējbedrēm līdz 4.4.m³/ dnn.

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr. DA10IB0045 konstatēts, ka 2017.gada jūnijā ir problēmas ar NAI darbošanos bioloģiskajā attīrīšanas režīmā. Līdz ar to netiek ievēroti atļaujā izvirzītie nosacījumi.

Līkumu ciema sadzīves notekūdeņu attīrīšanu nodrošina bioloģiskās attīrīšanas iekārtas ar jaudu 100m diennaktī. NAI identifikācijas kods N800075. NAI tehnoloģiskā shēma paredz, ka notekūdeņi, kas tiek savākti no ģimenes atbalsta centra “Saulstari” dzīvojamajiem korpusiem, ēdnīcas, katlu mājas, Līkumu ciema dzīvojamām mājām, tad tiek attīrīti notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, tad novadīti uz nostādinātāju, tad- uz bioloģiskajiem dīķiem. Attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Daugavā. NAI darbības rezultātā radušās dūņas tiek savāktas un izmantotas lauksaimniecības zemju mēslošanai.

B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujā Nr. DA 14 IB 0009 norādīts, ka attīrīto notekūdeņu kvalitāte ir vērtējama kā ļoti laba.

Salas novada TP identificē esošās sadzīves notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas iekārtu teritorijas un paredz nosacījumus to izmantošanai un apbūvei.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas paredz ūdenssaimniecības infrastruktūras atjaunošanu.

5.7 GAISA KVALITĀTE

Gaisa kvalitāti Salas novadā ietekmē stacionārie avoti (sadedzināšanas iekārtas), autotransporta radītās emisijas, kā arī vietējās apkures sistēmas.

2017.gadā Salas novadā gaisa emisiju pārskatus iesnieguši 10 uzņēmumi. Daļa no tiek kā kurināmo izmanto koksni, daļa - dabasgāzi.

Izvērtējot Valsts vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzes “Gaiss” datus par 2017.gadu, secināms, ka Salas pagasta stacionāro piesārņojuma avotu radītās summārās piesārņojuma koncentrācijas ir nelielas un piesārņojošo vielu koncentrācijas nevienā gadījumā nepārsniedz gaisa kvalitātes robežlielumus saskaņā ar 21.10.2003. MK noteikumu Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” noteiktajiem lielumiem.

3. Tabula. Stacionāro piesārņojuma avotu radīto izmešu daudzums gaisā. 2017.gads (LVGMA dati, skatīti 2018.gada jūnijā)

Kopā	Iekārtu skaits	Acetons (dimetilketons)	Amonjaks	Benzols	Butanols (butilspirts)	Butilacetāts	Cietās izkliedētās daļiņas	Gaistošie organiskie savienojumi (GOS)	Metāns
7759,43	187,00	0,00	47,06	0,01	0,00	0,00	3,05	0,36	82,40
		35,841	951,093	21,561	21,978	73,564	3258,589	13515,012	772,959

Oglekļa dioksīds	Oglekļa oksīds	Ogļūdeņraži	Ozons	PM10[i]	PM2, 5[ii]
7567,32	23,96	0,05		5,05	0,45
3279144,763	12072,701	48,072	0,003	10646,106	844,715

Slāpekļa dioksīds	Slāpekļa oksīdi (NOx)	Sēra dioksīds	Sērūdeņradis
8,84	2,52	0,75	17,60
14714,447	3636,533	390,108	74,434

Centralizēta siltumapgādes sistēma (kurināmais – dabasgāze) darbojas tikai Salā, nevienā no ciemiem centrālā siltumapgādes sistēma netiek izmantota. Tāpēc vairumu gaisa emisiju rada vietējā apkures sistēma, kur kā kurināmo izmanto koksni vai šķeldu. Šo patērētāju izmantotais kurināmais netiek uzskaitīts un nav iekļauts datu bāzēs, tāpēc informācija par to radīto piesārņojumu nav pieejama.

Informācija par autotransporta radītām emisijām nav pieejama. Tomēr uzskatāms, ka autotransporta radītas emisijas gaisā ir lokāla rakstura, turklāt, pastāvot pietiekamiem priekšnoteikumiem tā izkliedei, tā ietekme tiek samazināta un piesārņojošo vielu koncentrācijas nevienā gadījumā nepārsniedz gaisa kvalitātes robežlielumus saskaņā ar 03.11.2009 MK noteikumiem Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti” noteiktajiem robežlielumiem.

Lai veicinātu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu vidē, Salas novada pašvaldība ir realizējusi ES KPFI projektu Salas vidusskolas sporta zālei.

Salas novada TP neparedz nosacījumus gaisa kvalitātei.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina siltumnīcefekta gāzu samazinājumu vidē un paredz atjaunot siltumapgādes infrastruktūru, veikt izpēti gaisa kvalitātē Biržu ciemā.

5.8 ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

2011.gada 31.augustā Salas novada pašvaldība ir pieņēmusi saistošos noteikumus Nr.7 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Salas novadā”, kas nodrošina tiesisko regulējumu.

Atkritumu savākšanu un nogādāšanu sadzīves atkritumu poligonā “Dzilā vāda” Krustpils novadā nodrošina pašvaldības uzņēmums SIA “Vīgants”. Kopējais 2016.gadā savāktu atkritumu apjoms ir 631,94 tonnas, tai skaitā 39,68 tonnas – šķīrotie atkritumi.

Kopš 2013.gada Salas novadā tiek veikta dalītā atkritumu savākšana. Salas novada Salas, Biržu un Sēlijas ciemos ir nodrošinātas šķīroto atkritumu savākšanas vietas.

Salas novada TP neparedz nosacījumus atkritumu apsaimniekošanai.

Salas novada AP nosaka pasākumus, kas veicina dalīto atkritumu savākšanu un izglītot sabiedrību atkritumu šķirošanā.

5.9 PIESĀRŅOTĀS UN POTENCIĀLI PIESĀRŅOTĀS VIETAS

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrā norādītas piecpadsmit vietas. Daļa no tām ir rekultivētas, daļa netiek izmantotas.

4. Tabula. Pārskats par potenciāli piesārņotām vietām Salas novadā. (LVĢMC dati, skatīts 2018.gada jūnijā)

Reģistrācijas numurs	LVĢMC norādītais nosaukums	Piezīmes
56868/5303	Izgāztuve "Rāceņi"	Rekultivēta
56868/5298	Izgāztuve "ielejas"	Rekultivēta
56868/4654	Biržu internātpamatskolas katlu māja	Darbojas. Izsniegta piesārņojošās darbības atļauja
56868/4530	SIA "Sēlijas mežs" ražošanas iecirknis "Dolomīts-M"	Darbojas. Izsniegta piesārņojošās darbības atļauja
56868/4234	AS "Jēkabpils labība" cūku nobarošanas komplekss "Miķelāni"	Darbojas. Izsniegta piesārņojošās darbības atļauja
56868/1412	Pocerimīnerālmēslu noliktava	Nav informācijas
56908/2043	Cieto sadzīves atkritumu izgāztuve "Plaušu kalns"	Rekultivēta
56908/879	Sēlpils darbnīca (Degvielas uzpildes stacija)	Nedarbojas. Rezervuāri demontēti
56908/878	SIA "Sēji" Cūku komplekss "Stiebrīņi"	Darbojas. Izsniegta piesārņojošās darbības atļauja
56908/877	Grotāni	Nedarbojas
56908/876	minerālmēslu noliktava, tiek uzglabāti minerālmēsli un amonijs	Nedarbojas
56908/875	Gundegas (Degvielas uzpildes stacija)	Nedarbojas
56908/874	Gretes (pesticīdu noliktava)	Nedarbojas, nojaukta
56908/873	Apsītes (minerālmēslu uzglabāšana, tsk. Amonijs)	Nedarbojas
56908/872	Dāburi (pesticīdu noliktava)	Nedarbojas
56908/871	Dāburi (degvielas uzpildes stacija)	Nedarbojas

Salas novada pašvaldība ir realizējusi ES Kohēzijas fonda projektus izgāztuvju "Gustiņu Rāceņi" un "Ielejas" rekultivācijai. Rekultivēta arī SIA „Jēkabpils pakalpojumi” apsaimniekošanā bijusi izgāztuve "Plaušu kalns".

Vides pārskata sagatavošanas laikā informācija par vides stāvokli potenciāli piesārņotās teritorijās nebija pieejama. Lai izvērtētu vides stāvokli, jāveic gruntsūdeņu monitorings.

Salas novada TP identificē potenciāli piesārņotās teritorijas. Rekultivētās izgāztuves tiek noteiktas kā mežsaimnieciskās un tehniskās apbūves teritorijas.

Salas novada AP paredz veikt gruntsūdeņu monitoringu slēgtajās un rekultivētajās izgāztuvēs.

5.10 ZEMES DZĪĻU RESURSI UN TO IZMANTOŠANA

5.10.1 Pazemes ūdeņu izmantošana

Salas novada Salas, Biržu, Ošānu, Gravānu, Līkumu, Sēlijas un Sēlpils ciemos ūdensapgāde, kas tiek izmantota sadzīvē, ir nodrošināta no artēziskajiem urbumiem. Ūdens lietošana atļauta saskaņā ar VVD izsniegto B kategorijas piesārņojošās darbības atļauju nosacījumiem, tai skaitā prasībām, kas attiecas uz dabas resursu patēriņu, aizsargjoslām un dzeramā ūdens kvalitātes prasībām (Dzeramajam ūdenim jāatbilst 14.11.2017. MK noteikumu Nr.671 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” prasībām.)

Lielākajās ražotnēs ūdens no pazemes ūdensgūtnēm tiek izmantots ražošanas vajadzībām.

Pārējās apdzīvotajās vietās ūdens tiek iegūts galvenokārt no gruntsūdeņiem (grodu akām).

Nav pieejama informācija par cita veida pazemes ūdens izmantošanu.

Biržu ciemata ūdensapgādei izmanto vienu ūdens apgādes urbumu. Biržu ciemata ūdens apgādes urbums (urbuma identifikācijas Nr.P800035, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (turpmāk – LVĢMC) Nr.13455 DB) ierīkots 1983.g., tā dziļums ir 50,0 m. Ūdensapgādes sistēmai pieslēgta ciemata daļa ar pamatpatērētājiem (10 daudzdzīvokļu mājas, 8 individuālās dzīvojamās mājas ar kūtiņiem, skola, Tautas nams, doktorāts, veikali u.c.). Biržu ciematā ūdeni no ūdensapgādes sistēmas izmanto 420 cilvēki. Dzeramā ūdens patēriņš – 95,0 m³/dnn un 34675,0 m³/a. Saskaņā ar LVĢMC veiktajiem aprēķiniem ūdens apgādes urbumam ir noteiktas aizsargjoslas:

- stingrā režīma aizsargjosla - 30 līdz 50 m;
- bakterioloģiskā aizsargjosla - nav nepieciešama;
- ķīmiskā aizsargjosla – 220 m (57,4 m³/dnn) un 585 m (4,0 l/s).

Biržu internātpamatskolā ir ierīkots viens artēziskais urbums LVĢMC reģistrā Nr. DB 14341, urbuma dziļums 60,00m, debets 8,0 l/s, ģeoloģiskais indekss D3pl/75/ ūdens horizontā, ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P800631. Ūdensapgādes sistēmu izmanto skolas ēka (kopā aptuveni 270 cilvēki), internāta ēka, katlu māja un divas daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas (45 cilvēki). Aprēķinātā aizsargjosla: stingrā režīma aizsargjosla 10 m, bakterioloģiskā aizsargjosla - nav nepieciešams noteikt, ķīmiskā aizsargjosla ap ūdensapgādes urbumu ir

noteikta 325 m pie ūdens patēriņa 1 l/ s un 950 m pie ūdens patēriņa 8 l/ s. Urbums ir aprīkots ar atdzelžošanas iekārtu, tās jauda 100 m³/ dnn.

Salas ciemā ūdensapgādei izmanto divus ūdens apgādes urbumus: LVĢMC reģistra Nr.DB 13456, debets 125 m³/ diennaktī urbuma identifikācijas Nr. P800230 un LVĢMC reģistra Nr.DB7802 debets 125 m³/ diennaktī, urbuma identifikācijas Nr. P800229, no D3gj-am ūdens horizonta. Ūdens apgādes sistēmas darbību nodrošina ūdenstornis. Ūdensapgādes sistēmu izmanto Salas ciemā esošās izglītības iestādes (vidusskola un pirmsskolas izglītības iestāde), pašvaldības administrācijas ēka, daudzstāvu un mazstāvu dzīvojamās ēkas, sporta zāle, ambulance, aptieka, kopējais iedzīvotāju skaits aptuveni 1940 cilvēki. Aprēķinātā aizsargjosla: stingrā režīma aizsargjosla 10 m, bakterioloģiskā aizsargjosla - nav nepieciešams noteikt, ķīmiskā aizsargjosla ap ūdensapgādes urbumu Nr. P800230 ir noteikta 165 m pie ieguves apjoma 150 m³/ dnn un 225 m (3,0l/s) ap ūdensapgādes urbumu Nr. P800229 – 160 m (150m³/ dnn) un 380 m (8,0 l/s).

Divi urbumi atrodas SIA „Rītausma” kompleksā. Urbums LVĢMC DB Nr. 13423 atrodas nekustamā īpašumā „Saules”, urbuma dziļums 46 m, debits 3 l/s, ģeoloģiskais indekss - D3pl. Identifikācijas numurs P800526, kopējais ūdens patēriņš 54 750 m³/ gadā. Ūdensapgādes urbumam DB Nr.13423 ir noteikta stingrā režīma aizsargjosla 10 m rādiusā, bakterioloģiskā aizsargjosla nav nepieciešama, ķīmiskās aizsargjoslas rādiuss ir noteikts no 675 m.

Urbums LVĢMC DB Nr.13422 atrodas nekustamā īpašumā „Saules”, urbuma dziļums ir 40 m, debits 3 l/ s, ģeoloģiskais indekss D3pl. Identifikācijas numurs P800527, kopējais ūdens patēriņš 54 750 m³/ gadā. Ūdensapgādes urbumam DB Nr.13422 ir noteikta stingrā režīma aizsargjosla 10 - 30 m rādiusā, bakterioloģiskā aizsargjosla nav nepieciešama, ķīmiskās aizsargjoslas rādiuss ir noteikts no 700 m.

Ošānu ciemā ūdensapgādei izmanto vienu artēzisko urbumu LVĢMC reģistra Nr. 13454, urbuma identifikācijas nr. P800034. Tā dziļums 95 m, ūdens patēriņš sastāda 40 m³/ dnn. Ūdensapgādes sistēmu izmanto 5 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, viena individuālā dzīvojamā māja, veikals un kafejnīca. Ūdensapgādes sistēmas darbību nodrošina ūdenstornis. B piesārņojošās darbības atļaujā nav norādīta informācija par aizsargjoslām ap ūdens ņemšanas vietu.

Līkumu ciemā ūdensapgādei izmanto vienu artēzisko ūdens apgādes urbumu: LVĢMC DB 13448, ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P80042, urbuma dziļums 95 m, debets 3 l/s, ģeoloģiskais indekss - D3gj-am ūdens horizontā. Urbums LVĢMA DB 13447, ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P800240, urbuma dziļums 100 m, ģeoloģiskais indekss D3gj-am ūdens horizontā, ir iekonservēts. Ūdensapgādes sistēmu izmanto sociālās aprūpes centra “Saulstari “ vajadzībām un Līkumu ciema dzīvojamo māju ūdensapgādes vajadzībām. Kopējais ūdens patērētāju skaits – 182 cilvēki. Ūdens ieguves daudzums – 75 m³/ dnn. Saskaņā ar LVĢMC veiktajiem aprēķiniem ūdens apgādes urbumam Nr. 13448 ir noteiktas aizsargjoslas:

- stingrā režīma aizsargjosla - 10 m;
- bakterioloģiskā aizsargjosla - nav nepieciešama;
- ķīmiskā aizsargjosla – 205 m pie patēriņa 75,24 m³/dnn) un 385 m pie patēriņa 259 m³/ dnn, 3 l/ s.

Saskaņā ar LVĢMC veiktajiem aprēķiniem ūdens apgādes urbumam Nr. 13447 (iekonservēts) ir noteiktas aizsargjoslas:

- stingrā režīma aizsargjosla - 10 m;
- bakterioloģiskā aizsargjosla - nav nepieciešama;
- ķīmiskā aizsargjosla – 195 m pie patēriņa 75,24 m³/dnn) un 470 m pie patēriņa 432 m³/ dnn, 5 l/ s.

Vairāki pazemes urbumi nodrošina ūdensapgādi ražošanas vajadzībām ārpus apdzīvotām vietām:

Cūku komplekss „Stiebrīņi”

Urbums LVĢMC DB Nr. 13031 atrodas nekustamā īpašumā “Stiebrīņi”, urbuma dziļums 60 m, debits 2 l/ s, ģeoloģiskais indekss D3 pl. Ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P800238. Ieguves apjoms – 25,0 m³. diennaktī, 9125 m³/ gadā. Urbumam noteikta stingrā režīma aizsargjosla 10 m rādiusā, bakterioloģiskā aizsargjosla – nav nepieciešama, ķīmiskā aizsargjosla - 210 m un 470 m.

Urbums LVĢMC DB Nr. 16762 atrodas nekustamā īpašumā “Stiebrīņi”, urbuma dziļums 29 m, debits 2l/s, ģeoloģiskais indekss D3dg, ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P800237. Ūdens ieguves apjoms 25 m³/ diennaktī, 9125 m³/ gadā. Urbumam noteikta stingrā režīma aizsargjosla 10 m rādiusā, bakterioloģiskā aizsargjosla – 54 m un 100 m, ķīmiskā aizsargjosla - 360 m un 670 m.

Cūku komplekss „Miķelāni”

Urbums LVĢMC DB Nr. 6696 atrodas nekustamā īpašumā “Miķelāni”, urbuma dziļums 45 m, debits 10 l/s, ģeoloģiskais indekss D3pl. Ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P800232. Urbumam noteikta stingra režīma aizsargjosla līdz 30m rādiusā, un ķīmiskā aizsargjosla.

Urbums LVĢMC DB Nr. 6697 atrodas nekustamā īpašumā “Miķelāni”, urbuma dziļums 45 m, debits 10 l/ s, ģeoloģiskais indekss D3pl, ūdens ieguves vietas identifikācijas Nr. P800233.

Asfalta ražotne

Urbums LVĢMC DB 12832 atrodas nekustamā īpašumā “Ievlejas”, urbuma dziļums 35 m, ģeoloģiskais indekss D3pl-slp ūdens horizonts. Plānotais ūdens ieguves patēriņš 1,5 m³/ dnn. Ūdens tiek izmantots sadzīves vajadzībām un laboratorijas darba nodrošināšanai. Saskaņā ar veiktajiem aprēķiniem ūdens apgādes urbumam Nr. 12832 ir noteiktas aizsargjoslas:

- stingrā režīma aizsargjosla - 10 m;
- bakterioloģiskā aizsargjosla - nav nepieciešama;

- ķīmiskā aizsargjosla – 95 m pie patēriņa 3 m³/dnn.

Salas novada TP tiek attēlotas pazemes ūdens ņemšanas vietas.

Salas novada AP nenosaka pasākumus pazemes ūdens resursu izmantošanai.

5.10.2 Derīgo izrakteņu krājumi un to izmantošana

Salas novadā atrodas dolomīta, māla, kūdras un smilts/ grants atradnes.

19.06.20006. MK noteikumi Nr. 779 “Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” nosaka kārtību, kādā tiek veikta derīgo izrakteņu iegulu un to krājumu izpēte, ieguve un uzskaitē. Derīgo izrakteņu atradnes tiek klasificētas 3 kategorijās - A kategorijā tiek iekļauti jau izpētītie krājumi, N kategorijā tiek iekļauti novērtētie krājumi, P kategorijā - prognozējamie krājumi.

Salas novadā atrodas viena valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne - dolomīta atradne “Birži – Pūteļi”, kas ir noteikta atbilstoši 08.05.2012. MK noteikumiem Nr.321 “Noteikumi par valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēm”.

Dolomīts

Kopējais dolomīta krājumu apjoms Salas novada Salas pagasta teritorijā identificētajās atradnēs: A kategorijas – 38,64 milj. m³ un N kategorijas – 48,28 milj. m³.

Ģeoloģiskās izpētes darbu laikā Salas novadā kopā ir identificētas 4 atradnes: Birži - 2, Birži - Miķelāni, Birži - Pūteļi un Salas, kā arī apzināti 2 prognozējamie krājumi- Birži – Miķelāni un Tīreļi. Valsts nozīmes atradnē Birži – Pūteļi izpētītie krājumi, kas ir vieni no augstvērtīgākajiem šķembu ražošanā, sastāda 46,3 milj m³. Atradne tika izstrādāta līdz 1995.gadam, šeit atrodas vēl neizmantoti krājumi 38,64 milj. m³ apjomā.

Sēlpils pagasta A kategorijas (izpētītie krājumi) atradnes “Krustalīči”, kas atrodas vairāku pašvaldību teritorijās, krājumi ir 15 745 tūkst. m³ apjomā. Tas izmantojams šķembām, dekoratīvajam akmenim. P kategorijas (prognozētie krājumi) atradnē “Sēlpils” dolomīts prognozēts 19128 tūkst. m³ apjomā.

2018.gadā atļaujas izsniegtas dolomīta ieguvei nekustamajā īpašumā “Dzīles”(z.v.5686 009 0037) un nekustamajā īpašumā “Bulduri” (z. v. 5686 007 0043 un 5686 007 0044; valsts atradne “Pūteļi”).

Teritorijas plānojums paredz, ka derīgo izrakteņu ieguve iespējama ražošanas teritorijās, nosaka nosacījumus pie kādiem iegūstami derīgie izrakteņi.

Vides pārskata sagatavošanas laikā informācija par esošo vides stāvokli dolomīta ieguves teritorijās nebija pieejama. Vispārīgs paredzamo ietekmju raksturojums sniegts 10.nodaļā.

Lai izvērtētu sagaidāmās ietekmes uz vides stāvokli teritorijās, kur dolomīta ieguve vēl nav uzsākta, jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

Māls

Salas pagastā atrodas četras māla iegulas, kuru krājumi novērtēti:

A kategorijas – 40,07 milj. m³;

Na kategorias – 19.9 milj. m³;

P kategorijas – 130 milj. m³.

Māla atradne "Alšāni" atrodas Salas novada Salas pagasta austrumdaļā pie robežas ar Ābeļu pagastu uz dienvidiem no Jēkabpils pilsētas. Māla iegulas izvietotas vairāku pauguru plakanvirsoņos gar Ziemeļsusējas upes labo krastu, to relatīvais augstums ir 7 - 10 m, platums – 300 līdz 600 m. Māla iegulas veido limnoglaciālie nogulumi - pārsvarā bezakmens slokšņu māli, kuru pauguru virsoņos sedz 0,5 m līdz 3,8 m biezs aleirītu un smalkgraudainas smilts slānis. Derīgā slāņa biezums ir no 2,6 m līdz 10,2 m. Kopējais krājumu apjoms: A kategorijas – 3,46 milj. m³, (Salas pagastā – 2,8 milj. m³) un N kategorijas – 7,27 milj. m³. Māls derīgs ķieģeļu un keramzīta ražošanai.

Sēlpils pagastā atrodas viena māla atradne, kas vienlaicīgi atrodas arī Salas pagasta un Viesītes novada Viesītes pagasta teritorijā, tajā prognozējamie (P kategorijas) māla apjomi ir 116932 tūkst. m³.

2018.gadā nevienai no māla atradnēm nav izsniegta izmantošanas atļauja.

Teritorijas plānojums neparedz derīgo izrakteņu ieguvī māla atradnēs.

Smilts /grants

Salas pagasta novērtētie smilts - grants iegulu kopējie krājumi (N kategorija) ir 136,4 tūkst. m³ apmērā. Identificētās smilts/ grants atradnes ir 3 - Spārnu, Medņu un Gustiņu. Sēlpils pagasta izpētītie smilts iegulu kopējie krājumi (A kategorija) ir 948 tūkst. m³, smilts - grants krājumi ir 277 tūkst. m³.

5. Tabula. Izsniegtās derīgo izrakteņu ieguves atļaujas smilts/ grants ieguvei. (Salas novada pašvaldības dati, 2018.gada jūlijs)

Novads, pagasts	Atradne vai atradnes lecirkņa nosaukums	Zemes dzīļu izmantotājs	Atļaujas Nr., darbības laiks un izsniedzējs	Derīgā izrakteņa nosaukums	Ieguves limits
Salas novada Sēlpils pagasts	NĪ „Priednieki” 5690 002 0089	Juridiska persona	Nr.1, 27.04.2011.-21.03.2021., izsniedzējs Salas novada pašvaldība	Smilts- grants Smilts	1.81 tūkst. m ³ 15.5 tūkst.m ³
Salas novada Sēlpils pagasts	NĪ „Arbidāni”, z.v. 5690 008 0005	Fiziska persona	Nr.1, 12.02.2004.-22.11.2025., Izsniedzējs - Sēlpils pagasta padome	Smilts, Smilts- grants	140 tūkst. m ³ , 14 tūkst.m ³
Salas novada Sēlpils pagasts	„Ošāni” z.v. 5690 008 0061	AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”	Nr.2, 12.03.2004.-27.05.2025. Izsniedzējs - Sēlpils pagasta padome;	Smilts, Smilts- grants	44 tūkst. m ³ , 200 tūkst.m ³

5. Tabula. Izsniegtās derīgo izrakteņu ieguves atļaujas smilts/ grants ieguvei. (Salas novada pašvaldības dati, 2018.gada jūlijs)

Novads, pagasts	Atradne vai atradnes lecirkņa nosaukums	Zemes dzīļu izmantotājs	Atļaujas Nr., darbības laiks un izsniedzējs	Derīgā izrakteņa nosaukums	Ieguves limits
			28.10.2009. ar Salas novada domes lēmumu pārreģistrēts zemes dzīļu izmantotājs		
Salas novada Sēlpils pagasts	Zaļās Palmas” z.v. 5690 005 0176	Fiziska persona	Nr.2, 30.01.2015.-24.10.2024., izsniedzējs Salas novada pašvaldība	Smilts	147,74 tūkst. m ³
Salas novada Sēlpils pagasts	„Ošāni”	VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs”	Nr. 3, 27.03.2015.-21.10.2039., izsniedzējs Salas novada pašvaldība	Smilts-grants Smilts	239,9 tūkst. m ³ ; 121,9 tūkst. m ³

Teritorijas plānojums nosaka teritorijas, kurās iespējama smilts- grants ieguve , kā arī paredz, ka tas iespējams mežu teritorijās.

Vides pārskata sagatavošanas laikā informācija par esošo vides stāvokli smilts- grants ieguves teritorijās nebija pieejama. Vispārīgs paredzamo ietekmju raksturojums sniegts 10.nodaļā.

Lai izvērtētu sagaidāmās ietekmes uz vides stāvokli teritorijās, kur smilts- grants ieguve vēl nav uzsākta, jāveic tiesību aktos noteiktās procedūras.

Kūdra

Salas pagasta teritorijā atrodas 16 kūdras atradnes, kopējie kūdras resursi aprēķināti 70,5 milj. m³ apjomā. Nozīmīgākās ir Gargrodes, Rožu, Bērnu – Melnā, Ēvaltu, Cūku, Alinānu, Baltiņu un Vīķezera atradnes.

Sēlpils pagasta teritorijā atrodas Alinānu un Rožu atradnes, abās atradnēs kūdra atrodas līdz 7 m dziļumā.

2018.gadā kūdras ieguve notiek Gargordes atradnē - nekustamajā īpašumā “Gargrodes purvs”, zemes vienībā ar kadastra Nr. 5686 004 0179, kam Salas novada pašvaldība izsniegusi atļauju.

Teritorijas plānojums paredz, ka kūdras kā derīgā izrakteņu ieguve iespējama ražošanas teritorijās, nosaka nosacījumus pie kādiem iegūstami derīgie izrakteņi.

Vides pārskata sagatavošanas laikā informācija par esošo vides stāvokli kūdras ieguves teritorijās nebija pieejama. Vispārīgs paredzamo ietekmju raksturojums sniegts 10.nodaļā.

Sapropelis

Sēlpils pagastā atrodas divas sapropeļa atradnes ar kopējiem prognozētiem (P kategorija) krājumiem 2724 tūkst. m³ apjomā, viena – Baltiņu, viena - Vīķu ezerā.

2018.gadā neviena no sapropeļa atradnēm netiek izmantota.

Teritorijas plānojums neparedz sapropeļa ieguvi.

Salas novada TP identificē esošās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas un paredz nosacījumus jaunu, ar derīgo izrakteņu ieguvi un pārstrādi saistītu teritoriju attīstībai, tai skaitā mežsaimnieciskās un lauksaimnieciskās teritorijās.

Rekomendējams Salas novada TP saistošajos noteikumos paredzēt nosacījumus, kādi tiktu izvirzīti derīgo izrakteņu ieguvei, kuras var būtiski ietekmēt iedzīvotāju veselību un drošību, gaisa, klimata, augsnes un ūdens stāvokli, tai skaitā darbībām, kam tiek piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra vai tiek izdotas piesārņojošās darbības atļaujas.

Salas novada AP nenosaka pasākumus saistībā ar derīgo izrakteņu izmantošanu.

6. SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS VIDES AIZSARDZĪBAI BŪTISKĀS TERITORIJĀS

Kā vides aizsardzībai nozīmīgākās teritorijas, kuras ir visjūtīgākās un kuras visvairāk var ietekmēt teritorijas plānojuma un/ vai Attīstības programmas īstenošana, tiek identificētas virszemes ūdensobjektu teritorijas Daugavas sateces baseinā, tās teritorijas, kurām piemīt bioloģiskā daudzveidība un kuru pastāvēšana nodrošina dabas aizsardzības intereses un kultūrvēsturiskais mantojums.

6.1 VIRZSEMES ŪDENSOBJEKTI

6.1.1 Virszemes ūdensteces

Hidrogrāfisko tīklu Salas novada teritorijā veido Daugavas sateces baseina ūdensteces un ūdenstilpes.

Daugavas kreisā krasta pietekas Salas novada teritorijā ir Pikstere, Pūķupīte, Plānleja un Saka.

Pikstere iztek no Piksteres ezera un, apejot Sēlijas valni gar tā rietumu malu, ietek Daugavā Piksteres līcī, netālu no Robežkroga Jaunjelgavas novadā. Tās labā krasta pieteka Salas novada robežās ir Saukupīte, kā arī meliorācijas grāvji. Pūķupīte iztek no Vīķu ezera un ietek Daugavā. Plānleja un tās beznosakumu pietekas sākas netālu no Baltiņu ezera austrumu krasta, ieplakā starp Ķēniņkalnu un Gustiņiem, tad ietek Daugavā iepretī Zelķiem Krustpils novadā. Sakas kreisā krasta pietekas Rudzaite (pieteka Rudzaitiņa), Ziemeļsusēja (tās labā krasta pietekas Piestiņa, Podvāze, Vīpīte) un Pelīte ar pietekām veido Salas novada austrumu un dienvidu daļu hidroloģisko sistēmu.

Plašas teritorijas ir meliorētas, tai skaitā meliorācijas sistēma ir izveidota arī mežu un purvu teritorijās teritorijas vidusdaļā, kā arī Sakas salā (Vidsalā).

Saskaņā ar VSIA “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” sniegto informāciju, regulētas upes ir Pikstere (2,92 km), Pūķupīte (6,13 km), Rudzaite (9,93 km), Ziemeļsusēja (34,69 km), Piestiņa (9,81 km), Podvāze (9,64 km), Vīpīte (1,04 km) un Pelīte (6,63 km).

Ziemeļsusēja tās straumes ātruma dēļ tiek izmantota Sankaļu HES vajadzībām.

6.1.2 Virszemes ūdenstilpes

Vīķu ezers atrodas Sēlpils pagasta administratīvajā teritorijā. Tā spoguļa laukum platība 85,4 ha, vidējais dziļums ir 2,6 metri, bet maksimālais dziļums – 4,0 metri. Zvejas tiesības pieder valstij. Ezerā ietek Kameņu grāvis, Vīķupīte, Akmeņuopīte, iztek - Pūķupīte. Ezera austrumu krastā atrodas peldvieta.

4. Attēls. Vīķu ezera austrumu krasts. (www.ezeri.lv ©Vita Līcīte)

Baltiņu ezers atrodas Sēlpils pagasta administratīvajā teritorijā, tā spoguļa laukuma platība 32,8 ha, vidējais dziļums 1,1 m. maksimālais dziļums 2,2 m.

Biržu dzirnavezers (mākslīga ūdenstilpe) atrodas Salas novada administratīvajā teritorijā, spoguļa laukums 6,9 ha, maksimālais dziļums 0,5 m. Ietek - Podvāze, iztek- Podvāze (notece uz Ziemeļsusējas upi).

Biržu karjers (mākslīga ūdenstilpe - bijušais dolomīta ieguves karjers) atrodas Salas pagasta administratīvajā teritorijā, aptuveni 2 km uz rietumiem no Biržiem. Spoguļa laukuma platība 116,0 ha. Maksimālais dziļums ir 17,0 metri. Ezeram ir vairākas (3 gab.) salas aptuveni 46 ha kopplatībā. Iztek ūdenstece uz Piestiņas upi.

Lelis atrodas Salas pagasta administratīvajā teritorijā, aptuveni 4 km uz dienvidiem no Biržiem, pie Jēkabpils novada robežas, tā spoguļa laukuma aptuvenā platība 0,6 ha. Daļēji pārpurvojas.

Čakstēnu dīķis atrodas Sēlpils novada administratīvajā teritorijā, 1,5 km uz ZR no Sēlpils. Spoguļa laukums 3,7 ha, ietek Pikstere (no Piksteres ezera), iztek - Pikstere (uz Daugavu).

Ninītis atrodas Sēlpils pagastā, 1,5 km uz Z no Arbidāniem, Alinānu tīreļa D daļā, pie Arbidānu pussalas. Aizaugošs. Spoguļa laukuma platība 0,2 ha.

Purva ezers atrodas Salas pagastā, spoguļa platība 1,0 ha

Sankaļķlaviņu dzirnavezers (mākslīga ūdenstilpe) atrodas uz austrumiem no Salas uz Ziemeļsusējas, 1 km no tās ietekas Sakā. To veido uzstādināta Ziemeļsusēja (notece uz Sakas upi). Spoguļa laukums 1,5 ha.

Salas novada TP identificē esošās virszemes ūdensobjektu teritorijas, nosaka to turpmāko izmantošanu un paredz nosacījumus to teritoriju izmantošanai.

Salas novada AP nosaka pasākumus virszemes ūdeņu krastu erozijas procesu novēršanai.

Ja teritorijas plānojums un Attīstības programma netiktu īstenoti, tas varētu ietekmēt turpmāko virszemes ūdensobjektu attīstību šādos aspektos:

- netiktu noteikts virszemes ūdensobjektu statuss un turpmākās izmantošanas nosacījumi, tai skaitā iespējas rekreācijai un atpūtai saistībā ar piegulošās sauszemes teritorijas attīstību;
- nebūtu radīti labvēlīgi apstākļi virszemes ūdensobjektu attīstībai un investīciju piesaistei;
- netiktu noteiktas aizsargjoslas;
- nebūtu nodrošināta iespēju sabiedrībai iegūt informāciju par īpašumu turpmāko izmantošanu.

6.1.3 Applūstošās teritorijas

Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plāna ietvaros izstrādātais Plūdu riska pārvaldības plāns (turpmāk – PRPP), vienlaicīgi izvērtējot plūdu iestāšanās cēloņus, identificē Daugavai un Ziemeļsusējai piegulošās applūstošās teritorijas Salas novadā. Applūšanas cēlonis ir pavasara un ledus iešanas izraisīti plūdi, kas ietekmē plašas teritorijas Daugavas kreisajā krastā un abpus Ziemeļsusējai, tai skaitā Sakas salā (Vidsalā).

6. Attēls. Plūdu riska pārvaldības plānā sniegtā informācija par Salas novada applūstošām teritorijām. ⁷

Plūdu riska varbūtība	Administratīv. robežas	Applūšanas cēlonis	Applūstošās teritorijas platība, ha	Applūstošās teritorijās								
				Iedzīvotāju skaits	PPV/ Izgāztuves / NAI	Ūdens ņemšanas vietas	Ceļi, km	IADT, ha	Peld- vietas	Polderi, ha	Lauksaimn. zemes platība, ha	HES
Ziemeļsusēja												
10% plūdi	Salas nov., Jēkabpils nov.	Pavasara plūdi	174	<50	-/-/1	-	3.6	-	-	25.0 (Vēžu polderis)	141	-
1% plūdi	Salas nov., Jēkabpils nov.	Pavasara plūdi	574	100-150	-/-/1	-	9.5	-	-	212 (Vēžu polderis)	491	-
0.5% plūdi	Salas nov., Jēkabpils nov.	Pavasara plūdi	659	100-150	-/-/1	-	11.1	-	-	259 (Vēžu polderis)	565	1 (Sankalu HES)
Daugava-Saka (no Plaviņām līdz Jēkabpilim)												
10% plūdi	Krustpils nov., Salas nov.	Pavasara plūdi, Ledus plūdi	209	50	-/-/-	-	1.2	-	-	-	91.7	-
1% plūdi	Krustpils nov., Salas nov.	Pavasara plūdi, Ledus plūdi	904	150-200	-/-/1	-	12.5	-	-	-	645	-
0.5% plūdi	Krustpils nov., Salas nov.	Pavasara plūdi, Ledus plūdi	1221	200	-/-/1	-	19.0	-	-	-	899	-

Salas novada pašvaldība līdz 2018.gadam ir realizējusi ES ERAF fonda projektu Salas pagasta aizsargdambja rekonstrukcijai.

⁷ <https://www.meteo.lv/lapas/vide/udens/udens-apsaimniekosana-upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-upju-baseinu-apgabalu-apsaimniekosanas-plani-un-pludu-riska-parvaldiba?id=1107&nid=424>

Salas novada TP nosaka ar virszemes ūdensobjektu hidroloģisko režīmu saistītās teritorijas, kurās pastāv 10% applūšanas risks.

Salas novada AP nosaka pasākumus virszemes ūdeņu krastu erozijas procesu novēršanai.

Ja teritorijas plānojums un Attīstības programma netiktu īstenoti, tas varētu ietekmēt turpmāko applūstošo teritoriju izmantošanu šādos aspektos:

- netiktu noteiktas teritorijas, kurās pastāv 10% applūšanas risks;
- netiktu nodrošināta investīciju piesaiste;
- nebūtu nodrošināta iespēja sabiedrībai iegūt informāciju par aprobežojumiem īpašumu turpmākajā izmantošanā un apbūvē.

Rekomendējams Salas novada TP saistošajos noteikumos paredzēt nosacījumu, ka teritorijās ar 10% applūšanas risku ir aizliegta jebkāda būvniecība, izņemot normatīvajos aktos paredzētos gadījumus.

6.1.4 Virszemes ūdeņu kvalitāte

Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam⁸ (turpmāk- Apsaimniekošanas plāns) sniedz informāciju un izvērtē vispārīgu Daugavas upju baseinu raksturojumu un slodzes uz ūdens resursiem, tai skaitā sniedzot novērtējumu par punktveida un izkliedētā piesārņojuma avotu radītām slodzēm un ietekmēm, to būtiskumu, prioritāro un prioritāri bīstamo vielu raksturojumu, pārrobežu piesārņojuma slodzi, ūdeņu kvantitatīvo stāvokli ietekmējošām slodzēm un hidromorfoloģisko pārveidojumu radītām slodzēm, ūdeņu stāvokli aizsargājamās teritorijās Direktīvas 2000/60/EK izpratnē kā virsūdens ieguves vietas, teritorijas, kas noteiktas ekonomiski nozīmīgu ūdensaugu un ūdensdzīvnieku sugu aizsardzībai, ūdenstilpes, kas noteiktas kā rekreācijas ūdeņi (tai skaitā peldvietu teritorijas), teritorija, kas ir jutīgas no augu barības vielu viedokļa (*nitrātu jutīgas teritorijas*) un teritorijas, kas noteiktas dzīvotņu un sugu aizsardzībai (ĪADT), ja ūdens resursu stāvokļa saglabāšana vai uzlabošana ir svarīgs to aizsardzības faktors. Ņemot vērā apkopoto informāciju, Apsaimniekošanas plāns nosaka pasākumu programmu vides kvalitātes mērķu sasniegšanai.

Salas novadā atrodas četri Apsaimniekošanas plānā norādīti ūdensobjekti- divi Daugavas upes posmi, Ziemeļsusējas upe, Viķu ezers.

7. Tabula. Salas novada ūdensobjekti.

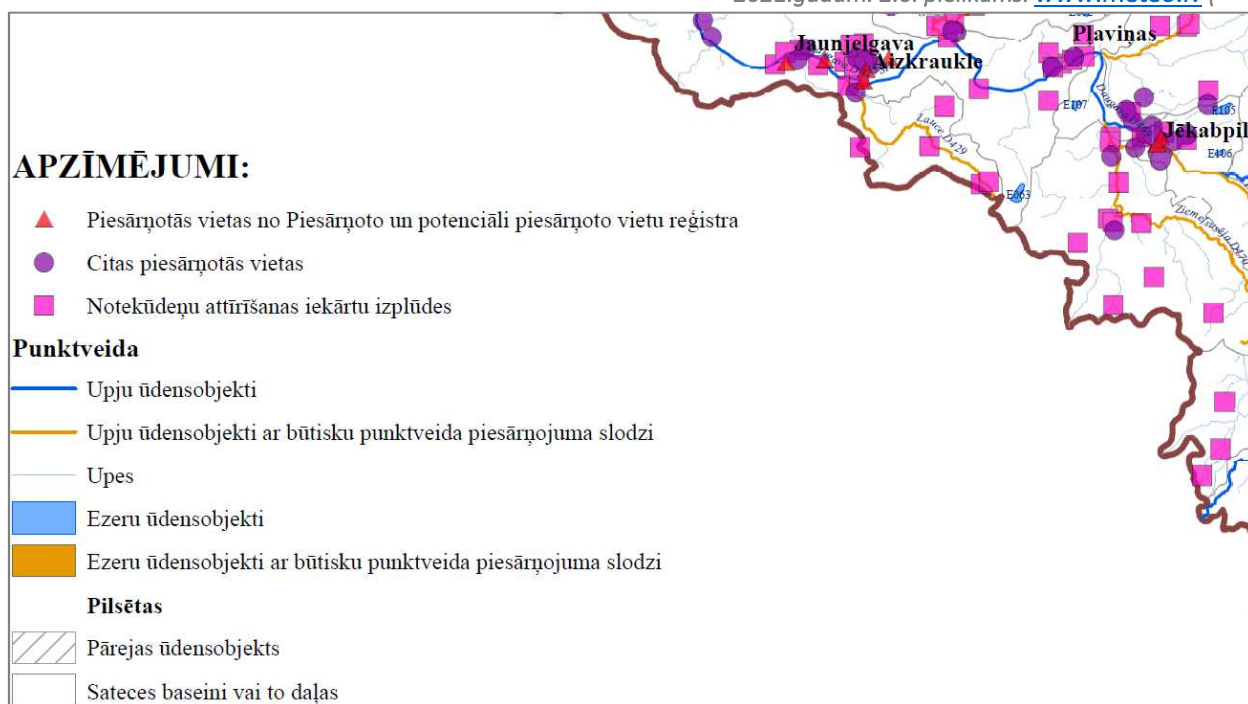
Ūdensobjekta kods	Nosaukums	Izcelsme	Ūdensobjekta tips	Raksturlielums	Notece, Mm/gadā
D 470	Ziemeļsusēja (upe)	Dabisks	R4	59,79 km garums	4

7. Tabula. Salas novada ūdensobjekti.

Ūdensobjekta kods	Nosaukums	Izcelsme	Ūdensobjekta tips	Raksturlielums	Notece, Mm/gadā
D 427 SP	Daugavas (upe) posms no Plaviņām līdz Aizkrauklei	SPŪO	R6	93.65	620
D 469	Daugavas (upe) posms no Jēkabpils līdz Plaviņām	Dabisks	R6	14,44 km garums	529
E107	Vīķu ezers	Dabisks	L5	0,81 km2 Spoguļvirsmas platība	-

Atbilstoši Apsaimniekošanas plānā norādītajam, punktveida piesārņojumu Salas novada teritorijā rada galvenokārt novada teritorijā esošās notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izplūdes. 5.attēlā parādīts punktveida piesārņojumu radošo avotu izvietojums, 6.attēlā parādīts notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izvietojums Salas novada teritorijā.

5. Attēls. Punktveida piesārņojuma slodze (Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam. 2.6. pielikums. www.meteo.lv)

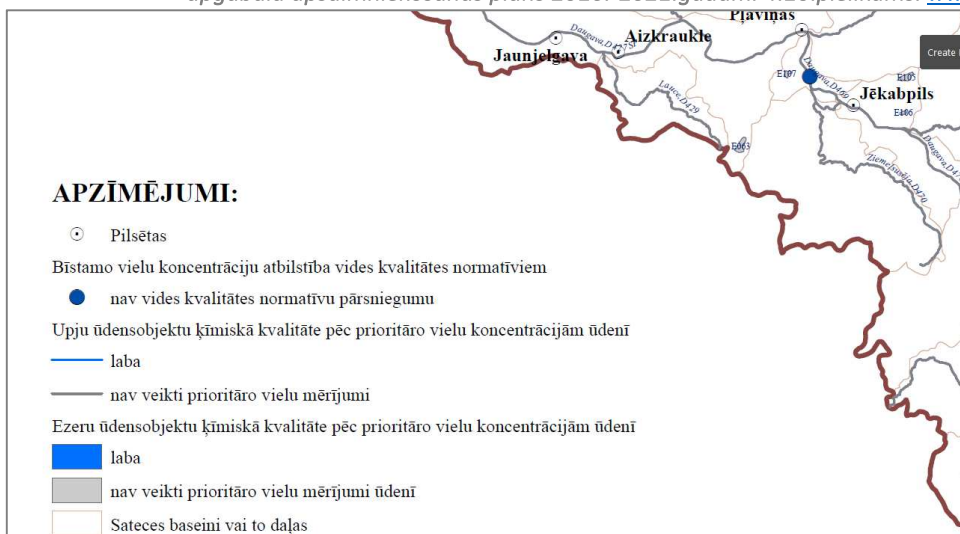

6. Attēls. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izvietojums Salas novadā. (<https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>)

Atbilstoši Apsaimniekošanas plānā norādītajam, Salas novada ūdensobjektos nav veikts ūdensobjektu ķīmiskās kvalitātes novērtējums pēc prioritāto vielu koncentrācijām virszemes ūdeņos, atbilstoši tuvākajā Salas novadam izvietotajā mērījumu punktā ķīmiskās kvalitātes novērtējums veikts Daugavā (D469) pie Zeļķu tilta lejpus Sakas salai, konstatēts, ka nav vides kvalitātes normatīvu pārsniegumu (skat. 7.attēlu).

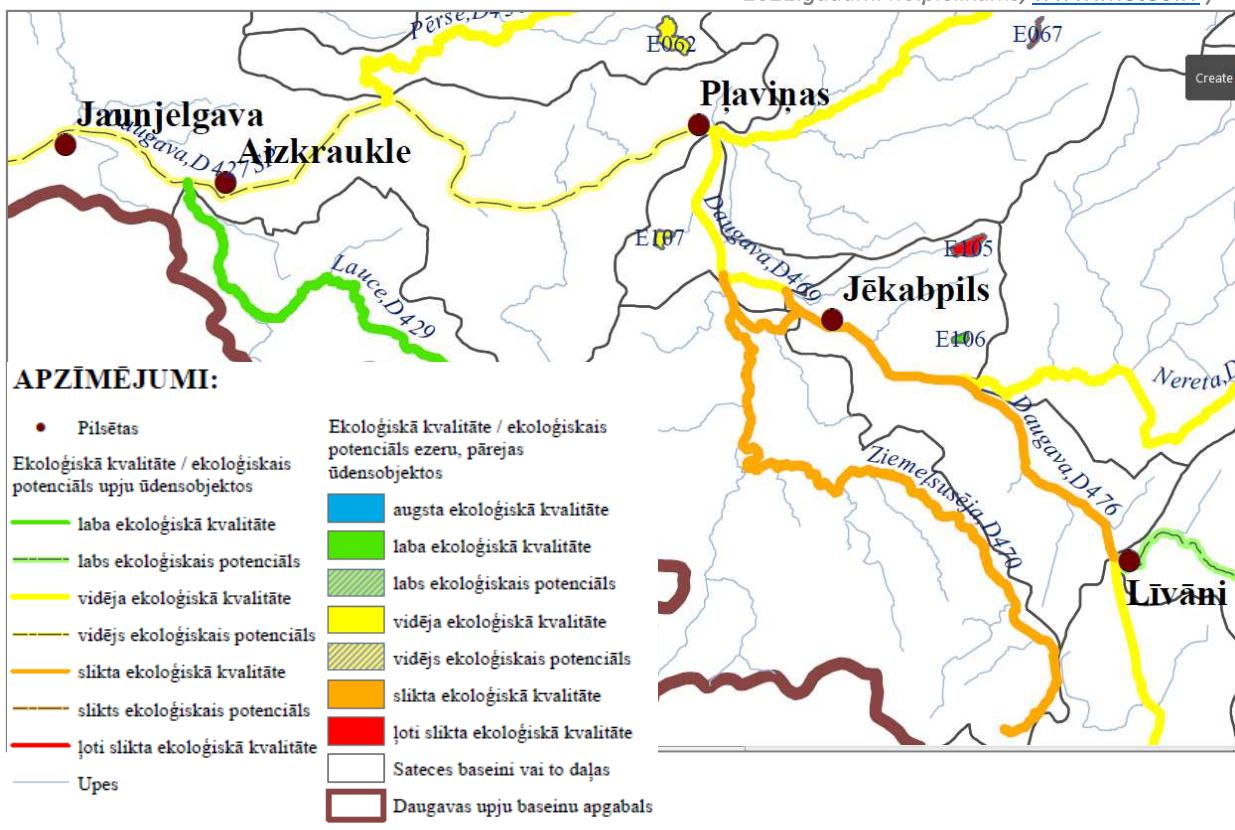
7. Attēls. Ūdensobjektu ķīmiskā kvalitāte pēc prioritāro vielu koncentrācijām ūdenī un bīstamo vielu koncentrāciju novērtējums Daugavas upju baseinu apgabalā 2009.-2014.gadā (Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam. 4.10.pielikums. www.meteo.lv)

Atbilstoši Apsaimniekošanas plānā norādītajam, Salas novada ūdensteču ekoloģiskā kvalitāte pēc 2009.-2014.gada monitoringa rezultātiem tiek vērtēta kā vidēja, izņemot Ziemeļsusēju (D470), kuras ekoloģiskā kvalitāte/ tās potenciāls visā upes garumā tiek vērtēt kā slikta (skat. 8.attēlu).

Atbilstoši Apsaimniekošanas plānā norādītajam, Salas novada ūdenstilpju (E107) ekoloģiskā kvalitāte pēc 2009.-2014.gada monitoringa rezultātiem tiek vērtēta kā vidēja (SKAT. 8.attēlu).

8. *Daugavas upju baseinu apgabala virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitāte pēc 2009.-2014.g. monitoringa cikla rezultātiem (Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam.4.6.pielikums, www.meteo.lv)*

Salas novadā atrodas šādas Direktīvas 2000/60/EK izpratnē aizsargājamās teritorijas:

- Prioritārie zivju ūdeņi, kurus, atbilstoši Ministru kabineta 12.03.2002. noteikumos Nr. 118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” noteiktajam, iedala lašveidīgo zivju un karpveidīgo zivju ūdeņos.

Salas novadā kā karpveidīgo zivju prioritārie ūdeņi noteiktas Daugavas upe, Sakas upe (visā garumā) un Ziemeļsusējas upes posms no Ošāniem līdz ietekai Daugavā. Apsaimniekošanas plānā norādītā informācija apliecina, ka nav konstatēti prioritārajiem zivju ūdeņiem noteikto robežlielumu pārsniegumi laika periodā no 2006.līdz 2014.gadam. Tāpat Apsaimniekošanas plānā norādīts, ka Prioritāro zivju ūdeņu neatbilstība MK not. Nr.118 (12.03.2002.) norādītajām mērķa vērtībām ir novērojama biežāk, tomēr neatbilstība stingrajām mērķa vērtībām nav tik kaitīga zivju populācijai, kā robežlielumu pārsniegums. Atbilstoši Apsaimniekošanas plāna 3.4.pielikumā sniegtajai informācijai Ziemeļsusējā (pie grīvas) kopvērtējumā laika periodā no 2006-2014.gadam robežlielumi nav pārsniegti, bet konstatētas neatbilstības NH4 un NO2 mērķlielumu pārsniegumiem. Daugavai (pie Zeļķu tilta, 1,5 km lejpus Jēkabpils) kopvērtējums laika periodā no 2006.-2014.gadam robežlielumi nav pārsniegti, bet konstatētas neatbilstības NH4, P un NO2 mērķlielumu pārsniegumiem.

Vienlaicīgi Apsaimniekošanas plānā norādīts, ka Salas novadā ir labs pazemes ūdeņu kvalitatīvais stāvoklis.

Salas novads neietilpst nitrātu jutīgā teritorijā.

Salas novada TP identificē esošās virszemes ūdensobjektu teritorijas, pazemes ūdens ņemšanas vietas, nosaka to turpmāko izmantošanu un paredz nosacījumus to teritoriju izmantošanai. Vienlaicīgi Salas novada TP paredz noteikt ciemu statusu vasarnīcu ciematu teritorijai Dolomīts, kas atrodas tieši blakus Ziemeļsusējas upei un vasarnīcu ciematu teritorijām Putnusala un Indrāni, kas atrodas tieši blakus Daugavas upei.

Salas novada Attīstības programma paredz veikt ieguldījumus ūdenssaimniecības infrastruktūrā (notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kanalizācijas sistēmas) un ūdensobjektu apsaimniekošanā.

Ja teritorijas plānojums un Attīstības programma netiktu īstenoti, tas varētu ietekmēt Daugavas upju baseina ūdensobjektu stāvokli šādos aspektos:

- nebūtu radīti labvēlīgi apstākļi investīciju piesaistei uzlabojumiem vides un ūdenssaimniecības infrastruktūrā, tai skaitā notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, kanalizācijas sistēmās;
- netiktu noteiktas aizsargjoslas;
- nebūtu nodrošināta iespēju sabiedrībai iegūt informāciju par īpašumu turpmāko izmantošanu.

6.2 DABAS AIZSARDZĪBA

Salas novadā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras vienlaicīgi ietilpst NATURA2000 tīklā. Tās atrodas novada teritorijas vidusdaļā.

6.2.1 Dabas liegums „Rožu purvs”

Dabas liegums (DL) “Rožu purvs” atrodas Salas novada Salas un Sēlpils pagastos, tā kopplatība 1010,1 ha. Teritorijas apsaimniekošanu nosaka MK noteikumi Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem” un Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts.

DL “Rožu purvs” ir nozīmīga teritorija augsto purvu un purvainu mežu aizsardzībai. Konstatēti arī ES Biotopu direktīvas biotopi - ieplakas purvos un melnalkšņu staignāju. Neskatoties uz agrāk veiktu nosusināšanu gan lieguma teritorijā, gan ārpus tās, sastopamas plašas atklāta purva teritorijas, kas piemērotas ligzdojošiem bridējputniem. Teritorijā bez vairākām ES Putnu direktīvas sugām konstatētas arī retas bezmugurkaulnieku sugas: spilgtā purvuspāre *Leucorrhinia pectoralis* un *Euomphalia strigella*. Potenciāli piemēroti biotopi lielo zīdītāju sugām.

6.2.2 Dabas liegums „Gargrodes purvs”

DL “Gargrodes purvs” atrodas Salas novada Salas pagastā, tā kopplatība 683 ha. Teritorijas apsaimniekošanu nosaka MK noteikumi Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem” un Nr.

264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas aizsardzības plāns nav izstrādāts.

DL “Gargrodes purvs” konstatētās dabas vērtības:

Augstais purvs, kura perifērijās dominē purvainas priežu meži. Sastopami ES Biotopu direktīvas biotopi - ieplakas purvos, neskarti augstie purvi, boreālie meži un purvaini meži. Purvā ir vairākas minerālsalas ar jaukiem un skujkoku mežiem. No ES Putnu direktīvas sugām konstatēts - zivjērglis, ķīķis, mazais ērglis, mednis, dzeltenais tārtiņš, kuitāla, vakarlēpis, pelēkā dzilna, dzērve u.c.

6.2.3 Dabas liegums „Melnais purvs”

DL “Melnais purvs” atrodas Salas novada Salas pagastā, tā kopplatība 151 ha. Teritorijas apsaimniekošanu nosaka MK noteikumi Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem” un Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas aizsardzības plāns nav izstrādāts.

Dabas vērtības. Austrumu tipa augstais purvs ar ārkauša kasandru, ietver purvainas priežu meži. Minerālsalas ar sausu priežu mežu, kas vairāk piemērots putniem. Perifērijās pārejas purvu fragmenti un sausi skujkoku meži. No aizsargājamām putnu sugām sastopams - mednis, mežirbe, dzērve, melnā dzilna, no augiem - kalnu grīslis, stāvlapu dzegužpirstīte, smaržīgā naktsvijole, zaļziedu naktsvijole, bohēmijas gandrene, melnā dedestīņa.

6.2.4 Dabas liegums „Slapjo salu purvs”

DL “Slapjo salu purvs” atrodas Salas novada Salas pagastā un Viesītes novada Viesītes pilsētas lauku teritorijā, tā kopplatība 1052 ha. Teritorijas apsaimniekošanu nosaka MK noteikumi Nr. 212 “Noteikumi par dabas liegumiem” un Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas aizsardzības plāns nav izstrādāts.

Teritorija ietver divus austrumu tipa augstos purvus ar ārkauša kasandru. Izcila augsto un pārejas purvu aizsardzības vieta. Uz minerālsalām purvā konstatētas ES Biotopu direktīvas augu sugas - dzeltenā dzegužkurpīte, apdzira, gada staipeknis, spilvainais ancītis, melnā dedestīņa.

8. Tabula. Salas novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Kods	Aizsardzības kategorija	Nosaukums	Platība	Administratīvais iedalījums
LV0506400	dabas liegums, 2000 Natura teritorija	Gargrodes purvs	683 ha	Salas novada Salas pagasts
LV0506600	dabas liegums, 2000 Natura teritorija	Melnais purvs	151 ha	Salas novads Salas pagasts

8. Tabula. Salas novada īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Kods	Aizsardzības kategorija	Nosaukums	Platība	Administratīvais iedalījums
LV0506500	dabas liegums, <i>Natura 2000</i> teritorija	Rožu purvs	1010,1 ha	Salas novada Salas un Sēlpils pagasti
LV0506200	dabas liegums, <i>Natura 2000</i> teritorija	Slapjo salu purvs	1052 ha	Salas novada Salas pagasts; Viesītes novada Viesītes pilsēta ar lauku teritoriju

Salas novada TP nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežas.

Salas novada AP tieši nenosaka pasākumus attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Ja teritorijas plānojums un Attīstības programma netiktu īstenotas, tas varētu ietekmēt turpmāko īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu šādos aspektos:

- netiktu noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas;
- nebūtu nodrošināta iespēja sabiedrībai iegūt informāciju par aprobežojumiem īpašumu turpmākajā izmantošanā.

Mikroliegumi ir izveidoti šādu putnu sugu - melnais stārķis *Ciconia nigra* (L.), mazais ērglis *Aquila pomarina* C.L.Brehm, zivjērglis *Pandion haliaetus* (L.), mednis *Tetrao urogallus* (L.), un augu sugu - lāsis (mežlāsis) *Allium ursinum* L., meža silpurene *Pulsatilla patens* (L.) Mill. un lielā brūnkāte *Orobancha elatior* Sutton aizsardzībai.

Mikroliegums "Vecsēlpils" (atrodas Salas novada Sēlpils pagastā) izveidots kadiķu audzes kalķainās augsnēs aizsardzībai.

Salas novada TP 1.redakcijas izstrādes laikā tika konstatēts, ka, ņemot vērā vēsturisko informāciju, novadā atrodas 7 koki, kas, atbilstoši 16.03.2010 Ministru kabineta noteikumos Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" noteiktajam, ir dabas pieminekļi - aizsargājamie koki.

Salas novada TP 2.redakcijas izstrādes laikā tika precizēts, ka, atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes veiktajai dabas skaitīšanai, 2019.gada martā novada teritorijā kopumā atrodas 71 aizsargājams koks, kuru atrašanās vietas tiek parādītas teritorijas plānojuma grafiskajā daļā un kuru apsaimniekošanā jāņem vērā LR tiesību aktos noteiktais. Detalizēta informācija par katru dabas pieminekli- aizsargājamo koku- atrodama publiskajā datu bāzē <http://ozols.daba.gov.lv>, norādīta katra atrašanās vieta, koka suga, raksturojums.

Salas novada TP un AP nenosaka atsevišķus nosacījumus mikroliegumu un dabas pieminekļu teritoriju izmantošanai vai attīstībai.

Rekomendējams Salas novada TP saistošajos noteikumos paredzēt nosacījumu, ka jebkuru teritoriju izmantošanā ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktie aprobežojumi dabas interešu aizsardzībai.

6.3 KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS

Sēlpils pagastā atrodas 22 nekustamie kultūras pieminekļi, no kuriem viens ir valsts nozīmes industriālais piemineklis, 15 valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi un 7 vietējas nozīmes arheoloģijas pieminekļi.

9. Tabula. Nekustamie kultūras pieminekļi Salas novadā. (<http://mantojums.lv/lv/piemineklu-saraksts/?t=®ion=4&group=2&type=7>, interneta resurss skatīts 2018.gada jūlijā)

Pieminekļa nr.	Nosaukums	Tips	Piezīmes
8983	Strūves ģeodēziskā loka punkts "Arbidāni"	Industriālais	Valsts nozīmes
961	Speldžu apmetne	Arheoloģija	Valsts nozīmes
959	Vizbuļu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
958	Sudrabkalns- pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes
955	Krustlīču senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
954	Īlenānu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
952	Priekšānu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
951	Gretu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
950	Ezernieku Velna akmens – kulta vieta	Arheoloģija	Valsts nozīmes
949	Čakstēnu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
945	Baltiņu apmetne II	Arheoloģija	Valsts nozīmes
944	Baltiņu apmetne I un velna akmens- kulta vieta	Arheoloģija	Valsts nozīmes
943	Jozupu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
942	Babrānu pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes
941	Avenu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes
940	Sēlpils pilskalns un viduslaiku pils	Arheoloģija	Valsts nozīmes
960	Sidrabiņu senkapi	Arheoloģija	Vietējas nozīmes
957	Magoņu senkapi	Arheoloģija	Vietējas nozīmes
956	Lejasplāteru senkapi	Arheoloģija	Vietējas nozīmes
953	Ķīlānu senkapi	Arheoloģija	Vietējas nozīmes
948	Dārziņu vidulaiku kapsēta	Arheoloģija	Vietējas nozīmes
947	Kukaiņu senvieta	Arheoloģija	Vietējas nozīmes

9. *Tabula. Nekustamie kultūras pieminekļi Salas novadā. (<http://mantojums.lv/lv/piemineklu-saraksts/?t=®ion=4&group=2&type=7>, interneta resurss skatīts 2018.gada jūlijā)*

<i>Pieminekļa nr.</i>	<i>Nosaukums</i>	<i>Tips</i>	<i>Piezīmes</i>
946	Baltiņu svētavots	Arheoloģija	Vietējas nozīmes

Salas novada TP paredz, ka visu nekustamo kultūras pieminekļu atrašanās vietas iezīmētas teritorijas plānojuma grafiskajā daļā un ap tiem tiek attēlota aizsargjosla atbilstoši Aizsargjoslu likumā noteiktajam.

Ja teritorijas plānojums netiktu īstenots, tas varētu ietekmēt turpmāko kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošanu šādos aspektos:

- netiktu noteikti valsts aizsardzībā esošie nekustamie kultūras pieminekļi;
- netiktu attēlotas aizsargjoslas ap valsts aizsardzībā esošiem nekustamiem kultūras pieminekļiem;
- nebūtu nodrošināta iespēja sabiedrībai iegūt informāciju par aprobežojumiem īpašumu turpmākajā izmantošanā.

7. *IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI NETIKTU ĪSTENOTI*

Salas novada TP teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi pēc to apstiprināšanas pašvaldībā tiek izdoti kā pašvaldības saistošie noteikumi, kas kā ārējais administratīvais akts ar tajā izvirzītiem nosacījumiem ir saistoši fizisko un juridisko personu saimnieciskajai darbībai pašvaldības teritorijā.

Ja teritorijas plānojums netiks īstenots, tad:

- netiks garantētas zemes īpašnieku tiesības izmantot un attīstīt savu īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojuma nosacījumiem;
- netiks izvērtēts teritorijas attīstības potenciāls kopumā un noteiktas tā izmantošanai nepieciešamās prasības un ierobežojumi;
- netiks nodrošināta regulēta apbūves teritoriju attīstība;
- netiks samazinātas pašreiz noteiktās atsevišķu ciemu robežas;
- netiks regulēta apbūve vasarnīcu ciematu teritorijās un izveidota atbilstoša infrastruktūra;
- netiks sabalansēta ainavas kvalitāte ar ekonomiskās attīstības interesēm;
- netiks noteikti aprobežojumi teritorijas izmantošanai virszemes un pazemes ūdeņiem nozīmīgās teritorijās;

- netiks radīti vienlīdzīgi un labvēlīgi apstākļi uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei uzņēmējdarbībā;
- netiks veicināta kultūras mantojuma saglabāšana;
- netiks noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei un karjeru izveidošanai;
- netiks nodrošināta mežu zemju apsaimniekošana mežsaimniecības vajadzībām un kokmateriālu produktivitāte;
- netiks noteiktas teritorijas un aprobežojumi, kas izriet no dabas vērtību apsaimniekošanas prasībām mežu zemju izmantošanā.

Bez tam teritorijas plānojuma neīstenošanas gadījumā tiek negatīvi ietekmēta:

- apdzīvojuma struktūras ilgtspēja;
- Lauksaimniecības zemju ilgtspējīga izmantošana;
- nepārdomāta ekstensīva blīvu apbūves teritoriju attīstība ciemos bez adekvāta inženiertehniskā, satiksmes infrastruktūras nodrošinājuma;
- kvalitatīva dzīves vides nodrošināšana cilvēkam un sabiedrībai kopumā.

Vienlaicīgi rekomendējams papildināt Salas novada TP ar detalizētām prasībām:

- noteikt nosacījumus attiecībā uz ūdenssaimniecības, inženiertehniskās un transporta infrastruktūras attīstību jaunizveidotajās ciemu teritorijās;
- noteikt būvniecībai nepiemērotas teritorijas, tai skaitā teritorijas ar 10% applūstamības varbūtību;
- novērst riskus, kas saistīti ar derīgo izrakteņu ieguvei un intensīvo lauksaimniecisko ražošanu un noteikt nosacījumus piesārņojuma pārvaldībai;
- noteikt nosacījumus, ka jebkuru teritoriju izmantošanā ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktie aprobežojumi dabas interešu aizsardzībai.

Attīstības programma pēc tās apstiprināšanas pašvaldībā ir iekšējais administratīvais akts ar tajā izvirzītiem nosacījumiem un ir saistoši pašvaldības darba plānošanai.

Ja Attīstības programma netiks īstenota, tad:

- netiks nodrošināta investīciju piesaiste transporta , inženiertehniskās infrastruktūras attīstībai ;
- netiks nodrošināti uzlabojumi ciemu sadzīves notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbībā;

- netiks nodrošināta daudzveidīga lauku attīstība;
- netiks radīti vienlīdzīgi un labvēlīgi apstākļi uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei uzņēmējdarbībā.

8. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAISTĪTAS VIDES PROBLĒMAS

Vides stāvoklis Salas novadā ir vērtējams kā ilgtspējīgs, ko ietekmējusi līdzšinējā zemes izmantošanas un blīvas apbūves teritoriju struktūra, saimnieciskā darbība un iedzīvotāju blīvums un izvietojums.

Teritorijas plānojums paredz noteikt blīvas apbūves teritorijas ciemos, ārpus šīm teritorijām tiek paredzētas iespējas teritoriju izmantot ar lauksaimniecību, enerģētiku un infrastruktūru saistītu objektu apbūvei atbilstoši TIAN noteiktai apbūves intensitātei un blīvumam vienlaicīgi ar viensētu apbūvi un tūrisma un rekreācijas pakalpojumu attīstību. Paredzētas iespējas lauksaimnieciskās ražošanas objektu būvniecībai. Ir paredzētas iespējas dolomīta ieguvei un māla, smilts/grants ieguvei atsevišķās atradnēs Salas un Sēlpils pagastos. Nozīmīgākie ar Teritorijas plānojumu saistītie jautājumi, kuri varētu izraisīt izmaiņas apkārtējā vidē nākotnē, ir jebkuru komercdarbības, publiskās apbūves, transporta un inženiertehniskās infrastruktūras, jaunu dzīvojamās apbūves teritoriju attīstība, tāpēc TIAN paredz nosacījumus to izstrādei jaunajās apbūves teritorijās un prasības inženiertehniskās apgādes nodrošinājumam.

Galvenie faktori, kas ir identificējami un var ietekmēt vides stāvokli kopumā visā Salas novadā, īstenojot paredzētos teritorijas plānojuma un Attīstības programmas risinājumus ir:

- lai realizētu plānoto jauno blīvas apbūves attīstību no jauna izveidotos ciemos, ir jānodrošina ūdenssaimniecības, inženiertehniskā un transporta infrastruktūra;
- ir jāparedz priekšnoteikumi derīgo izrakteņu ieguvei;
- lai realizētu Aizsargjoslu likumā noteikto aizliegumu būvēt teritorijās ar 10% applūstamības varbūtību, ir veikts izvērtējums un secināts, ka novadā atrodas teritorijas ar 10% applūšanas varbūtību, tāpēc ir nepieciešams noteikt applūstošās teritorijas;
- uzņēmējiem ir iespējas diversificēt lauku teritorijas izmantošanu un attīstīt to lauksaimnieciskās ražošanas, tūrisma pakalpojumu, rekreācijas vajadzībām;
- investīciju piesaiste pašvaldības projektu īstenošanai;
- uzlabojumi inženiertehniskajā un transporta infrastruktūrā;
- uzlabojumi uzņēmējdarbības attīstības atbalstam;
- vides jomas problēmu risināšana;
- kultūras, izglītības un sociālo jomu ilgtspējas nodrošināšana;

- lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību, vēlams noteikt ciemu robežas atbilstoši Salas novada TP risinājumiem.

Problēmas, kuras nevar atrisināt teritorijas plānojums un Attīstības programma, ir šādas:

- investīciju un projektu prioritāšu noteikšana īpašumos, kas nepieder pašvaldībai;
- infrastruktūras objektu, kas nepieder pašvaldībai, finansējuma kārtība;
- investīciju piesaiste iespējamo apbūves teritoriju attīstībai;
- nekustamā īpašuma tirgus attīstība;
- tūrisma un rekreācijas objektu un infrastruktūras izmantošanas politika;
- Lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas veids un bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;
- Meža zemju apsaimniekošanas veids un meža resursu izmantošanas politika;
- nav iespējams pilnībā nodrošināt esošo viensētu un lauku saimniecību dzīvojamo un saimniecisko notekūdeņu attīrīšanu;
- iedzīvotāju skaita dinamika.

Vides pārskata izstrādes laikā tika identificētas iespējamās problēmas, kas var izraisīt izmaiņas apkārtnē, realizējot šādus Salas novada TP risinājumus:

1. no jauna izveidoto ciemu teritorijās ir jāparedz nosacījumi un teritorijas ūdenssaimniecības, inženiertehniskās un transporta infrastruktūras telpiskajai struktūrai;
2. ir jāparedz nosacījumi būvniecībai nepiemērotās teritorijās, tai skaitā un ne tikai – teritorijās ar 10% applūstamības varbūtību;
3. ir jāparedz nosacījums, ka jebkuru teritoriju izmantošanā ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktie aprobežojumi dabas interešu aizsardzībai;
4. ir jānovērš riski saistībā ar derīgo izraktnu ieguvu un ražošanas objektu darbību un TIAN jāparedz nosacījumi, kas jāņem vērā šādu objektu izbūvē un darbībā.

Galvenie faktori, kas ir identificējami un var ietekmēt vides stāvokli kopumā visā Salas novadā, īstenojot paredzētos Attīstības programmas risinājumus ir:

- investīciju piesaiste pašvaldības projektu īstenošanai;
- investīciju un projektu prioritāšu noteikšana;
- infrastruktūras objektu finansējuma kārtība;
- apbūves teritoriju attīstība;
- ceļu segumu uzlabojums;
- vides monitoringa veikšana;

- nodrošinājums ar attīrītu dzeramo ūdeni.

Problēmas, kuras nevar atrisināt Attīstības programma ir šādas:

- nekustamā īpašuma tirgus attīstība;
- tūrisma un rekreācijas objektu un infrastruktūras attīstība un izmantošanas politika;
- Lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas veids un bioloģiskās lauksaimniecības attīstība;
- Meža zemju apsaimniekošanas veids un meža resursu izmantošanas politika;
- nav iespējams pilnībā nodrošināt esošo viensētu un lauku saimniecību dzīvojamo un saimniecisko notekūdeņu attīrīšanu;
- iedzīvotāju skaita dinamika.

9. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI, TERITORIJAS PLĀNOJUMA ATBILSTĪBA STARPTAUTISKAJIEM VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶIEM

Latvija ir ratificējusi virkni starptautisku konvenciju, tādējādi apņemoties dot savu ieguldījumu šajos dokumentos nosprausto mērķu īstenošanai.

Ilgtermiņīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā “Mūsu kopējā nākotne” (1987.). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā „attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamajai paaudzei vajadzību apmierināšanai”. Ilgtspējīgu attīstību raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā, sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā, ka ekonomiskā augšupeja nedrīkst degradēt vidi un vienlaikus tiek nodrošināta augsta dzīves kvalitāte.

Salas novada plānošanas dokumenti ir izstrādāti ar mērķi nodrošināt ilgtspējīgu attīstību. Salas novada TP paredz samazināt blīvas apbūves teritorijas un nodrošināt regulētu apbūves attīstību teritorijās, kurās jau pastāv apbūve. Attīstības programmas risinājumi paredz finanšu resursu plānošanu, ņemot vērā vides aspektu un veicot investīcijas vides jomas sakārtošanā.

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti ANO Riodežaneiro deklarācijā „Par vidi un attīstību” (1992.), citos starptautiskos līgumos un nacionālajā likumdošanā - „Vides aizsardzības likumā” (2006.). Eiropas Savienības Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES virzību uz ilgtspējīgu attīstību.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro konvencija (1992). Šīs konvencijas mērķi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un

godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu. Valstīm ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas. Katrai dalībvalstij iespēju un vajadzību robežās Konvencijā noteiktais mērķis - saglabāt bioloģisko daudzveidību un ilgtspējīgi izmantot dzīvo dabu - ir jāiekļauj atbilstošo nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā.

Salas novada teritorijas plānojumā ir ņemtas vērā teritorijas, kuras ir nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības aspektā, un kā tādas tās ir noteiktas teritorijas plānojuma risinājumos.

Ramsāres konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”, stājās spēkā 1975.gada 21.decembrī. Ramsāres konvencija ir starptautisks līgums par nozīmīgu mitrāju saglabāšanu un ilgtspējīgu lietošanu. Konvencijas dalībvalstis apņemas novērst to samazināšanos tagad un nākotnē, atzīt mitrāju fundamentālo ekoloģisko nozīmi un to ekonomisko, kultūralo, zinātnisko un rekreatīvo vērtību. Saskaņā ar starptautiskās putnu aizsardzības organizācijas „Birdlife International” un „Wetlands International” programmas „Putniem nozīmīgās vietas Eiropā” noteiktajiem kritērijiem, Latvijā izdalītas 38 putniem īpaši nozīmīgās vietas.

Salas novada plānošanas dokumentos tiek ņemtas vērā nacionālajā likumdošanā noteiktās prasības putniem īpaši nozīmīgu vietu, t.sk. mikroliegumos mežu zemēs un ĪADT izmantošanai.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija. Konvencija nosaka, ka katrai tās dalībvalstij ir pienākums nodrošināt tās teritorijā esošā kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību. Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstīm iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem jāveicina:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;

- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Salas novada TP atbilstoši teritorijas plānojuma kompetencei ir ņemtas vērā pagasta teritorijā esošās nekustamo kultūras pieminekļu teritorijas, noteikts to statuss un paredzēti nepieciešamie aprobežojumi to izmantošanā.

Attīstības programma paredz finansējuma piesaisti kultūras mantojuma popularizēšanai.

Vide ir viens no Eiropas Savienības politikas jomām, kura tiek īstenota ar primāro un sekundāro tiesību aktu kopumu un ir saistoša tās dalībvalstīm. Eiropas Savienībā vides aizsardzībai ir noteikti vieni no augstākajiem standartiem visā pasaulē, kas izstrādāti gadu desmitu gaitā, ietverot plašu problēmaspektu loku. Pašreizējās prioritātes ir cīnīties pret klimata pārmaiņām, saglabāt bioloģisko daudzveidību, mazināt piesārņojuma atstāto ietekmi uz veselību un atbildīgāk izmantot dabas resursus. Lai gan var rasties iespaids, ka šie mērķi attiecas tikai uz vidi, tie var stimulēt arī ekonomikas izaugsmi, veicinot inovāciju un uzņēmējdarbību.

EP un EK 1992.gada 21.maija direktīva 1992/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (Biotopu direktīva) un EK 1979.gada 2.aprīļa direktīva 1979/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva). 1992/43/EEK direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskos biotopus un savvaļas faunu un floru Eiropas Savienības esošo dalībvalstu teritorijā. 1979/409/EEK direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana. Abās direktīvās noteiktās prasības putnu un biotopu aizsardzībā Latvijā ir nostiprinātas ar Latvijā pašreiz spēkā esošajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem un tajos noteiktajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem gan attiecībā uz privāto zemes īpašnieku, gan pašvaldību, gan valsti kā zemes īpašnieku. „Likums par vides aizsardzību”, „Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, „Aizsargjoslu likums”, „Sugu un biotopu aizsardzības likums”, „Meža likums”, ir LR normatīvo aktu daļa, kas nosaka dabas aizsardzības jomas pārvaldības tiesiskos aspektus.

Salas novada Plānošanas dokumentos ir ņemti vērā normatīvajos aktos, tai skaitā „Aizsargjoslu likums” un „Ūdens apsaimniekošanas likums” noteiktie ūdeņu pārvaldības tiesiskie aspekti. Izstrādājot vietējā līmeņa plānošanas dokumentus, tiem jāatbilst likumu un tiem pakārtoto Ministru kabineta izdoto noteikumu prasībām.

10. TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Analizējot Salas novada Plānošanas dokumentus, iespējams identificēt to risinājumu ietekmē radītās tiešās un netiešās ietekmes uz vides kvalitāti.

10.1 ATBILSTĪBA NORMATĪVO AKTU PRASĪBĀM

Ietekmes uz vidi novērtēšanas procesā tika pieņemts, ka visu Teritorijas plānojumā un Attīstības programmā ietverto nosacījumu realizācija pilnībā atbilst normatīvajām prasībām un tiks saņemtas normatīvajos aktos noteiktās nepieciešamās atļaujas. Tiek pieņemts, ka:

- projektiem, kam piemērojams „Likums par ietekmes uz vidi novērtējumu” tiks veikts ietekmes uz vidi novērtējums pirms atļauju saņemšanas;
- atbilstoši „Likumā par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam, pirms atļauju saņemšanas tiks veikts paredzētās darbības ietekmes sākotnējais izvērtējums;
- jaunu ciemu izveidošanā tiek noteiktas teritorijas inženiertehniskās infrastruktūras objektu izbūvei un transporta infrastruktūras (ielu) attīstībai;
- būvniecība netiek veikta teritorijā ar 10% applūstamības varbūtību;
- jaunas apbūves teritorijām tiek noteikti inženiertehniskās apgādes risinājumi;
- īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tiek apsaimniekotas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam;
- dabas pieminekļu, kultūrvēsturisko pieminekļu, mikroliegumu teritorijas, to buferzonas un aizsardzības zonas tiek izmantotas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam;
- autoceļu infrastruktūras darbību rezultātā netiks pārsniegtas noteiktās pieļaujamās trokšņa robežvērtības (13.07.2004. MK noteikumi Nr.597 „Vides trokšņa novērtēšanas kārtība”);
- tiek ievēroti aizsargjoslās noteiktie aprobežojumi.

10.2 TIEŠO IETEKMU VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

10.2.1 Apbūve

Paredzamās ietekmes dažādu veidu un tipu dzīvojamo ēku būvniecības procesā ir zemes darbi, ēku būvdarbi, inženiertīklu un ceļu izbūve. Eksploatācijas procesā dzīvojamās ēkās tiek patērēts ūdens, energoresursi un radīti sadzīves atkritumi, sadzīves notekūdeņi, emisijas no kurināmā patēriņa. Tiek pārveidota dabiskā zemsega, izveidoti segti laukumi un ceļi, izmainīta dabiskā ainava. Tiešās ietekmes nozīmība uz bioloģisko daudzveidību un dabas aizsardzību, sabiedrības veselību, ūdens resursiem, augsni un gruntsūdeņiem, kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu prognozējama kā nebūtiska.

Paredzamās ietekmes dažāda veida sabiedrisko, darījumu, atpūtas, tūrisma un rekreācijas ēku un būvju būvniecības procesā ir zemes darbi, ēku būvdarbi, inženiertīklu un ceļu izbūve. Eksploatācijas procesā ēkās tiek patērēts ūdens, energoresursi un radīti sadzīves atkritumi, sadzīves notekūdeņi, emisijas no kurināmā patēriņa. Tiek pārveidota dabiskā zemsega, izveidoti segti laukumi un ceļi. Tiešās ietekmes nozīmība uz bioloģisko daudzveidību un dabas aizsardzību, sabiedrības veselību, ūdens resursiem, augsni un gruntsūdeņiem, kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu prognozējama kā nebūtiska.

Paredzamās ietekmes ražošanas, noliktavu un lauksaimnieciskās ražošanas ēku būvniecības procesā ir zemes darbi, ēku būvdarbi, inženiertīklu un ceļu izbūve. Eksploatācijas procesā ražošanas ēkās tiek patērēts ūdens sadzīves un ražošanas vajadzībām, energoresursi, radīti atkritumi, t.sk. iespējami arī ražošanas atkritumi un bīstamie atkritumi, notekūdeņi, t.sk. iespējami arī ražošanas notekūdeņi, emisijas no kurināmā patēriņa. Var tikt radīts troksnis, smakas. Tiek pārveidota zemsega, izveidoti segti laukumi, ceļi. Ietekmes nozīmība uz bioloģisko daudzveidību un dabas aizsardzību, kultūrvēsturisko mantojumu prognozējama kā nebūtiska. Ietekmes nozīme uz sabiedrības veselību, ūdens resursiem ir izvērtējama atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Satiksmes infrastruktūras un inženiertīklu izbūvei tiek veikti zemes darbi. Eksploatācijas procesā var tikt radīts troksnis, diennakts tumšajā laikā izmantots mākslīgais apgaismojums. Tiek pārveidota zemsega. Tiek ietekmēta ainava un augsne. Ietekmes nozīmība uz sabiedrības veselību, ūdens resursiem, gruntsūdeņiem, kultūrvēsturisko mantojumu prognozējama kā nebūtiska. Ietekmes nozīme uz bioloģisko daudzveidību ir izvērtējama atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Vasarnīcu ciematu teritorijās, kurām paredzēts noteikt ciemu statusu, ir uzskatāma par apbūvētu teritoriju.

10.2.2 Derīgo izrakteņu ieguve

Derīgo izrakteņu ieguves⁹ vajadzībām tiek veikti zemes darbi, ēku būvdarbi, ceļu, inženiertīklu izbūve. Eksploatācijas procesā tiek patērēti energoresursi, radīti ražošanas atkritumi, iespējami tiek radīti arī bīstamie atkritumi, patērēts un novadīts ražošanai nepieciešamais ūdens. Tiek radīts troksnis. Tiek būtiski pārveidota zemsega, zemes virsa. Tiek ietekmēta ainava, augsne un pazemes ūdeņi. Ietekmes nozīmība uz kultūrvēsturisko mantojumu ir papildus jāizvērtē ietekmes uz vidi novērtējuma laikā. Ievērojot smilts - grants un māla iegulu teritorijas kopplatību, tiešā ietekme uz ainavu atsevišķās novada vietās prognozējama kā būtiska.

Ievērojot plānotos dolomīta ieguves laukumu izvietojumu un to, ka ieguve tiek plānota vismaz divās teritorijās, tiešā ietekme uz ainavu prognozējama kā būtiska. Ievērojot to, ka dolomīta iegulas ir tieši saistītas ar pazemes ūdens slāņiem, pie noteiktiem izstrādes apstākļiem, ko nosaka karjerā izstrādātā derīga izrakteņa apjoms, karjera dziļums, ir iespējama būtiska ietekme uz tuvākajā apkārtnē esošo artēzisko aku spiedūdeņiem, veidojoties depresijas piltuvei. Lai noteiktu ietekmes būtiskumu, nepieciešams veikt papildus izpēti. Dolomīta ieguves laikā tiek atsūkņēti un pēc tam virszemes ūdenstecēs novadīti pazemes ūdeņi, tāpēc tā ieguve iespējami būtiski var ietekmēt virszemes ūdensobjektus, pazemes ūdens resursu patēriņu un kvalitāti, līdz ar to ietekmējot arī piegulošajās teritorijās esošo ēku ūdensapgādi. Lai izvērtētu ietekmes būtiskumu uz kultūrvēsturisko mantojumu, virszemes ūdensobjektu stāvokli, bioloģisko daudzveidību un dabas aizsardzību, paredzētās darbības un tai piegulošajā teritorijā nepieciešams veikt detalizētu novērtējumu un noteikt pasākumus ietekmes mazināšanai. Ir iespējama būtiska ietekme uz piegulošajā teritorijā (aptuveni 0,5 km rādiusā) dzīvojošo dzīves apstākļiem. Tiek radīti ražošanas un tehnoloģisko procesu atkritumi un ražošanas notekūdeņi.

⁹ 'Basics in Minerals Processing. Project handbook', Metso Minerals, 2008

10.2.3 Mežsaimnieciskā un lauksaimnieciskā izmantošana

Mežsaimnieciskā izmantošana rada galvenokārt troksni, tiek pārveidota zemsega. Mežsaimnieciskās darbības laikā izmantotie resursi atjaunojas. Tiek ietekmēta ainava. Ietekmes nozīmība uz sabiedrības veselību, ūdens resursiem, augsni un gruntsūdeņiem, kultūrvēsturisko mantojumu ir nebūtiska. Ietekmes nozīmība uz bioloģisko daudzveidību un dabas aizsardzību atsevišķos gadījumos var būt būtiska un tā izvērtējama, veicot detalizētu pētījumu.

Lauksaimnieciskās darbības intensifikācija rada ietekmi uz augsni un ūdens resursiem, kas ir nebūtiska.

Paredzamās ietekmes dažādu veidu un tipu lauksaimnieciskās ražošanas būvju būvniecības procesā ir zemes darbi, ēku būvdarbi, inženiertīklu un ceļu izbūve. Eksploatācijas procesā ēkās tiek patērēts ūdens, energoresursi un radīti ražošanas un sadzīves atkritumi, notekūdeņi, emisijas no kurināmā patēriņa. Tiek pārveidota dabiskā zemsega, izveidoti segti laukumi un ceļi, izmainīta dabiskā ainava. Tiešās ietekmes nozīmība uz bioloģisko daudzveidību, kultūrvēsturisko mantojumu, ainavu un dabas aizsardzību vērtējama kā nebūtiska. Tiešās ietekmes nozīmība uz sabiedrības veselību, ūdens resursiem, augsni un gruntsūdeņiem prognozējama kā būtiska, atsevišķos gadījumos tā var būt būtiska un tāpēc izvērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā.

Lauksaimniecības intensifikācija mikroliegumos, dabas pieminekļu teritorijās vai to tuvumā teritorijas plānojumā nav paredzēta un tiešu ietekmi neatstās.

Virszemes ūdensobjektu izmantošana aktīvajai atpūtai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās teritorijas plānojumā nav paredzēta un tiešu ietekmi neatstās.

10.3 NETIEŠĀS IETEKMES

Salas novada TP risinājumi paredz samazināt iepriekš noteiktās blīvas apbūves – ciemu teritorijas un vienlaikus izveidot jaunas apbūves teritorijas līdz šim izmantotajos vasarnīcu ciemos.

Līdz ar to izmaiņas blīvas apbūves teritoriju izvietojumā vērtējamās kā nenožīmīgas, ja vien tiks izveidota infrastruktūra sadzīves notekūdeņu savākšanai un attīrīšanai pirms novadīšanas virszemes ūdensobjektos. Apbūves teritoriju paplašināšana netieši ietekmē resursu (ūdens, enerģija) patēriņa pieaugumu, kas nav uzskatāms par būtisku.

Autoceļu infrastruktūras intensīva izmantošana var lokāli palielināt satiksmes plūsmas intensitāti. Teritorijas plānojuma īstenošanas laikā prognozējams, ka satiksmes intensitāte pieaugs, ja tiks uzsākta derīgo izrakteņu ieguve. Attīstības programma paredz uzlabot autoceļu infrastruktūru, kas var ietekmēt lokālas satiksmes plūsmas.

10.4 ĪSLAICĪGAS, VIDĒJI ILGAS UN ILGLAICĪGAS IETEKMES

Plānošanas dokumentos paredzētās darbības var sagrupēt, ņemot vērā to radīto ietekmju īslaicīgumu vai ilglaicīgumu - īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmēs.

Plānošanas dokumentu īstenošana radīs īslaicīgas ietekmes saistībā ar dažādu būvdarbu veikšanu, kas izraisīs relatīvi īslaicīgu traucējumu vidē, un pēc to pabeigšanas neradīsies būtiski traucējumi, ja vien darbības veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir ar būvniecību saistītās izmaiņas - troksnis, putekļu emisijas, lokāla atkritumu koncentrēšanās.

Vidēji ilgās ietekmes ir saistītas ar daļēji atjaunojamo resursu izmantošanu saimnieciskajā darbībā. Pietiekami būtisku, vidēji ilgu ietekmi uz vidi atstāj mežu izciršana, kā rezultātā tiek izmaiņas dzīvotnes un iznīcināti biotopi, tomēr, ievērojot to, ka novadā ir noteikti meži kā aizsargjosla ap Jēkabpils pilsētu, turklāt teritorijas plānojums tikai nosaka teritorijas, kuras izmantojamas mežsaimnieciskai darbībai, šādas izcelsmes ietekmes nav prognozējamās kā būtiskas.

Pietiekami būtisku, vidēji ilgu ietekmi uz vidi atstāj intensīva lauksaimnieciskā darbība, kā cūku un liellopu audzēšanas kompleksu attīstība.

Teritorijas plānojuma realizācijā konsekvēnti jāievēro normatīvo aktu izvirzītie nosacījumi, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, kultūrvēsturisko mantojumu, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

Ilglaicīgās ietekmes:

- zemes transformācija citos zemes izmantošanas veidos;
- visa veida būvniecība (ēkas, būves, transporta infrastruktūra, inženierkomunikācijas);
- apbūves teritoriju paplašināšana;
- derīgo izrakteņu ieguve un pārstrāde.

Salas novada TP īstenošana radīs ilglaicīgas ietekmes, kuras var atstāt ietekmes lokālā areālā, galvenokārt derīgo izrakteņu ieguves teritorijās un no jauna veidojamās blīvas apbūves teritorijās.

Neskatoties uz to, ka lauku zemēs iespējama ļoti dažāda teritorijas izmantošana un apbūve, TIAN nosacījumi paredz pietiekami skaidrus nosacījumus, kas līdzsvaro arī prognozējamo ietekmju ilglaicīgumu. Vienlaicīgi konstatējams, ka apbūves teritoriju paplašināšana aizņems salīdzinoši nelielas teritorijas.

Tā kā īstenošana notiks pakāpeniski un to īstenošanu uzraudzīs pašvaldība un citas institūcijas, prognozējams, ka ilglaicīgās ietekmes nebūs negatīvi būtiskas.

Kā ilglaicīga, būtiska ir prognozējama ietekme no derīgo izrakteņu ieguves atklātos karjeros. To īstenošanas laikā nepieciešams veikt papildus detālas izpēti un ietekmju izvērtējumu. Pašvaldībai un citām institūcijām jānodrošina, lai tiktu pilnībā ievērotas likumdošanā noteiktās prasības.

10.5 POZITĪVĀS UN NEGATĪVĀS IETEKMES

Plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmē radītās pozitīvās ietekmes uz vidi ir saistītas ar uzņēmējdarbības attīstību un nodarbinātības pieaugumu, iedzīvotāju dzīves kvalitātes

paaugstināšanu un teritorijas sasniedzamības, nepieciešamo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu, zemes izmantošanas un vides aizsardzības jautājumu tiesiskuma un vides kvalitātes mērķu sasniegšanas nodrošināšanu. Tās atstās neitrālu līdz vidēji būtisku ietekmi uz vidi.

Teritorijas plānojums sniegs priekšstatu par teritorijas turpmākās attīstības iespējām.

Attīstības programma sniedz priekšstatu par prioritārajām jomām, kurās tiks ieguldītas investīcijas un budžeta finansējums.

Izvērtētās teritorijas plānojuma realizācijas laikā radītās negatīvās ietekmes uz vidi saistītas galvenokārt ar derīgo izrakteņu ieguvei par 25 ha lielākās teritorijās un to ietekme var svārstīties - no neitrālas vai vidēji būtiskas līdz būtiski negatīvai. Detalizētu vērtējumu katrā konkrētā gadījumā var nodrošināt tikai veicot ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru - izstrādājot Vides pārskatu ar norādēm un limitējošām prasībām derīgo izrakteņu ieguvei atkarībā no ieguves apjoma, kopplatības un citiem blakusapstākļiem, un kura prasības ir saistošas turpmākajā lēmumu pieņemšanas procedūrā.

10.6 TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS UN CITU DARBĪBU SAVSTARPĒJĀS UN KOPĪGĀS IETEKMES

Kopīgās (summārās) ietekmes uz vidi teritorijas plānošanas laikā rodas, realizējot teritorijas plānojumā paredzēto teritorijas izmantošanu visā tās darbības laikā un īstenojot Attīstības programmā noteiktos vides jomas stāvokli uzlabojošos pasākumus. Ar Plānošanas dokumentu īstenošanu saistāmās darbības jomas - kā uzņēmējdarbības un nodarbinātības attīstība, citu tautsaimniecības nozaru attīstība, pašvaldības pakalpojumu pieejamība un iedzīvotāju dzīves kvalitāte, ir lokāla rakstura un tās savstarpēji ietekmējas. Plānošanas dokumentu īstenošana iespējama tikai mijiedarbojoties ar citām tautsaimniecības nozarēm, un kopīgās ietekmes var tikt gan pastiprinātas, gan vājinātas.

Tā kā Plānošanas dokumentu risinājumos tiek ievērotas:

- normatīvo aktu prasības par teritorijas plānojumā iekļaujamo informāciju;
- galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību teritorijas plānošanas aspektā;
- investīciju piesaiste dažādu vides jomas projektu īstenošanai;
- infrastruktūras uzlabojumi un atjaunošana;
- ņemtas vērā institūciju izvirzītās prasības un nosacījumi;
- izvērtēta esošā situācija un izvirzīti nosacījumi plānotajai (atļautajai) darbībai;
- noteikti nosacījumi teritorijas izmantošanai un apbūvei;

iesaistīti iedzīvotāji, uzņēmēji, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvji; paredzēti preventīvie pasākumi iespējamo ietekmju novēršanai,

kā arī tiks ņemtas vērā institūciju sniegtās norādes par nepieciešamajiem precizējumiem, var uzskatīt, ka teritorijas plānojuma īstenošanas summārā ietekme uz vidi būs neitrāla.

10.6.1 Tiešās ietekmes

Nav prognozējams, ka kopējais iedzīvotāju skaits būtiski palielināsies, tāpēc kopējā attīstības perspektīvā, lai veicinātu ilgtspējīgu novada attīstību, jānodrošina komunālo pakalpojumu un satiksmes infrastruktūras pieejamība esošajās un no jauna izveidotajās apdzīvotajās vietās. Šo mērķu realizācijai nepieciešami infrastruktūras, ceļu uzlabojumi un jaunu inženiertīklu izbūve teritorijās, kuras plānotas apbūvei.

Tieša ietekme no derīgo izrakteņu ieguves prognozējama, ja tiks uzsākta derīgo izrakteņu ieguve lauku zemēs, mežu teritorijās un derīgo izrakteņu ieguves teritorijās - tiks izmainīti atsevišķi vides raksturlielumi, tiks pārveidota ainava.

10.6.2 Netiešās ietekmes

No jauna izveidoto apdzīvoto vietu attīstība minimāli ietekmēs dabiskās un ekoloģiski jutīgās teritorijas, tai skaitā tās teritorijas, kuras intereses dabas aizsardzībā ir noteiktas ar normatīvajiem aktiem.

Lauku zemju - teritoriju ārpus ciemiem - un novada attīstības dažādošana veicinās nodarbinātību un Latvijai raksturīgā apdzīvojuma – viensētu - ilgtspēju.

10.6.3 Īslaicīgās vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Visas ietekmes, kas radīsies jebkuru būvdarbu (jaunbūve, rekonstrukcija, renovācija) veikšanas laikā ir klasificējamās kā īslaicīgās ietekmes.

Ietekmes, kas radīsies lauku zemju un mežu teritoriju izmantošanas laikā ir klasificējamās kā vidēji ilgās ietekmes.

Kā ilglaicīgas ir klasificējamās ietekmes, kas radīsies derīgo izrakteņu ieguves procesā, apdzīvoto vietu un apdzīvojuma struktūras ar Salu kā vietējā centra attīstības gaitā un pēc visa veida jaunbūvju - dzīvojamo, ražošanas, publisko, darījumu u.tml. būvniecības beigām.

10.6.4 Pastāvīgās ietekmes

Jebkura veida zemes izmantošanas veidu nomaiņa radīs neatgriezeniskas izmaiņas ainavā. Prognozējams, ka kopumā Salas novadā tas attiecināms uz ne vairāk kā 5% no visas teritorijas kopplatības, pārējā daļā saglabājot laukiem raksturīgo atvērto telpu.

10.7 RISINĀJUMI IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI

Galvenais nosacījums ietekmes uz vidi samazināšanai ir Latvijas likumdošanā izvirzīto prasību ievērošana.

Salas novada TP tiek pieņemts pašvaldības saistošo noteikumu veidā, kas atļauj regulēt un ierobežot pašvaldības teritorijā veicamās darbības. Tas ir instruments, ar kura palīdzību tiek samazinātas uzņēmējdarbības, tautsaimniecības nozaru, būvniecības radītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides aizsardzībai būtiskām teritorijām.

Salas novada Attīstības programma tiek pieņemta pašvaldībā un tas ir instruments, ar kura palīdzību jau ir atrisinātas vides jomai svarīgas problēmas, un arī pašreiz tiek plānots atrisināt antropogēno slodžu rezultātā radušās ietekmes uz vides kvalitāti.

Par pamatotu uzskatāma paredzētā ciemu robežu maiņu, kas paredz samazināt ciemu apbūves teritorijas.

Par pamatotu uzskatāma paredzētā no jauna izveidoto ciemu apbūve.

Par pamatotu uzskatāma paredzētā lauku zemju izmantošana.

Par pamatotu uzskatāms paredzētais nosacījums apbūves teritorijas neparedzēt applūstošās teritorijās.

Aizsargjoslas tiek noteiktas kā platības, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida objektus no nevēlamās ārējās iedarbības, nodrošina to ekspluatāciju un drošību, pasargā vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes.

Izvērtējot Salas novada TP risinājumus, var secināt, ka tiek ievērotas normatīvajos aktos noteiktās prasības vides un dabas aizsardzībai.

Izvērtējot Salas novada Attīstības programmas risinājumus, var secināt, ka tiek ievērotas normatīvajos aktos noteiktās prasības uzlabojumiem un izmaiņām vides jomā un ietekmju pārvaldībai.

Tāpēc, sagatavojot teritorijas plānojumu kā saistošos noteikumus, ir jānodrošina nosacījumi:

1. derīgo izrakteņu ieguvei par 25 ha lielākās platībās - jāveic priekšizpēte, jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra. Rekomendējams izstrādāt IVN Vides pārskatu ar norādēm un limitējošām prasībām derīgo izrakteņu ieguvei atkarībā no ieguves apjoma, kopplatības un citiem blakusapstākļiem, un kura prasības ir saistošas turpmākajā lēmumu pieņemšanas procedūrā. Noteikt un apstiprināt pašvaldībā kompensatoros pasākumus, ja tādi tiktu identificēti IVN laikā. Noteikt prasību izvērtēt satiksmes infrastruktūras prognozējamo noslogojumu un varbūtējos nepieciešamos kompensācijas pasākumus iedzīvotāju drošībai un veselībai. Kā obligāts nosacījums jādefinē prasība izveidot inženiertehnisko infrastruktūru un ceļus līdz būvatļauju izsniegšanai objektu izbūvei;
2. paredzēt prasības inženiertehniskās un transporta infrastruktūras izveidošanai no jauna izveidotajos ciemos, ņemot vērā normatīvajos aktos noteikto;
3. jebkuru teritoriju izmantošanā ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktie aprobežojumi dabas interešu aizsardzībai;
4. noteikt būvniecībai nepiemērotas teritorijas, tai skaitā teritorijas ar 10% applūstamības varbūtību.

Dolomīta ieguves radītās ietekmes uz vidi samazināšana tiek nodrošināta, ja tiek paredzēts:

1. veikt projekta priekšizpēti, kuras laikā detalizēti izpētīt inženierģeoloģisko situāciju, hidroģeoloģiskos apstākļus, pazemes ūdeņu laboratoriskos izmeklējumus;
2. veikt ietekmes uz vidi procedūru (IVN) atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja norādījumiem, tai skaitā: nodrošināt tehnisko un notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, tādējādi samazinot ietekmi uz pazemes ūdens resursiem un virszemes ūdeņiem; veikt hidroģeoloģiskās situācijas izpēti un modelēšanu, lai konstatētu iespējamās depresijas piltuves veidošanos un piesārņojuma risku; prognozēt loģistiku un ietekmes uz transporta kustību; jaunu, trokšņus emitējošu objektu projektēšanā veikt iepriekšēju trokšņa līmeņa un modelēšanu un analīzi;
3. IVN ziņojumā izstrādāt un norādīt limitējošās prasības turpmākajai darbībai;
4. izstrādāt būvprojektu, tai skaitā darbu veikšanas un teritorijas rekultivācijas projektu.

Izstrādājot plānošanas dokumentus kā būtiskākie aspekti, kas samazinātu ietekmes uz vidi, ir likumdošanā izvirzīto prasību ievērošana un visa veida ietekmju pārvaldības nodrošināšana. Izvērtējot Salas novada TP, var secināt, ka tiek ievēroti vides un dabas aizsardzības normatīvi.

Izvērtējot plānošanas dokumentu saistību ar citām jomām, var secināt, ka tajā paredzēto rīcību īstenošana veicinās kultūrvides attīstību, izglītības un sociālās jomas attīstību, uzņēmējdarbību, saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību, lauku telpas attīstību.

Vides infrastruktūras attīstība ir nepieciešams priekšnoteikums un pamats pagasta ekonomiskajai attīstībai. Vides aizsardzības infrastruktūra nodrošina ne tikai pakalpojumu, piemēram, ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas, kā arī atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu pieejamību visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no to dzīvesvietas, bet arī nodrošina vides piesārņojuma samazināšanu un dabas resursu racionālu izmantošanu. Ciemu teritorijās prasības vides infrastruktūras attīstībai jānosaka kā viens no galvenajiem priekšnoteikumiem.

Pārējos pasākumus var attiecināt uz savstarpēji saistītu jomu – apdzīvojuma struktūras attīstība, saimnieciskās darbības un transporta infrastruktūras attīstība, lauku zemju attīstība, aizsargājamo dabas teritoriju un ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzība.

10.8 ALTERNATĪVU PAMATOJUMS

Salas novada plānošanas dokumentiem nav noteiktas alternatīvas teritorijas attīstības iespējas.

Ja plānošanas dokumenti netiek realizēti, tad:

1. netiks nodrošināta Salas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ieviešana;
2. netiks nodrošināta finanšu resursu plānošana un investīciju piesaiste;
3. netiks nodrošināta vides jomas projektu īstenošana;
4. netiks nodrošināta projektu ar pozitīvu ietekmi uz vidi īstenošana;
5. netiks noteiktas vienotas prasības visa novada teritorijas izmantošanā;

6. netiks noteiktas samazinātas apbūves teritorijas ciemos;
7. netiks noteiktas prasības derīgo izrakteņu ieguvei atklātos karjeros platībās, kas lielākas par 25 ha;
8. netiks precizētas derīgo izrakteņu ieguves platības;
9. nebūs iespējams piesaistīt teritorijas attīstībai nepieciešamās investīcijas, jo svarīgs priekšnoteikums Eiropas Savienības fondu apguvei ir apstiprināts pašvaldības teritorijas plānošanas dokuments un attīstības programma.

Ja plānošanas dokumentu gala redakcijas sagatavošanā tiek ņemtas vērā valsts institūciju norādes, izvērtēts sabiedrības viedoklis, pietiekami detalizēti izvirzīti nosacījumi turpmākajai plānošanai, tad izstrādātie plānošanas dokumenti ir vispiemērotākā alternatīva pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanas instrumentam.

Ja realizācijā tiek ievērotas normatīvajos aktos noteiktās prasības, plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, nosacījumi katras teritorijas izmantošanai, tad izstrādātais teritorijas plānojums ir piemērotākā alternatīva.

Ja realizācija tiek ievērota Attīstības programmā paredzēto rezultātīvo rādītāju sasniegšana, tad izstrādātā Attīstības programma ir piemērotākā alternatīva.

Ja plānošanas dokumentiem nav paredzēta alternatīva dokumenta izstrāde, tad alternatīvi risinājumi iespējami konkrētām darbībām katrā no noteiktajām teritorijām. Lai izvērtētu, kuri alternatīvie pasākumi ir paši piemērotākie, ieviešanas procesā jāizvērtē to efektivitāte un lietderība, kā arī jāņem vērā sabiedrības viedoklis.

10.9 IESPĒJAMIE KOMPENSEŠANAS MEHĀNISMI, JA TĀDI NOSAKĀMI SASKAŅĀ AR LIKUMU „PAR ĪPAŠI AIZSARGĀJAMAJĀM DABAS TERITORIJĀM”

Salas novada plānošanas dokumentu īstenošana neradīs tāda veida ietekmes, kas varētu ietekmēt Natura 2000 tīkla īpaši aizsargājamo dabas teritoriju integritāti, funkcijas un dabas aizsardzības mērķu īstenošanu.

Salas novada plānošanas dokumentu īstenošana neradīs tāda veida ietekmes, kas varētu ietekmēt sugu un biotopu aizsardzībai izveidoto mikroliegumu teritoriju funkcijas.

Salas novada plānošanas dokumentu īstenošana neradīs tāda veida ietekmes, kas varētu ietekmēt kultūras pieminekļu stāvokli un līdz ar to kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu.

Salas novada plānošanas dokumentu īstenošana neradīs tāda veida ietekmes, kas varētu ietekmēt virszemes ūdeņu stāvokli un traucēt uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, veicinot to laba stāvokļa sasniegšanu.

Salas novada TP TIAN pieņemšana pašvaldības saistošo noteikumu veidā garantē, ka ne vien īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, bet arī tām pieguļošā teritorija attīstīsies atbilstoši plānojumā izvirzītajiem nosacījumiem. Teritorijas plānojums ir izstrādāts, balstoties uz prasībām, kuras tiek izvirzītas vides jomas normatīvajos aktos.

10.10 IESPĒJAMĀS PĀRROBEŽU IETEKMES

Salas novada plānošanas dokumentu risinājumi un tā ieviešana neietekmē pārrobežu piesārņojuma izplatīšanos.

11. MONITORINGS

Plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa plāna nepieciešamību nosaka 23.03.2004. MK noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitoringu veic ar nolūku konstatēt Salas novada plānošanas dokumentu radīto tiešo un netiešo ietekmi uz vidi, kā arī, lai sagatavotu informāciju un izstrādātu nepieciešamos plānošanas dokumentu grozījumus.

Monitoringa veikšanai izmanto valsts statistikas datus, pašvaldības rīcībā esošo informāciju un pētījumu datus, arī iedzīvotāju aptaujas datus. Bez valsts veiktā vides monitoringa un operatoru (uzņēmumu) pašmonitoringa būtiska ir būvvaldes veiktā būvniecības uzraudzība, kā arī valsts institūciju veiktā uzraudzība lauksaimnieciskās darbības un pārtikas ražošanas, mežsaimniecības, vides un dabas aizsardzības jomās u.c.

11.1 SALAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMA ĪSTENOŠANAS MONITORINGS

Rezultatīvos rādītājus izvēlas, lai noteiktā laika posmā izvērtētu vides kvalitāti un, atbilstoši VPVB norādēm, veiktu teritorijas plānojuma ieviešanas ietekmju izvērtējumu. Ieteicamie indikatori, pēc kuriem varētu vērtēt izmaiņas vides kvalitātē apkopoti tabulā „Teritorijas plānojuma ieviešanas vides indikatoru saraksts”. Atsevišķā monitoringa laikā iegūtus datus ieteicams publicēt pašvaldības internetvietnē.

10. Tabula. Teritorijas plānojuma ieviešanas Vides indikatoru saraksts		
Sektors	Mērķis	Izmantojamie indikatori (kvantitatīvie un kvalitatīvie izejas dati)
Ūdensobjektu stāvoklis	1. Veicināt atbilstību Daugavas upju baseinu apsaimniekošanas plānā norādītajam	- Punktveida piesārņojuma avotu izvietojums - Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu izvietojums - Aizsargjoslas - Polderi, to platība - Aizsargdambju izvietojums un tehniskie rādītāji
Ūdens resursu izmantošana	2. Ilgtspējīgs ūdens resursu patēriņš 3. Nodrošināt un uzlabot ūdenssaimniecības pakalpojumus 4. Uzlabot ūdenssaimniecības infrastruktūru	- Teritorijas, kurās nodrošināta centralizētas un decentralizētas kanalizācijas sistēmas (pilsētās/ciemos/pārējās vietās) - Lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmas nodrošinājums - Atjaunoti inženiertīkli, kopgarums - Izbūvēti inženiertīkli, kopgarums
Zemes resursi	5. Ilgtspējīga derīgo izrakteņu ieguve un izmantošana	- Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, ha - Derīgo izrakteņu ieguves apjomi - Projekti, kuriem veikts ietekmes uz vidi novērtējums
Augsnes kvalitāte	6. Nodrošināt izgāztuvē noglabājamā kopējā radīto atkritumu daudzuma samazināšanu 7. Nodrošināt augsnes un grunts kvalitātes atbilstību normatīviem	- Atkritumu dalītās vākšanas punkti - Kompostēšanas laukumi - Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas
Lauksaimniecība	8. Veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecības attīstību 9. Veicināt diversificētu lauku zemju izmantošanu	- Vietējas nozīmes lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopplatība - Lauksaimniecībā neizmantojamās un mazauglīgās zemes - Meliorācijas sistēmas (LAD dati)

10. Tabula. Teritorijas plānojuma ieviešanas Vides indikatoru saraksts

Sektors	Mērķis	Izmantojamie indikatori (kvantitatīvie un kvalitatīvie izejas dati)
Sugas un biotopi	10. Saglabāt un veicināt biotopu un vietējo savvaļas sugu daudzveidību	• ĪADT kopējās platības īpatsvars • Mikroliegumu kopējās platība īpatsvars
Ainavas aizsardzība	11. Nodrošināt ainavas apsaimniekošanu	• Pētījumu un inventarizācijas rezultāti • Apdzīvotās vietas (izmaiņas periodā)
Saimnieciskā darbība	12. Veicināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību	• Tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstība • Iespēja aktīvai atpūtai, sportam
Klimata pārmaiņas	13. Veicināt energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu	• Ēku siltināšana (būvprojektu skaits) • Iedzīvotāju skaits, kuriem pieejama centralizēta siltumapgāde
Iedzīvotāji	14. Nodrošināt un uzlabot cilvēku dzīves vides kvalitāti	• Iedzīvotāju skaits apdzīvotajās vietās • Teritorijas kopplatība, kurās cilvēki pakļauti saimnieciskās darbības izraisītām ietekmēm (troksnis, smakas)
Būvniecība	15. Veicināt tautsaimniecības attīstību	• Izsniegto būvatļauju skaits gada laikā

11.2 SALAS NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2012.-2018.GADAM MONITORINGS

Salas novada attīstības programmas 2012.-2018.gadam Vides pārskats ietvēra priekšlikumus monitoringa veikšanai, kas ļautu izvērtēt vides kvalitātes pārmaiņas. Lai izvērtētu valsts vides monitoringa datus un iegūtos rezultātus, kā arī noteiktu nepieciešamos monitoringa novērojumus, tiek rekomendēts pašvaldībai sadarboties ar Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālo vides pārvaldi.

Monitoringa uzdevums ir konstatēt programmas īstenošanas rezultātā radušās tiešās un netiešās ietekmes uz vidi un nepieciešamības gadījumā pārskatīt programmā izvirzītos uzdevumus, rīcības un investīciju plānu.

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, Salas novada Attīstības programmas 2012.-2018.gadam īstenošanas monitoringam tika piedāvāti šādi rādītāji:

- atjaunoto un rekonstruēto pašvaldības autoceļu un ielu posmu garums;
- centralizētas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām pieslēgto māsaimniecību skaits;
- izbūvēto un rekonstruēto centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu garums;
- dzeramā ūdens kvalitāte, dzeramā ūdens zudumi apgādes tīklos;
- centralizēti iegūtā ūdens daudzums no urbumiem un novadīto notekūdeņu daudzums (tūkst.m³);
- centralizētā atkritumu savākšanā iesaistīto māsaimniecību skaits;
- centralizēti savākto sadzīves atkritumu daudzums (tūkst. m³);
- derīgo izrakteņu ieguves apjomi gadā (t gadā);
- tūristu plūsmas rādītāji;
- realizēto attīstības un investīciju projektu skaits.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanai ieteikts izmantot Valsts Centrālās statistikas pārvaldes un pašvaldības rīcībā esošo statistiku, valsts monitoringa programmu informāciju, kā arī monitoringa datus no īpaši aizsargājamām teritorijām. Monitoringa ziņojumā var izmantot arī to projektu datus, kuriem, saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, būs jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums. Monitoringa ziņojums par Salas novada ilgtermiņa attīstības programmas ieviešanu iesniedzams atbilstoši VPVB noteiktajiem termiņiem.

Monitoringa ziņojumā, kas iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā, norādīts, ka laika posmā no 2012.līdz2015.gadam Salas novadā tika realizēti 4 ar vides aizsardzību saistīti projekti siltumnīcefekta gāzu emisijas, pretplūdu, atkritumu apsaimniekošanas un ūdenssaimniecības jomās.

Pārskata periodā konstatēts, ka samazinājies piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu skaits, jo slēgtas atkritumu izgāztuves. Vienlaicīgi tiek atzīmēts, ka cūku nobarošanas kompleksam Miķelānos tikuši konstatēti smaku pārsniegumi – Biržos, kas atrodas ~1,5km attālumā.

Gaisa kvalitāti ietekmējošo stacionāro gaisa piesārņojuma avotu skaits faktiski ir palicis nemainīgs, jo darbību beigusi viens uzņēmums, un gaisu piesārņojošo punktveida objektu nav konstatēti. Tiek atzīmēts, ka uzlabojusies autoceļu kvalitāte, tomēr satiksmes intensitātes izmaiņas ir nebūtiskas, līdz ar to gaisa piesārņojums autoceļu tuvumā nav palielinājies.

Virszemes ūdensobjektu piesārņojums, ūdens izmantošana. Monitoringa pārskatā norādīts, ka virszemes ūdens kvalitāte saglabājusies iepriekšējās robežās. Degvielas uzpildes stacijās tiek veikts pazemes ūdeņu piesārņojuma monitorings.

Atkritumu apsaimniekošana. Monitoringa pārskatā norādīts, ka atkritumu apsaimniekošanā tendence ir pozitīva, tomēr nav sakārtota centralizēta sadzīves atkritumu savākšana. Visas trīs atkritumu izgāztuves ir rekultivētas. Tiek norādīts, ka notiek atkritumu šķirošana.

Troksnis. Monitoringa ziņojumā tiek norādīts, ka trokšņa līmenis saglabājas iepriekšējās robežās.

Applūstošās teritorijas un upju erozijas procesi. Monitoringa ziņojumā tiek norādīts, ka būtiskas krastu erozijas nav novērotas. Ir rekonstruēts aizsargdambis, samazinot Salas ciemata applūšanas riskus pavasara plūdu laikā.

Monitoringa ziņojumā tiek norādīts, ka aizsargājamo teritoriju vides stāvoklis nav pasliktinājies.

11.3 ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2019-2025 MONITORINGS

Ieteicamie indikatori, pēc kuriem varētu vērtēt izmaiņas vides kvalitātē apkopoti tabulā „Attīstības programmas ieviešanas vides indikatoru saraksts”. Atsevišķā monitoringa laikā iegūtus datus ieteicams publiskot pašvaldības internetvietnē.

11. Tabula. Attīstības programmas ieviešanas Vides indikatoru saraksts		
Sektors	Mērķis	Izmantojamie indikatori (kvantitatīvie un kvalitatīvie izejas dati)

11. Tabula. Attīstības programmas ieviešanas Vides indikators saraksts

Sektors	Mērķis	Izmantojamie indikatori (kvantitatīvie un kvalitatīvie izejas dati)
Ūdensobjektu stāvoklis	1. Veicināt atbilstību Daugavas upju baseinu apsaimniekošanas plānā norādītajam	• iesārņojošo vielu emisiju limiti un pārsniegumi no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām
Ūdens resursu izmantošana	2. Nodrošināt ilgtspējīgu ūdens resursu patēriņu 3. Nodrošināt un uzlabot ūdenssaimniecības pakalpojumus 4. Uzlabot ūdenssaimniecības infrastruktūru 5. Nodrošināt dzeramā ūdens kvalitāti 6. Nodrošināt šķidro atkritumu savākšanu un utilizēšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām 7. Nodrošināt notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti līdz noteiktajam robežvērtībām 8. Uzlabot darbojošos NAI efektivitāti 9. Nodrošināt lietus ūdeņu apsaimniekošanu	• ledzīvotāju īpatsvars, kam nodrošināti centralizētas ūdensapgādes sistēmas pakalpojumi • Pazemes un virszemes ūdens ņemšanas apjoms • Dzeramā ūdens paraugu īpatsvars, kuros pārsniegti dzeramā ūdens kvalitātes un drošuma ķīmiskie un mikrobioloģiskie rādītāji • Centralizētas un decentralizētas kanalizācijas sistēmas nodrošinājums (pilsētās/ciemos/pārējās vietās) • Notekūdeņu dūņu izmantošana • Investīciju projekti ūdenssaimniecībā • Rūpniecisko notekūdeņu apsaimniekošana
Zemes resursi	10. Racionāla derīgo izrakteņu ieguve un izmantošana 11. Nodrošināt augsnes un grunts kvalitātes atbilstību normatīviem	• Projekti, kuriem veikts ietekmes uz vidi novērtējums
Augsnes kvalitāte	12. Nodrošināt izgāztuvē noglabājamā kopējā radīto atkritumu daudzuma samazināšanu 13. Apzināt piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas un veikt to sanāciju	• Sadzīves un bīstamo atkritumu daudzums • Šķiroto sadzīves atkritumu apjoms • Uzņēmumu radītais atkritumu īpatsvars • Sabiedrības informēšanas/izglītošanas kampaņas
Lauksaimniecība	14. Veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecības attīstību 15. Veicināt diversificētu lauku zemju izmantošanu	• Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība • Tūrisma un rekreācijas objekti (naktsmītnes, ēdināšanas uzņēmumi) • investīcijas meliorācijas sistēmu attīstībā un uzturēšanā (Zemkopības ministrijas nekustamo īpašumu, Valsts mežu dienesta dati)
Sugas un biotopi	16. Saglabāt un veicināt biotopu un vietējo savvaļas sugu daudzveidību	• Aizsargājamās sugas un biotopi • Inventarizācijas rezultāti
Ainavas aizsardzība	17. Nodrošināt vietējās nozīmes dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanu	• Ainavas pētījuma un inventarizācijas rezultāti
Saimnieciskā darbība	18. Veicināt dabas aizsardzības un saimniecisko interešu līdzsvarotību	• Tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstība pie ezeriem • Iespēja aktīvai atpūtai, sportam
Klimata	19. Veicināt	• Investīcijas atjaunojamo resursu izmantošanā

11. Tabula. Attīstības programmas ieviešanas Vides indikatoru saraksts

Sektors	Mērķis	Izmantojamie indikatori (kvantitatīvie un kvalitatīvie izejas dati)
pārmaiņas	energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu	Investīcijas ēku siltināšanā
Iedzīvotāji	20. Nodrošināt un uzlabot cilvēku dzīves vides kvalitāti	- Iedzīvotāju skaits (izmaiņas periodā) - No pašvaldības pabalstiem atkarīgo iedzīvotāju īpatsvars
Būvniecība	21. Veicināt tautsaimniecības attīstību	Izsniegto būvatļauju skaits gada laikā